

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
«ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Άρθρο 1

Τροποποίηση άρθρου 4 ΚΦΕ
για τη φορολογική κατοικία

1. Η περίπτωση α΄ της παρ.1 του άρθρου 4 του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) έχει στην Ελλάδα τη μόνιμη ή κύρια κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του ή το κέντρο των ζωτικών του συμφερόντων, ήτοι τους προσωπικούς και οικονομικούς δεσμούς του.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 4 του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Με την επιφύλαξη της παρ. 1 ένα φυσικό πρόσωπο που βρίσκεται στην Ελλάδα για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τις εκατόν ογδόντα τρεις (183) ημέρες, αθροιστικά, είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος από την πρώτη ημέρα παρουσίας του στην Ελλάδα. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση φυσικών προσώπων που βρίσκονται στην Ελλάδα αποκλειστικά για τουριστικούς, ιατρικούς, θεραπευτικούς ή παρόμοιους ιδιωτικούς σκοπούς και η παραμονή τους δεν υπερβαίνει τις τριακόσιες εξήντα πέντε (365) ημέρες, συμπεριλαμβανομένων και σύντομων διαστημάτων παραμονής στο εξωτερικό.»

Άρθρο 2

Προσθήκη άρθρου 5 Α στον ΚΦΕ
για την εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή
φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα

1. Μετά το άρθρο 5 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέο άρθρο 5 Α ως εξής:

«Άρθρο 5 Α

Εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή
φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα

1. Ο φορολογούμενος, φυσικό πρόσωπο, που μεταφέρει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα δύναται να υπαχθεί σε εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης, όπως ορίζεται στην παρ. 2, για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 5, εφόσον σωρευτικά :

α) δεν ήταν φορολογικός κάτοικος της Ελλάδος τα προηγούμενα επτά (7) από τα οκτώ (8) έτη πριν τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του στην Ελλάδα και

β) αποδεικνύει ότι επενδύει ο ίδιος ή συγγενικό του πρόσωπο, κατά την έννοια της περ. στ' του άρθρου 2, ή μέσω νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας στο οποίο ή στην οποία, αντίστοιχα, έχει την πλειοψηφία των μετοχών ή μεριδίων, σε ακίνητα ή επιχειρήσεις ή κινητές αξίες ή μετοχές ή μερίδια σε νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες με έδρα την Ελλάδα. Το ποσό της επένδυσης αυτής δεν μπορεί να είναι μικρότερο των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ. Η επένδυση πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός τριών (3) ετών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης κατά την παρ. 3..

Δεν απαιτείται να συντρέχει η προϋπόθεση της περίπτωσης β', εφόσον πρόκειται για φυσικό πρόσωπο που έχει αποκτήσει και διατηρεί άδεια διαμονής για επενδυτική δραστηριότητα στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 4251/2014, όπως ισχύει.

Το εν λόγω φυσικό πρόσωπο υπόκειται σε φόρο για το φορολογητέο εισόδημά του που προκύπτει στην ημεδαπή, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 5, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

2. Εφόσον γίνει δεκτή, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παρ. 3, η υπαγωγή του φορολογούμενου σε εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή, το φυσικό πρόσωπο καταβάλλει κάθε φορολογικό έτος φόρο κατ' αποκοπή, ανεξαρτήτως του ύψους εισοδήματος που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή, ποσού εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ. Το φυσικό πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την επέκταση της εφαρμογής του άρθρου αυτού σε συγγενικό του πρόσωπο, κατά την έννοια της περ. στ' του άρθρου 2, και στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται ποσό φόρου ίσο με είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ για κάθε συγγενικό πρόσωπο και δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της φορολογίας δωρεών, κληρονομιών και γονικών παροχών. Ο φόρος της παραγράφου αυτής καταβάλλεται κάθε φορολογικό έτος σε μία (1) δόση μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου και δεν συμψηφίζεται με άλλες φορολογικές υποχρεώσεις ή τυχόν πιστωτικά υπόλοιπα των προσώπων που έχουν υπαχθεί στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης. Τυχόν φόρος που έχει καταβληθεί από τα ίδια αυτά πρόσωπα στην αλλοδαπή για τα εισοδήματα που καλύπτονται από τον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης δεν συμψηφίζεται έναντι οποιασδήποτε φορολογικής τους υποχρέωσης στην Ελλάδα.

Για το πρώτο έτος υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος το φυσικό πρόσωπο οφείλει να αποδώσει το κατ' αποκοπή ποσό φόρου εντός τριάντα (30) ημερών από την έγκριση της αίτησής του κατά την παρ. 3.

3. Η αίτηση μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας με υπαγωγή στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο μέχρι τις 31 Μαρτίου του εκάστοτε φορολογικού έτους. Εντός της ίδιας προθεσμίας δύνανται να υποβάλουν αίτηση υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει

στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο και φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 και έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα εντός του προηγούμενου φορολογικού έτους. Εντός εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της αίτησης, η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει. Με την έγκριση της αίτησης του φορολογούμενου εκδίδεται για το πρώτο έτος υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος πράξη διοικητικού προσδιορισμού του φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 του ΚΦΔ, για τον φορολογούμενο και για κάθε συγγενικό του πρόσωπο κατά την έννοια της περ. στ' του άρθρου 2 για το οποίο επεκτείνεται η εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Το φυσικό πρόσωπο δηλώνει στην αίτησή του το κράτος στο οποίο είχε την τελευταία φορολογική κατοικία του μέχρι την υποβολή της αίτησής του. Η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνει τις φορολογικές αρχές του κράτους αυτού σχετικά με τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του εν λόγω φορολογούμενου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διεθνούς διοικητικής συνεργασίας όπως αυτές ισχύουν.

4. Η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από το πρώτο φορολογικό έτος για το οποίο υποβάλλεται η αίτηση του φυσικού προσώπου για την υπαγωγή του στις διατάξεις του παρόντος άρθρου και λήγει μετά το πέρας δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών. Η υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν δύναται να παραταθεί πέραν των δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών.

5. Το φυσικό πρόσωπο που εντάσσεται στις διατάξεις του παρόντος, εφόσον σε κάποιο φορολογικό έτος δεν καταβάλλει ολόκληρο το οριζόμενο στην παρ. 2 κατ' αποκοπή ποσό φόρου, παύει να υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου από το οικείο φορολογικό έτος και εφεξής φορολογείται για το παγκόσμιο εισόδημά του βάσει των γενικών διατάξεων του παρόντος Κώδικα.

6. Το φυσικό πρόσωπο δύναται σε οποιοδήποτε φορολογικό έτος κατά τη διάρκεια της προβλεπόμενης στην παρ. 4 εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος να υποβάλει αίτηση για την ανάκληση της υπαγωγής του στις διατάξεις αυτές. Σε περίπτωση ανάκλησης, το φυσικό πρόσωπο υπάγεται σε φορολογία σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις για το φορολογικό έτος εντός του οποίου υποβάλλει την αίτηση ανάκλησης και εφεξής δεν υποχρεούται στην καταβολή του οριζόμενου κατ' αποκοπή ποσού φόρου για το έτος αυτό.

7. Η δήλωση φορολογίας εισοδήματος για το φορολογητέο εισόδημα του προσώπου που υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος, το οποίο τυχόν προκύπτει στην ημεδαπή, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 5 του παρόντος, υποβάλλεται και η καταβολή του φόρου διενεργείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 67 του παρόντος Κώδικα.

8. Με την καταβολή του κατ' αποκοπή ποσού φόρου της παρ. 2 εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση του φυσικού προσώπου που έχει υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος για εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή και το φυσικό πρόσωπο απαλλάσσεται από φόρο κληρονομιών ή δωρεών περιουσίας που βρίσκεται στην αλλοδαπή.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι επιλέξιμες κατηγορίες επενδύσεων, ο χρόνος διατήρησής τους στην Ελλάδα, η διαδικασία απόδειξης της επένδυσης, η παρακολούθηση της διατήρησης της επένδυσης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος.

10. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται η διαδικασία υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας, η αρμόδια υπηρεσία για την υποβολή, εξέταση και έγκριση της αίτησης, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση, η ανάκλησή της, η υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, η καταβολή του φόρου, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα ή λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.».

- 2.** Στην περίπτωση δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 34 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέα υποπερίπτωση δδ', ως εξής :

«δδ) Που έχουν ενταχθεί στις διατάξεις του άρθρου 5 Α.

- 3.** Μετά το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 67 του ν.4172/2013, προτίθεται εδάφιο ως εξής:

«Ειδικά, φορολογούμενοι που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 5 Α υποχρεούνται να δηλώνουν όλα τα εισοδήματά τους, που προκύπτουν στην ημεδαπή, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 5, ενώ για τα εισοδήματα που προκύπτουν στην αλλοδαπή, κατά την έννοια της παρ.2 του άρθρου 5, και τα οποία υπόκεινται στην εναλλακτική φορολόγηση δεν υφίσταται υποχρέωση δήλωσής τους.»

Άρθρο 3

Τροποποίηση άρθρου 8 ΚΦΕ για τη ρύθμιση των ανείσπρακτων δεδουλευμένων αποδοχών

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ειδικά για τις ανείσπρακτες δεδουλευμένες αποδοχές που εισπράττονται το έτος 2014 και μετά και εφόσον αναγράφονται διακεκριμένα στην ετήσια βεβαίωση αποδοχών που χορηγείται στον δικαιούχο ή προκύπτει με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο το έτος στο οποίο ανάγονται, υπάγονται σε φόρο με βάση τις διατάξεις του έτους που ανάγονται.»

Άρθρο 4

Τροποποίηση άρθρου 13 ΚΦΕ για τις παροχές σε είδος

Οι διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 4172/2013 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παρ. 2, 3, 4 και 5 και του άρθρου 14, οποιεσδήποτε παροχές σε είδος λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος ή συγγενικό πρόσωπο αυτού κατά την έννοια της περ. στ' του άρθρου 2, συνυπολογίζονται στο φορολογητέο εισόδημά του στην αγοραία αξία τους, εφόσον η συνολική αξία των παροχών σε είδος υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά φορολογικό έτος και μόνο για το υπερβάλλον ποσό.

2. Η αξία της παραχώρησης ενός οχήματος σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους, υπολογίζεται με βάση την ακόλουθη κλίμακα ως ποσοστό της Λιανικής Τιμής Προ Φόρων (ΛΤΠΦ) του οχήματος ως εξής:

α) για ΛΤΠΦ από 0 έως 14.000 ευρώ ως ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,

β) για ΛΤΠΦ από 14.001 έως 17.000 ευρώ ως ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,

γ) για ΛΤΠΦ από 17.001 έως 20.000 ευρώ ως ποσοστό τριάντα τρία τοις εκατό (33%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,

δ) για ΛΤΠΦ από 20.001 έως 25.000 ευρώ ως ποσοστό τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,

ε) για ΛΤΠΦ από 25.001 έως 30.000 ευρώ ως ποσοστό τριάντα επτά τοις εκατό (37%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,

στ) για ΛΤΠΦ πλέον των 30.001 ευρώ, ως ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα, ανεξάρτητα αν το όχημα ανήκει στην επιχείρηση ή είναι μισθωμένο με οποιονδήποτε τρόπο στα ανωτέρω πρόσωπα.

Το ανωτέρω ποσοστό καθενός οχήματος δεν επιμερίζεται σε περισσότερα του ενός πρόσωπα.

Η αξία της παραχώρησης του οχήματος μειώνεται βάσει παλαιότητας ως εξής:

i) 0-2 έτη καμία μείωση

ii) 3-5 έτη μείωση δέκα τοις εκατό (10%)

iii) 6-9 έτη μείωση είκοσι πέντε τοις εκατό (25%)

iv) Από 10 έτη και μετά μείωση πενήντα τοις εκατό (50%).

Από τις διατάξεις του παρόντος εξαιρούνται τα οχήματα που παραχωρούνται αποκλειστικά για επαγγελματικούς σκοπούς και έχουν Λιανική Τιμή Πώλησης προ Φόρων έως 17.000 ευρώ.

3. Οι παροχές σε είδος με τη μορφή δανείου, προς εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, είτε περιβάλλονται τη μορφή έγγραφης συμφωνίας είτε όχι, αποτιμώνται με βάση το ποσό της διαφοράς που προκύπτει μεταξύ των τόκων που θα κατέβαλε ο εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος στη διάρκεια του ημερολογιακού μήνα κατά τον οποίο έλαβε την παροχή, εάν το επιτόκιο υπολογισμού των τόκων ήταν το μέσο επιτόκιο αγοράς, του οποίου η μέθοδος υπολογισμού ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατά τον ίδιο μήνα και των τόκων που τυχόν κατέβαλε ο εργαζόμενος στη διάρκεια του εν λόγω ημερολογιακού μήνα.

4. Η αγοραία αξία των παροχών σε είδος που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών προσδιορίζεται κατά το χρόνο άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης και ανεξαρτήτως εάν συνεχίζει να ισχύει η εργασιακή σχέση, εφόσον οι μετοχές που αποκτώνται κατά την άσκηση του δικαιώματος προαίρεσης μεταβιβαστούν πριν από τη συμπλήρωση κατ' αντιστοιχία του οριζόμενου χρονικού διαστήματος στο άρθρο 42 Α κατά περίπτωση. Η αγοραία αξία άσκησης δικαιώματος για τις μετοχές των εισηγμένων εταιρειών είναι η τιμή κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο μειωμένη κατά την τιμή διάθεσης του δικαιώματος. Η αγοραία αξία άσκησης δικαιώματος για τις μετοχές των μη εισηγμένων εταιρειών είναι η τιμή πώλησης μειωμένη κατά την τιμή κτήσης, η οποία προσδιορίζεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 42.

5. Η αγοραία αξία της παραχώρησης κατοικίας σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα ενός φορολογικού έτους, αποτιμάται στο ποσό του μισθώματος που καταβάλλει η επιχείρηση ή σε περίπτωση ιδιόκτητης κατοικίας σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου.»

Άρθρο 5

Τροποποίηση άρθρου 14 ΚΦΕ σχετικά με απαλλαγές εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις

Στο τέλος της περίπτωσης ι) της παρ.1 του άρθρου 14 του ν.4172/2013 διαγράφεται η λέξη «και», τίθεται κόμμα και στο τέλος της περίπτωσης ια) της παραγράφου 1 του άρθρου 14 διαγράφεται η τελεία, τίθεται κόμμα και προστίθενται νέα εδάφια ιβ), ιγ) και ιδ) ως εξής:

«ιβ) η αποζημίωση για αγορά μηνιαίων ή ετήσιων καρτών απεριόριστων διαδρομών μέσω μαζικής μεταφοράς,

ιγ) η αγοραία αξία της παραχώρησης ενός οχήματος μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO₂/km και με Λιανική Τιμή Προ Φόρων (ΛΤΠΦ) έως 40.000 ευρώ, προς ένα εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους και

ιδ) η παροχή σε είδος με τη μορφή μετοχών που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ανεξαρτήτως, εάν συνεχίζει να ισχύει η εργασιακή σχέση, εφόσον ασκηθεί το δικαίωμα προαίρεσης και οι μετοχές που αποκτώνται, μεταβιβαστούν μετά από τη συμπλήρωση είκοσι τεσσάρων (24) ή τριάντα έξι (36) μηνών από την απόκτησή τους ανάλογα με την περίπτωση κατ' αντιστοιχία με το άρθρο 42 Α.»

Άρθρο 6

Τροποποίηση του άρθρου 15 ΚΦΕ σχετικά με το φορολογικό συντελεστή

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 15 του ν.4172/2013 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις υποβάλλεται σε φόρο, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα (Μισθοί, Συντάξεις, Επιχειρηματική Δραστηριότητα) σε ευρώ	Φορολογικός συντελεστής (%)
0-10.000	9%
10.001-20.000	22%
20.001-30.000	28%
30.001-40.000	36%
40.001 -	44%

Όταν το πραγματικό εισόδημα των φορολογουμένων δεν υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ και το τεκμαρτό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 9.500 ευρώ και εφόσον δεν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα για την οποία απαιτείται η υποβολή δήλωσης έναρξης εργασιών ή ατομική αγροτική δραστηριότητα, το εισόδημα αυτό, εξαιρουμένου του εισοδήματος από κεφάλαιο και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, και η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, φορολογούνται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο και την παράγραφο 1 του άρθρου 16. Εάν το πραγματικό εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 29. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τους φορολογούμενους που διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, για το εισόδημα που απέκτησαν μετά τη διακοπή της.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται για το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτούν:

α) οι αξιωματικοί που υπηρετούν σε πλοία του εμπορικού ναυτικού και το οποίο φορολογείται με φορολογικό συντελεστή 15% και

β) το κατώτερο πλήρωμα που υπηρετεί σε πλοία του εμπορικού ναυτικού και το οποίο φορολογείται με φορολογικό συντελεστή 10%.

Τα ως άνω εισοδήματα φορολογούνται αυτοτελώς με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης των δικαιούχων τους μόνο για αυτά.

Εξαιρετικά για τους αξιωματικούς και το κατώτερο πλήρωμα, που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, για το εισόδημα που αποκτούν από μισθωτή εργασία σε πλοία του εμπορικού ναυτικού με ελληνική σημαία, που εκτελούν αποκλειστικά διεθνείς πλόες, με την παρακράτηση του φόρου εισοδήματος που διενεργείται με τους συντελεστές των περιπτώσεων α' και β' της παρ.2 του άρθρου 15 και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης που διενεργείται με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 43Α του νόμου αυτού, εξαντλείται η φορολογική τους υποχρέωση μόνο για αυτά.»

Άρθρο 7

**Τροποποίηση των άρθρων 15 και 40 ΚΦΕ
σχετικά με τις δαπάνες που αποδεικνύονται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής**

1. Στο άρθρο 15 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 6 ως εξής:

«6. α) Ως δαπάνες με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής για τους σκοπούς του παρόντος Κώδικα, θεωρούνται δαπάνες απόκτησης αγαθών και λήψης υπηρεσιών στην ημεδαπή ή σε κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ε.Ο.Χ., οι οποίες καταβάλλονται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, όπως, ενδεικτικά αλλά όχι περιοριστικά, κάρτες και μέσα πληρωμής με κάρτες, πληρωμή μέσω λογαριασμού πληρωμών Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών του ν. 4537/2018 και χρήση ηλεκτρονικού πορτοφολιού.

β) Το απαιτούμενο ποσό δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής για κάθε φορολογικό έτος ορίζεται σε ποσοστό 30% του πραγματικού εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία – συντάξεις και επιχειρηματική δραστηριότητα και μέχρι είκοσι χιλιάδες ευρώ (20.000 €) δαπανών. Στον υπολογισμό του πραγματικού εισοδήματος δεν περιλαμβάνεται το ποσό της εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43 Α και το ποσό της διατροφής που δίδεται στον/στην διαζευγμένο/-η σύζυγο ή σε μέρος συμφώνου συμβίωσης ή/και εξαρτώμενο τέκνο, εφόσον καταβάλλεται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής.

Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή της κλίμακας της παρ. 1 προσαυξάνεται κατά το ποσό που προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του απαιτούμενου και του δηλωθέντος ποσού δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, πολλαπλασιαζόμενης με συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%).

Στο φορολογούμενο του οποίου είναι κατασχεμένοι ένας ή περισσότεροι λογαριασμοί, πλην του ακατάσχετου λογαριασμού του ν.4254/2014 (Α' 85), μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του οικείου φορολογικού έτους, το όριο δαπανών του πρώτου εδαφίου της παρούσας περίπτωσης περιορίζεται στις πέντε χιλιάδες ευρώ (5.000 €) δαπανών.

γ) Η προηγούμενη περίπτωση β' δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

(i) Φορολογούμενοι που έχουν συμπληρώσει το εβδομηκοστό (70ο) έτος της ηλικίας τους.

(ii) Άτομα με ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω.

(iii) Όσοι βρίσκονται σε δικαστική συμπαράσταση.

(iv) Οι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, που υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης στην Ελλάδα.

(v) Δημόσιοι λειτουργοί και δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή, καθώς και φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας που διαβιούν ή εργάζονται στην αλλοδαπή.

(vi) Ανήλικοι που υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

(vii) Οι υπηρετούντες την υποχρεωτική στρατιωτική τους θητεία.

(viii) Φορολογούμενοι που κατοικούν μόνιμα σε χωριά με πληθυσμό έως 500 κατοίκους και σε νησιά με πληθυσμό κάτω των 3.100 κατοίκων, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, εκτός αν πρόκειται για τουριστικούς τόπους. Ως τουριστικοί τόποι ορίζονται όσοι περιλαμβάνονται στο π.δ. 899/1976, όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 664/1997.

(ix) Οι φορολογούμενοι που είναι δικαιούχοι Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ).

(x) Οι φορολογούμενοι που βρίσκονται σε κατάσταση μακροχρόνιας νοσηλείας (πέραν των 6 μηνών).

(xi) Όσοι διαμένουν σε οίκο ευγηρίας και σε ψυχιατρικό κατάστημα.

(xii) Οι φυλακισμένοι.

δ) Οι δαπάνες απόκτησης αγαθών και λήψης υπηρεσιών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή της περίπτωσης β' του άρθρου αυτού, εφόσον περιλαμβάνονται στις ακόλουθες ομάδες του δείκτη τιμών καταναλωτή της ΕΛ.ΣΤΑΤ.:

Ομάδα 1 (Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά).

Ομάδα 2 (Αλκοολούχα ποτά και καπνός).

Ομάδα 3 (Ενδυση και υπόδηση).

Ομάδα 4 (Στέγαση), εξαιρουμένων των ενοικίων.

Ομάδα 5 (Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες).

Ομάδα 6 (Υγεία).

Ομάδα 7 (Μεταφορές), εξαιρουμένης της δαπάνης για τέλη κυκλοφορίας και της αγοράς οχημάτων, πλην των ποδηλάτων.

Ομάδα 8 (Επικοινωνίες).

Ομάδα 9 (Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες), εξαιρουμένης της αγοράς σκαφών, αεροπλάνων και αεροσκαφών.

Ομάδα 10 (Εκπαίδευση).

Ομάδα 11 (Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια).

Ομάδα 12 (Άλλα αγαθά και υπηρεσίες).

ε) Το ποσό των δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής δηλώνεται ατομικά από κάθε σύζυγο ή από κάθε μέρος συμφώνου συμβίωσης. Σε περίπτωση κοινής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, όπου καλύπτεται το απαιτούμενο ποσό δαπανών από οποιονδήποτε εκ των δυο συζύγων ή μερών συμφώνου συμβίωσης, το τυχόν πλεονάζον ποσό δύναται κατά την εκκαθάριση να μεταφερθεί στον άλλο σύζυγο ή στο άλλο μέρος συμφώνου συμβίωσης για τυχόν κάλυψη του απαιτούμενου ποσού δαπανών. Στις περιπτώσεις κοινών τραπεζικών λογαριασμών σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (κάθε μορφής στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό) οι πραγματικοί δικαιούχοι, οι οποίοι καθορίζονται με βάση τις πραγματικές περιστάσεις, μπορούν να χρησιμοποιούν τους εν λόγω λογαριασμούς ανάλογα με τις πραγματοποιούμενες δαπάνες τους. Τα ίδια ισχύουν και για πιστωτικές κάρτες με δικαιούχους κύρια και πρόσθετα μέλη.

στ) Σε περίπτωση που οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί και οι οποίες αφορούν καταβολές φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και ΕΝΦΙΑ, δανειακές υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και ενοίκια υπερβαίνουν το 60% του πραγματικού εισοδήματος, όπως ορίζεται στην παρ. 1 β) του παρόντος, το απαιτούμενο ποσοστό δαπανών περιορίζεται στο είκοσι τοις εκατό (20%). Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται υπό την προϋπόθεση ότι οι ανωτέρω δαπάνες έχουν καταβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, όπως ορίζονται στην περ. α' της παρούσας.

ζ) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας. Με απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ καθορίζεται η διαδικασία συγκέντρωσης των απαραίτητων δεδομένων από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.»

2. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 40 του ν. 4172/2013 προστίθεται, μετά την κλίμακα, εδάφιο ως εξής:

«Για τα εισοδήματα από ακίνητη περιουσία που φορολογούνται σύμφωνα με την ανωτέρω κλίμακα, εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 6 του άρθρου 15.»

Άρθρο 8

Τροποποίηση άρθρων 15 και 64 ΚΦΕ σχετικά με καταβολές προς τους εργαζομένους για τη συμμετοχή τους σε πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου

1. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 15 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Δεν θεωρείται πρόωρη εξαγορά κάθε καταβολή που (α) πραγματοποιείται σε εργαζόμενο ο οποίος έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα ή έχει υπερβεί το 60ό έτος της ηλικίας του, ή (β) γίνεται χωρίς τη βούληση του εργαζομένου, όπως σε περίπτωση απόλυσης του εργαζομένου, πτώχευσης του εργοδότη, ή (γ) πραγματοποιείται λόγω συμμετοχής του εργαζομένου σε πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου.»

2. Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 64 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Δεν θεωρείται πρόωρη εξαγορά κάθε καταβολή που (α) πραγματοποιείται σε εργαζόμενο ο οποίος έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα ή έχει υπερβεί το 60ό έτος της ηλικίας του, ή (β) γίνεται χωρίς τη βούληση του εργαζομένου, όπως σε περίπτωση απόλυσης του εργαζομένου, πτώχευσης του εργοδότη, ή (γ) πραγματοποιείται λόγω συμμετοχής του εργαζομένου σε πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου.»

Άρθρο 9

Τροποποίηση άρθρου 16 ΚΦΕ σχετικά με τη μείωση φόρου εισοδήματος

Οι διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 4172/2013 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή του άρθρου 15 μειώνεται κατά το ποσό των επτακοσίων εβδομήντα επτά (777) ευρώ για το φορολογούμενο χωρίς εξαρτώμενα τέκνα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11. Η μείωση του φόρου ανέρχεται σε οκτακόσια δέκα (810) ευρώ για το φορολογούμενο με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο, σε εννιακόσια (900) ευρώ για δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα, σε χίλια εκατόν είκοσι (1.120) ευρώ για τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και σε χίλια τριακόσια σαράντα (1.340) ευρώ για τέσσερα (4) εξαρτώμενα τέκνα. Για κάθε επιπλέον εξαρτώμενο τέκνο μετά το τέταρτο, η μείωση του φόρου αυξάνεται κατά διακόσια είκοσι (220) ευρώ για κάθε επόμενο τέκνο. Εάν το ποσό του φόρου είναι μικρότερο των ποσών αυτών, η μείωση του φόρου περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου.

2. Για φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις, το οποίο υπερβαίνει το ποσό των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ, το ποσό της μείωσης μειώνεται κατά είκοσι (20) ευρώ ανά χίλια (1.000) ευρώ του φορολογητέου εισοδήματος από

μισθούς και συντάξεις μέχρι του ποσού της μείωσης του φόρου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Οι προβλέψεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται για φορολογούμενους με πέντε (5) εξαρτώμενα τέκνα και άνω.»

Άρθρο 10

Τροποποίηση άρθρου 21 ΚΦΕ για την υπαγωγή στο εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα

Στο άρθρο 21 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Η ωφέλεια επιχείρησης που προκύπτει από την παραίτηση πιστώτριας επιχείρησης από την είσπραξη χρέους στο πλαίσιο αμοιβαίας συμφωνίας ή δικαστικού συμβιβασμού, η οποία λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους συνεργασίας, αποτελεί εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα με την επιφύλαξη των ειδικότερων διατάξεων του άρθρου 62 του ν.4389/2016. Στην περίπτωση αυτή δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί φορολογίας δωρεών του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών, και Κερδών από Τυχερά Παίγνια ο οποίος κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν.2961/2001 (Α' 266).»

Άρθρο 11

Τροποποίηση άρθρου 22 ΚΦΕ για δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης

1. Η περίπτωση α' του άρθρου 22 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθειες εμπορικές συναλλαγές της, συμπεριλαμβανομένων και δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.»

2. Στο τέλος της περίπτωσης γ' του άρθρου 22 του ν.4172/2013 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Ειδικά οι δαπάνες για δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης εκπίπτουν υπό την προϋπόθεση η επιχείρηση να εμφανίζει λογιστικά κέρδη χρήσης κατά το χρόνο πραγματοποίησής τους. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που η δράση εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, πραγματοποιείται κατόπιν αιτήματος του Δημοσίου.»

Άρθρο 12

Προσθήκη νέου άρθρου 22B στον ΚΦΕ σχετικά με την χορήγηση προσαυξημένης έκπτωσης στις επιχειρήσεις για συγκεκριμένες δαπάνες που αφορούν τους εργαζόμενους

και την προστασία του περιβάλλοντος

Μετά το άρθρο 22 Α του ν.4172/2013 προστίθεται νέο άρθρο 22Β ως εξής:

«Άρθρο 22 Β

**Χορήγηση προσαυξημένης έκπτωσης
για συγκεκριμένες δαπάνες που αφορούν τους εργαζόμενους
και την προστασία του περιβάλλοντος**

α) Για τη δαπάνη αγοράς μηνιαίων ή ετήσιων καρτών απεριορίστων διαδρομών μέσω μαζικής μεταφοράς, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά το χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%).

β) Για τη δαπάνη μίσθωσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO₂/km, με μέγιστη Λιανική Τιμή Προ Φόρων (ΛΤΠΦ) έως τις 40.000 Ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά το χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό 30 τοις εκατό (30%).

γ) Για τη δαπάνη αγοράς, εγκατάστασης και λειτουργίας δημόσια προσβάσιμων σημείων φόρτισης οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO₂/km, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά το χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό 30 τοις εκατό (30%).»

Άρθρο 13

Τροποποίηση άρθρου 23 ΚΦΕ για μη εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες

Στο άρθρο 23 του ν.4172/2013 προστίθεται νέα περίπτωση ιε' ως εξής:

«ιε) Οι δαπάνες ενοικίων, εφόσον η εξόφλησή τους δεν έχει πραγματοποιηθεί με τη χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.»

Άρθρο 14

Τροποποίηση άρθρου 24 ΚΦΕ για φορολογικές αποσβέσεις στα μη ρυπογόνα μέσα μεταφοράς

1. Η περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

β) τον μισθωτή, σε περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης κατά την έννοια των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ε.Ε. δυνάμει του Κανονισμού 1606/2002 (Δ.Π.Χ.Α. – υποχρεωτική εφαρμογή Δ.Π.Χ.Α.) ή κατά την έννοια των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ε.Λ.Π.) του ν. 4308/2014.

2. α. Στη στήλη «Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης» του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013, η κατηγορία «Μέσα μεταφοράς ατόμων» αντικαθίσταται από τις λέξεις «Μέσα μεταφοράς ατόμων εκτός από τα μέσα μεταφοράς μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO₂/km»

β. Στη στήλη «Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης» του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο «Μέσα μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων» και στην αντίστοιχη στήλη «Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)» τίθεται : «25%».

γ. Στη στήλη «Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης» του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο «Μέσα μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 g CO₂/km » και στην αντίστοιχη στήλη «Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)» τίθεται : «20%».

δ. Στη στήλη «Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης» του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013, η κατηγορία «Μέσα Μεταφοράς Εμπορευμάτων» αντικαθίσταται από τις λέξεις «Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων εκτός από μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO₂/km»

ε. Στη στήλη «Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης» του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013, προστίθεται νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο «Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ρύπων», και στην αντίστοιχη στήλη «Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)» τίθεται : «20%».

στ. Στη στήλη «Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης» του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο «Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων χαμηλών ρύπων έως 50 g CO₂/km», και στην αντίστοιχη στήλη «Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)» τίθεται : «15%».

ζ. Στη στήλη «Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης» του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο «Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων» και στην αντίστοιχη στήλη «Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)» τίθεται : «15%».

η. Στη στήλη «Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης» του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο «Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 g CO₂/km» και στην αντίστοιχη στήλη «Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)» τίθεται : «10%».

θ. Στη στήλη «Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης» του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 η κατηγορία «αεροσκάφη, σιδηροδρομικοί συρμοί, πλοία και σκάφη» αντικαθίσταται από τις λέξεις «αεροσκάφη, σιδηροδρομικοί συρμοί, πλοία και σκάφη εκτός από μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO₂/km »

Άρθρο 15

Τροποποίηση άρθρου 26 ΚΦΕ για τη διαγραφή επισφαλών απαιτήσεων ποσών μικρού ύψους

Η παρ. 4 του άρθρου 26 του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. α. Απαίτηση δύναται να διαγραφεί για φορολογικούς σκοπούς μόνον εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

- (i) έχει προηγουμένως εγγραφεί ποσό που αντιστοιχεί στην οφειλή ως έσοδο,
- (ii) έχει προηγουμένως διαγραφεί από τα βιβλία του φορολογούμενου και
- (iii) έχουν αναληφθεί όλες οι κατά νόμο ενέργειες για την είσπραξη της απαίτησης.

β. Απαιτήσεις, το συνολικό ύψος των οποίων, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, δεν υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά αντισυμβαλλόμενο, δύνανται να διαγραφούν στο φορολογικό έτος εντός του οποίου συμπληρώνονται δώδεκα (12) μήνες από τον χρόνο κατά τον οποίο κατέστησαν ληξιπρόθεσμες, χωρίς να έχουν αναληφθεί οι κατάλληλες ενέργειες για τη διασφάλιση του δικαιώματος είσπραξης της εν λόγω απαίτησης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των υποπεριπτώσεων (i) και (ii) της περ. α' της παρούσας και οι οφειλέτες έχουν λάβει αποδεδειγμένα γνώση της διαγραφής της οφειλής τους. Το συνολικό ύψος των απαιτήσεων που διαγράφονται σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν δύναται να υπερβαίνει, ανά φορολογικό έτος, ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνόλου των απαιτήσεων στο τέλος της χρήσης.

γ. Απαιτήσεις που διαγράφονται στο πλαίσιο αμοιβαίας συμφωνίας ή δικαστικού συμβιβασμού, ανεξαρτήτως του αν έχει σχηματισθεί σχετική πρόβλεψη, δύνανται να διαγραφούν για φορολογικούς σκοπούς μη εφαρμοζομένων των διατάξεων της υποπερ. (iii) της περ. α' της παρούσας. Στην περίπτωση και κατά το μέρος που δεν έχει σχηματισθεί πρόβλεψη, το σχετικό ποσό της διαγραφής της απαίτησης εκπίπτει με βάση τις διατάξεις του άρθρου 22.».

Άρθρο 16

Προσθήκη άρθρου 39 Β ΚΦΕ σχετικά με την έκπτωση φόρου για δαπάνες που αφορούν λήψη υπηρεσιών για ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση κτιρίων

Μετά το άρθρο 39 Α του ν.4172/2013 προστίθεται άρθρο 39 Β ως εξής:

«1. Οι δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν για τη λήψη υπηρεσιών που σχετίζονται με την ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση κτιρίων, τα οποία δεν έχουν ήδη ενταχθεί ή δεν θα ενταχθούν σε πρόγραμμα αναβάθμισης κτιρίων, μειώνουν ισόποσα κατανεμημένες σε περίοδο τεσσάρων (4) ετών, σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40 %) του ύψους τους, το φόρο εισοδήματος των φυσικών προσώπων, μέχρι του αναλογούντος για κάθε φορολογικό έτος φόρου, με ανώτατο συνολικά όριο δαπάνης τις δεκαέξι χιλιάδες (16.000) ευρώ.

2. Απαραίτητη προϋπόθεση για την μείωση του φόρου από το ποσό των δαπανών, αποτελεί η απόδειξή τους με νόμιμα παραστατικά του ν. 4308/2014 και η εξόφλησή τους με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Διοικητή της ΑΑΔΕ, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.»

Άρθρο 17

Προσθήκη νέου άρθρου 42 Α ΚΦΕ και τροποποίηση άρθρου 43 ΚΦΕ σχετικά με τη φορολόγηση δικαιωμάτων προαίρεσης ως υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου υπό όρους

1. Μετά το άρθρο 42 του ν.4172/2013 προστίθεται νέο άρθρο 42 Α, ως εξής:

«Άρθρο 42 Α
Δικαιώματα προαίρεσης

1. Το εισόδημα που προκύπτει κατά την παρ. 3 για έναν εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών, όπως αυτά προσδιορίζονται κατά το χρόνο άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης και ανεξαρτήτως εάν συνεχίζει να ισχύει η εργασιακή σχέση, αποτελεί εισόδημα από υπεραξία εφόσον μεταβιβαστούν οι μετοχές μετά από τη συμπλήρωση είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την απόκτησή τους και υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων.

2. Ειδικά το εισόδημα της παρ. 1 που προκύπτει από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι μη εισηγμένη στο χρηματιστήριο νεοσύστατη μικρή επιχείρηση ή και πολύ μικρή επιχείρηση υπόκειται στο συντελεστή του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 43 ΚΦΕ, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι:

(α) τα ως άνω δικαιώματα αποκτώνται εντός πέντε ετών μετά την καταχώριση της εταιρείας,

(β) η εταιρεία δεν έχει προβεί σε διανομή κερδών και δεν έχει συσταθεί μέσω συγχώνευσης, και

(γ) οι μετοχές μεταβιβαστούν μετά από τη συμπλήρωση τριάντα έξι (36) μηνών από την απόκτησή τους.

3. Ως υπεραξία ορίζεται η διαφορά μεταξύ της τιμής κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο και της τιμής διάθεσης του δικαιώματος για τις μετοχές των εισηγμένων εταιρειών ή η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης και της τιμής πώλησης για τις μετοχές των μη εισηγμένων εταιρειών, με ανάλογη εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 42.

4. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 42.»

2. Στο τέλος του άρθρου 43 του ν.4172/2013 προστίθεται εδάφιο ως:

«Ειδικά το εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου της παρ. 2 του 42 Α φορολογείται με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%).»

Άρθρο 18

Τροποποίηση άρθρου 43 Α σχετικά με την απαλλαγή από την εισφορά αλληλεγγύης των ΑμεΑ με ποσοστό αναπηρίας από 80% και άνω

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 43 Α του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Εξαιρούνται και δεν προσμετρώνται τα εισοδήματα των προσώπων που παρουσιάζουν αναπηρίες κάθε μορφής σε ποσοστό από ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, η αποζημίωση για τη λύση ή καταγγελία της εργασιακής σχέσης της περίπτωσης ε' της παρ. 3 του άρθρου 12 και της περίπτωσης στ' της παρ. 1 του άρθρου 14.»

2. Η παρ. 6 του άρθρου 43Α του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες που αποκτούν οι αμειβόμενοι με μηνιαίο μισθό, οι συνταξιούχοι από φορείς κύριας ασφάλισης, οι αμειβόμενοι με ημερομίσθιο οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες με σχέση μίσθωσης εργασίας πάνω από ένα (1) έτος στον ίδιο εργοδότη ή με σχέση μίσθωσης εργασίας αορίστου χρόνου, οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα του εμπορικού ναυτικού που παρέχουν υπηρεσίες σε εμπορικά πλοία και με εξαίρεση τα εισοδήματα των προσώπων που παρουσιάζουν αναπηρίες κάθε μορφής σε ποσοστό από ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, διενεργείται παρακράτηση από τους εργοδότες ή από τους φορείς που καταβάλλουν κύριες συντάξεις έναντι της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης. Η παρακράτηση διενεργείται κατά την καταβολή και υπολογίζεται με συντελεστή μετά από προηγούμενη αναγωγή του μισθού ή της σύνταξης ή του ημερομισθίου ή της αμοιβής που ορίζεται με άλλη βάση, σε ετήσιο καθαρό εισόδημα που ορίζεται στην παράγραφο 3. Για την απόδοση των ποσών αυτών που παρακρατήθηκαν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 60.»

Άρθρο 19

Τροποποίηση άρθρου 47 ΚΦΕ σχετικά με τις δωρεές σε χρήμα και είδος από τα Ιδρύματα προς το Δημόσιο

Στο άρθρο 47 του ν.4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα, των νομικών προσώπων της περίπτωσης γ' του άρθρου 45, εκπίπτουν ως δαπάνη κατά το άρθρο 22 οι δωρεές σε χρήμα ή σε είδος προς το Ελληνικό Δημόσιο και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.»

Άρθρο 20

Προσθήκη άρθρου 48 Α ΚΦΕ για την απαλλαγή υπό όρους των νομικών προσώπων

**που είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας από τον φόρο υπεραξίας
μεταβίβασης τίτλων συμμετοχής**

Μετά το άρθρο 48 ν.4172/2013 προστίθεται νέο άρθρο 48 Α ως εξής:

« Άρθρο 48 Α

1. Το εισόδημα που προκύπτει από την υπεραξία μεταβίβασης τίτλων συμμετοχής σε νομικό πρόσωπο που εισπράττει ένα νομικό πρόσωπο που είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, απαλλάσσεται από το φόρο, εάν το νομικό πρόσωπο του οποίου οι τίτλοι μεταβιβάζονται πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) περιλαμβάνεται στους τύπους που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α' της Οδηγίας 2011/96/ΕΕ, όπως ισχύει, και

β) είναι φορολογικός κάτοικος κράτους-μέλους της ΕΕ, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρείται κάτοικος τρίτου κράτους εκτός ΕΕ κατ' εφαρμογήν όρων σύμβασης περί αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος, και

γ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Β' της οδηγίας 2011/96/ΕΕ ή σε οποιονδήποτε άλλον φόρο αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς, και

δ) το μεταβιβάζον νομικό πρόσωπο κατέχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας ή του πλήθους του μετοχικού κεφαλαίου ή βασικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου του νομικού προσώπου του οποίου οι τίτλοι συμμετοχής μεταβιβάζονται, και

ε) το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής διακρατείται τουλάχιστον τριανταέξι (36) μήνες.

2. Τα εισοδήματα αυτά δεν φορολογούνται κατά τη διανομή ή κεφαλαιοποίηση των κερδών αυτών κατά τις διατάξεις του άρθρου 47 παρ.1.

3. Σε περίπτωση μεταβίβασης τίτλων συμμετοχής κατά την παρ. 1, ο φορολογούμενος δεν μπορεί να εκπέσει τις επιχειρηματικές δαπάνες που συνδέονται με τη συμμετοχή αυτή.

Άρθρο 21

**Τροποποίηση άρθρων 37, 43 Α, 47, 61, 64 και 67 ΚΦΕ
σχετικά με την απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος και την εισφορά αλληλεγγύης
των τόκων ομολόγων και ομολογιών**

1. Στο τέλος του άρθρου 37 του ν.4172/2013 προστίθεται νέα παρ.5 ως εξής:

«5. Οι τόκοι εταιρικών ομολογιών εισηγμένων σε τόπο διαπραγμάτευσης εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει των διατάξεων του άρθρου 4 του ν.4514/2018 ή σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά εκτός ΕΕ, η οποία εποπτεύεται από αρχή διαπιστευμένη στον Διεθνή Οργανισμό Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (International Organization of Securities Commissions, IOSCO), καθώς και των πάσης φύσεως ομολογιών που εκδίδουν οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί που λειτουργούν ως πιστωτικά

ιδρύματα, οι οποίοι αποκτώνται από φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος.»

2. Στο τέλος της παρ. 5 του άρθρου 47 του ν. 4172/2013 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 37 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής και δεν διατηρούν στην Ελλάδα μόνιμη εγκατάσταση.»

3. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 43Α του ν.4172/2013 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Επίσης, εξαιρούνται από την εισφορά αλληλεγγύης τα φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής για το εισόδημα από τόκους κρατικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και για το εισόδημα από τόκους εταιρικών ομολογιών κατά την παρ. 5 του άρθρου 37.»

4. Στο τέλος του άρθρου 61 του ν.4172/2013 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Όσον αφορά στα ομόλογα του άρθρου 37 παράγραφος 5, σε παρακράτηση φόρου υποχρεούνται από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου μόνον οι φορείς πληρωμής που προβαίνουν σε καταβολές τόκων και δεν υποχρεούνται σε παρακράτηση ο εκδότης των ομολόγων.»

5. Η παρ. 9 του άρθρου 64 του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«9. Ειδικά το εισόδημα από τόκους κρατικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου και από τόκους εταιρικών ομολογιών της παρ. 5 του άρθρου 37 που αποκτούν νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής και δεν έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, δεν υπόκειται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με την παρ. 1.»

6. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 67 του ν.4172/2013 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Ομοίως, δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης τα φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής αποκλειστικά από τόκους κρατικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου καθώς και από τόκους εταιρικών ομολογιών της παρ. 5 του άρθρου 37.»

Άρθρο 22

Τροποποίηση άρθρου 58 ΚΦΕ για τη μείωση του φορολογικού συντελεστή των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα

1. Η παρ. 1 του άρθρου 58 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. α) Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, εξαιρουμένων των πιστωτικών ιδρυμάτων που εμπíπτουν στην περίπτωση β` της παρούσας παραγράφου, καθώς και οι υπόχρεοι των περιπτώσεων β', γ', δ', ε', στ' και ζ' του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά βιβλία, φορολογούνται με συντελεστή είκοσι τέσσερα τοις εκατό (24%) για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2019 και εφεξής.

β) Τα πιστωτικά ιδρύματα της περίπτωσης 1 της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν.4261/2014, εφόσον έχουν ενταχθεί και για τα φορολογικά έτη που υπάγονται στις ειδικές διατάξεις του άρθρου 27 Α, φορολογούνται με συντελεστή είκοσι εννέα τοις εκατό (29%).»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί του ν.4384/2016 και οι νομικές οντότητες που αναγνωρίζονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως Ομάδες και Οργανώσεις παραγωγών του άρθρου 27 του Κανονισμού (Ε.Ε.) 1305/2013 και περιλαμβάνονται στο τηρούμενο Μητρώο Οργανώσεων Παραγωγών και Ομάδων (ΜΟΠΟ) δυνάμει του άρθρου 7 παρ. 1 της υπ'αρ. 397/18235/2017 Απόφασης (Β' 601) φορολογούνται με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%).»

Άρθρο 23

Τροποποίηση άρθρου 63 ΚΦΕ για αποσαφήνιση της ισχύουσας εξαίρεσης από την παρακράτηση φόρου από τόκους και δικαιώματα μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων υπό όρους

Η παρ. 2 του άρθρου 63 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ανεξάρτητα από το άρθρο 61, δεν παρακρατείται φόρος από τόκους και δικαιώματα (royalties) που καταβάλλονται σε νομικό πρόσωπο που αναφέρεται στο Παράρτημα της Οδηγίας 2003/49/ΕΚ για την καθιέρωση κοινού συστήματος φορολόγησης των τόκων και των δικαιωμάτων που καταβάλλονται μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων κρατών – μελών είτε της ημεδαπής είτε της αλλοδαπής, όπως αυτή ισχύει, εφόσον:

α) το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα που εισπράττει κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), βάσει αξίας ή αριθμού, στο μετοχικό κεφάλαιο ή δικαιώματα ψήφου του φορολογούμενου που προβαίνει στην καταβολή ή ο φορολογούμενος που καταβάλλει, κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο μετοχικό κεφάλαιο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει, ή ένα τρίτο νομικό πρόσωπο ή μία νομική οντότητα κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο μετοχικό κεφάλαιο τόσο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει όσο και του φορολογούμενου που προβαίνει στην καταβολή,

β) το ελάχιστο ποσοστό κατοχής μετοχών ή μεριδίων ή συμμετοχής διακρατείται για τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες, και

γ) το νομικό πρόσωπο που εισπράττει:

αα) περιλαμβάνεται στους τύπους που απαριθμούνται στο Παράρτημα της Οδηγίας 2003/49/ΕΚ, όπως ισχύει, και

ββ) είναι φορολογικός κάτοικος κράτους - μέλους της Ε.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρείται φορολογικός κάτοικος τρίτου κράτους εκτός Ε.Ε. κατ' εφαρμογή όρων σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος, και

γγ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο άρθρο 3 της Οδηγίας 2003/49/ΕΚ ή σε οποιοδήποτε άλλο φόρο ενδεχομένως στο μέλλον αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς.»

Άρθρο 24

Τροποποίηση άρθρων 40 και 64 ΚΦΕ σχετικά με τη φορολογία μερισμάτων

1. Η παρ. 1 του άρθρου 40 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:
«1. Τα μερίσματα φορολογούνται με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%).»
2. Η περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 64 ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:
«α) για μερίσματα πέντε τοις εκατό (5%).»

Άρθρο 25

Τροποποίηση άρθρου 65 ΚΦΕ σχετικά με τα κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς

Η περ. β' της παρ. 6 του άρθρου 65 του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«β) υπόκειται σε φόρο επί των κερδών ή των εισοδημάτων ή του κεφαλαίου, του οποίου ο συντελεστής είναι ίσος ή κατώτερος από το εξήντα τοις εκατό (60%) του συντελεστή φορολογίας νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, ο οποίος θα οφειλόταν σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας, εάν ήταν φορολογικός κάτοικος ή διατηρούσε μόνιμη εγκατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 6 του ΚΦΕ στην Ελλάδα.»

Άρθρο 26

Τροποποίηση άρθρου 71 ΚΦΕ σχετικά με την βεβαίωση ποσού ίσου με το 95% του φόρου από επιχειρηματική δραστηριότητα και την μείωση της προκαταβολής φόρου του φορολογικού έτους 2018

Στην παρ. 1 του άρθρου 71 του ν.4172/2013 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει το νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας αποκλειστικά και μόνο για το φορολογικό έτος 2018, βεβαιώνεται ποσό ίσο με το ενενήντα πέντε τοις εκατό (95%) του φόρου που προκύπτει από επιχειρηματική δραστηριότητα για το φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του έτους αυτού.»

Άρθρο 27

Τροποποίηση άρθρων 71 Β και 71 Γ ΚΦΕ για την κεφαλαιοποίηση αφορολόγητων αποθεματικών εισηγμένων και μη εισηγμένων ανώνυμων εταιρειών και Ε.Π.Ε.

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 71 Β του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Σε περίπτωση που πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών από την κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών διαλυθεί η ανώνυμη εταιρεία ή μειωθεί το μετοχικό της κεφάλαιο με σκοπό επιστροφής των αποθεματικών στους μετόχους, τα κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά δε λογίζονται φορολογικώς ως μετοχικό κεφάλαιο που έχει καταβληθεί και φορολογούνται με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τη φορολογία εισοδήματος κατά τον χρόνο της διάλυσης της εταιρείας ή μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου μετά την αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

2. Η παράγραφος 6 του άρθρου 71 Β του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Ανώνυμες εταιρείες, με μετοχές εισηγμένες ή μη, που έχουν σχηματίσει αποθεματικά είτε από υπεραξία μετοχών που προέρχεται από απόσχιση κλάδου ή από συγχώνευση εταιρειών στις οποίες συμμετέχει είτε από την αύξηση της αξίας των συμμετοχών της εταιρείας ή από διανομή μετοχών με βάση τις διατάξεις του άρθρου 1 του α.ν. 148/1967, του ν. 542/1977, του ν. 1249/1982, του ν. 1839/1989 και του ν.2065/1992 κατόπιν κεφαλαιοποίησης της υπεραξίας που προέκυψε από την αναπροσαρμογή πάγιων περιουσιακών στοιχείων θυγατρικής εταιρείας ή άλλης εταιρείας στην οποία συμμετέχουν, μπορούν να προβούν σε κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών αυτών. Η κεφαλαιοποίηση αυτή δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος, σε οποιαδήποτε παρακράτηση φόρου και στην εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του ΚΦΕ.»

3. Η παράγραφος 8 του άρθρου 71 Β του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Για τα αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται με τις διατάξεις του παρόντος, η αύξηση αυτή του μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιείται είτε με την ανάλογη αύξηση της ονομαστικής αξίας των μετοχών που υπάρχουν κατά το χρόνο της κεφαλαιοποίησης, είτε με την έκδοση νέων μετοχών, είτε και με τους δύο αυτούς τρόπους. Οι νέες μετοχές που θα εκδοθούν διανέμονται δωρεάν στους μετόχους, κατά την αναλογία των μετοχών που κατέχουν αυτοί κατά το χρόνο της κεφαλαιοποίησης των εν λόγω αποθεματικών.»

4. Η παρ. 1 του άρθρου 71 Γ του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι ανώνυμες εταιρείες, των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, καθώς και οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, μπορούν να κεφαλαιοποιήσουν ολικά ή μερικά, τα αφορολόγητα αποθεματικά διαφόρων αναπτυξιακών νόμων, με εξαίρεση το αποθεματικό του άρθρου 18 του α.ν. 942/1949 (Α' 96) Στην περίπτωση αυτή, οι μεν ανώνυμες εταιρείες, δύνανται να κάνουν αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου είτε με την έκδοση νέων μετοχών που διανέμονται δωρεάν στους μετόχους κατά την αναλογία των μετοχών που κατέχουν αυτοί κατά το χρόνο της κεφαλαιοποίησης, είτε με την αύξηση της ονομαστικής αξίας, είτε και με τους δύο τρόπους, οι δε εταιρείες περιορισμένης ευθύνης θα κάνουν αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου με έκδοση νέων εταιρικών μεριδίων, τα οποία διανέμονται δωρεάν στους παλαιούς εταίρους, κατ' αναλογία των μεριδίων τους.»

5. Η παρ. 2 του άρθρου 71 Γ του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Τα αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται φορολογούνται με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%), χωρίς καμιά άλλη επιβάρυνση. Ο φόρος που οφείλεται αποδίδεται στο Δημόσιο με δήλωση, η οποία πρέπει να υποβληθεί σ' έναν μήνα από την καταχώρηση στο Γ.Ε.Μ.Η. της αύξησης του μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου και καταβάλλεται σε τέσσερις (4) ίσες εξαμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης. Ο φόρος αυτός βαρύνει την εταιρεία και δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά τον υπολογισμό των φορολογητέων κερδών, ούτε συμψηφίζεται με το φόρο εισοδήματος που οφείλεται από την εταιρεία ή τους μετόχους ή εταίρους της.»

6. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 71 Γ του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Σε περίπτωση που πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών από την κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών διαλυθεί η ανώνυμη εταιρεία ή μειωθεί το μετοχικό κεφάλαιό της με σκοπό επιστροφής των αποθεματικών στους μετόχους, τα κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά δε λογίζονται φορολογικώς ως μετοχικό κεφάλαιο που έχει καταβληθεί και φορολογούνται με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τη φορολογία εισοδήματος κατά το χρόνο της διάλυσης ή μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου μετά την αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.»

7. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 71 Γ του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Προκειμένου για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης στην περίπτωση κατά την οποία πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών από την κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών διαλυθεί η εταιρεία αυτή ή μειωθεί το εταιρικό της κεφάλαιο με σκοπό την επιστροφή των αποθεματικών στους εταίρους, τα κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά προστίθενται στα κέρδη της εταιρείας που πραγματοποιεί στο χρόνο της διάλυσης ή μείωσης του κεφαλαίου και φορολογούνται με τις διατάξεις φορολογίας εισοδήματος που ισχύουν κατά τον χρόνο διάλυσης της εταιρείας ή μείωσης του εταιρικού της κεφαλαίου μετά την

αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 28

Τροποποίηση άρθρου 72 ν. 4172/2013 για την αναστολή του φόρου υπεραξίας

Η περίπτ. α' της παραγράφου 33 του άρθρου 72 του ν.4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Η ισχύς του άρθρου 41 αναστέλλεται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2022.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 29

Τροποποίηση άρθρου 15 και προσθήκη νέου άρθρου 54 Δ ΚΦΔ σχετικά με τη διακοπή προσβάσεων στις ψηφιακές πλατφόρμες οικονομίας διαμοιρασμού

1. Στο άρθρο 15 του ν.4174/2013 (Α' 170) μετά την παράγραφο 3 προστίθεται παράγραφος 3α, ως εξής:

«3α. Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να ζητά, με έγγραφο ή ηλεκτρονικό αίτημα, από κάθε διαχειριστή ψηφιακής πλατφόρμας, η οποία δραστηριοποιείται στην οικονομία του διαμοιρασμού, ανεξάρτητα από το εάν αυτή έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του ν.4172/2013 (ΚΦΕ) ή στις διατάξεις των ΣΑΔΦ που έχει συνάψει η Ελλάδα, οποιαδήποτε πληροφορία ή στοιχείο σχετικά με πρόσωπα που χρησιμοποιούν την πλατφόρμα ως πωλητές, για τα οποία προκύπτουν φορολογικές υποχρεώσεις στην ημεδαπή.

Οι κατά τα ως άνω αιτούμενες πληροφορίες ή στοιχεία παρέχονται ή διαβιβάζονται από τον διαχειριστή ψηφιακής πλατφόρμας στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων μέχρι την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα από τον μήνα παραλαβής του αιτήματος. Η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου δύναται να παρατείνεται κατά ένα (1) μήνα, ανάλογα με τον όγκο των αιτούμενων πληροφοριών ή στοιχείων κατόπιν υποβολής αιτήματος από τον διαχειριστή της ψηφιακής πλατφόρμας.

Για τις ανάγκες της παρούσας περίπτωσης, νοούνται:

Ως «ψηφιακή πλατφόρμα», κάθε λογισμικό, συμπεριλαμβανομένου ενός δικτυακού τύπου ή ενός μέρους του και εφαρμογών, συμπεριλαμβανομένων των εφαρμογών για κινητά, όπου δύο ή περισσότεροι χρήστες ή ομάδες χρηστών επικοινωνούν μέσω διαδικτύου με τη μεσολάβηση του διαχειριστή της πλατφόρμας, προκειμένου να διευκολυνθεί μια συναλλαγή μεταξύ τους, επιτρέποντας στους πωλητές να συνδέονται

με άλλα πρόσωπα για την παροχή σε αυτούς σχετικών υπηρεσιών και αγαθών, έναντι αντιτίμου.

Ως «διαχειριστής ψηφιακής πλατφόρμας», κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατέχει ή καθιστά διαθέσιμη την πλατφόρμα ή μέρος αυτής στους χρήστες ή νόμιμο εκπρόσωπό της στην Ελλάδα.

Ως «πωλητής», το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή κάθε είδους νομική οντότητα, που χρησιμοποιεί την πλατφόρμα για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών και τη σύνδεσή του με αντισυμβαλλόμενα πρόσωπα μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων δύναται να καθορίζεται κάθε αναγκαίο θέμα και διαδικασία καθώς και οι ειδικότερες λεπτομέρειες διαδικαστικού περιεχομένου για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης.

2. Μετά το άρθρο 54Γ του ν.4174/2013 προστίθεται νέο άρθρο 54Δ, ως εξής:

«Άρθρο 54Δ

Κυρώσεις για τη μη παροχή πληροφοριών ή στοιχείων
από τις ψηφιακές πλατφόρμες της οικονομίας διαμοιρασμού

1. Η μη ανταπόκριση στο αίτημα της παραγράφου 3α του άρθρου 15 του Κώδικα, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, ή η παροχή στοιχείων που δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές του ως άνω αιτήματος, συνεπάγεται, την διακοπή της πρόσβασης στους ιστότοπους των ψηφιακών πλατφορμών, από τους Παρόχους Υπηρεσιών Διαδικτύου με καταστατική έδρα ή με τόπο πραγματικής διοίκησης ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του ν.4172/2013 (ΚΦΕ) ή στις διατάξεις των ΣΑΔΦ που έχει συνάψει η Ελλάδα, όταν η πρόσβαση διενεργείται από Διεύθυνση Διαδικτυακού Πρωτοκόλλου (Διεύθυνση IP) που βρίσκεται στην Ελληνική Επικράτεια. Για τη διακοπή εκδίδεται κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ, εφόσον το αίτημα αφορά σε στοιχεία ή πληροφορίες που συντελούν στην ταυτοποίηση ή/και στην εκτίμηση της φορολογικής υποχρέωσης πωλητών. Στην περίπτωση αυτή, ο διαχειριστής της ψηφιακής πλατφόρμας δύναται, εάν αμφισβητεί τη συνδρομή των περιστάσεων που δικαιολογούν την έκδοση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου να προσφύγει κατά της απόφασης απευθείας ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου χωρίς την εφαρμογή της διαδικασίας του άρθρου 63.

Στον πάροχο Υπηρεσιών Διαδικτύου που παραβαίνει την ανωτέρω υποχρέωση επιβάλλεται πρόστιμο από τριάντα (30) έως εκατό (100) χιλιάδες ευρώ.

2. Πριν την έκδοση της απόφασης για τη διακοπή της πρόσβασης και μετά την παρέλευση της ταχθείσας προθεσμίας, αποστέλλεται επιστολή από τον Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων στο διαχειριστή της ψηφιακής πλατφόρμας για την επικείμενη διακοπή πρόσβασης εντός δεκαπέντε εργασίμων (15) ημερών από τη λήψη αυτής, προκειμένου ο διαχειριστής να διατυπώσει τις απόψεις του.

Η διακοπή της πρόσβασης στους ιστότοπους των ανωτέρω ψηφιακών πλατφορμών αίρεται άμεσα με την ικανοποίηση του αιτήματος της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, κατόπιν απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να δημοσιεύει στον ιστότοπό της κατάλογο ψηφιακών πλατφορμών στις οποίες έχει επιβληθεί η κύρωση του πρώτου εδαφίου του παρόντος.

3. α. Σε περίπτωση που κατά παράβαση της επιβληθείσας στην παράγραφο 1 διακοπής πρόσβασης, πραγματοποιούνται συναλλαγές από τους πωλητές στις ανωτέρω πλατφόρμες, επιβάλλεται πρόστιμο πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ στον πωλητή.

β. Στον Πάροχο Υπηρεσιών Διαδικτύου επιβάλλεται πρόστιμο από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ σε περίπτωση μη εφαρμογής της απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ, καθώς και σε περίπτωση μη χορήγησης στοιχείων του εδαφίου δ' της παρ. 3 α του άρθρου 15, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1.

γ. Σε περίπτωση μη χορήγησης στοιχείων του εδαφίου δ' της παρ. 3 α του άρθρου 15 από κάθε άλλο πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, ή νομική οντότητα πλην του Παρόχου Υπηρεσιών Διαδικτύου, επιβάλλεται πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ.

4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ δύναται να καθορίζεται η διαδικασία διακοπής της πρόσβασης και άρσης αυτής, η επιβολή του προστίμου της παραγράφου 3 και κάθε άλλη αναγκαία και ειδικότερη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.».

Άρθρο 30 **Προσθήκη άρθρου 15 Α στον ΚΦΔ** **για την ηλεκτρονική διαβίβαση δεδομένων στην ΑΑΔΕ**

1. Μετά το άρθρο 15 του ν.4174/2013 προστίθεται νέο άρθρο 15 Α, ως εξής:

«Άρθρο 15 Α

Υποχρεωτική ηλεκτρονική διαβίβαση πληροφοριών από τρίτους

1.Οι οντότητες του άρθρου 1 του ν.4308/2014 (Α'251) υποχρεούνται να διαβιβάζουν ηλεκτρονικά στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων δεδομένα των εκδιδόμενων λογιστικών αρχείων-στοιχείων ανεξαρτήτως της μεθόδου έκδοσης αυτών, των τηρούμενων λογιστικών αρχείων-βιβλίων, των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών, των φορολογικών μνημών και των αρχείων που δημιουργούν οι φορολογικοί ηλεκτρονικοί μηχανισμοί.

2.Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται ο χρόνος διαβίβασης, η έκταση εφαρμογής, οι εξαιρέσεις, οι ειδικότερες υποχρεώσεις των οντοτήτων της παρ. 1, καθώς και κάθε άλλο θέμα, διαδικασίες και λεπτομέρειες για την εφαρμογή των υποχρεώσεων των οντοτήτων της παρ.1.»

Άρθρο 31

Τροποποίηση άρθρου 36 του ΚΦΔ **σχετικά με την παράταση της παραγραφής σε περίπτωση εκκίνησης ΔΑΔ**

Στην παρ. 2 του άρθρου 36 του ν.4174/2013 προστίθεται περ. δ' ως εξής:

«δ) για όσο διάστημα διαρκεί η προθεσμία υποβολής αιτήματος Διαδικασίας Αμοιβαίου Διακανονισμού του άρθρου 63 Α, όπως αυτή ορίζεται στις ειδικότερες διατάξεις που προβλέπουν τη δυνατότητα υποβολής αιτήματος ΔΑΔ, και μόνο για την υποβολή και αποδοχή του σχετικού αιτήματος, καθώς επίσης και, εφόσον υποβληθεί τέτοιο αίτημα,

για όσο χρόνο διαρκεί η Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού, και μόνο για το ζήτημα το οποίο αφορά ή σχετίζεται με αυτή.

Σε περίπτωση έκδοσης απόφασης Αμοιβαίου Διακανονισμού, παρατείνεται για ένα έτος μετά την έκδοση της απόφασης η περίοδος παραγραφής του Δικαιώματος του Δημοσίου να προβεί σε έκδοση πράξης διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου με έρεισμα την απόφαση αυτή και με σκοπό τη συμμόρφωση με αυτήν.»

Άρθρο 32

Τροποποίηση άρθρου 36 του ΚΦΔ σχετικά με την προθεσμία παραγραφής

1. Η περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 36 του ν.4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«(α) εάν, εντός του πέμπτου έτους της προθεσμίας παραγραφής, υποβάλλεται αρχική ή τροποποιητική δήλωση ή περιέρχονται σε γνώση της Φορολογικής Διοίκησης νέα στοιχεία κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 25 σε υπόθεση που έχει διενεργηθεί πλήρης έλεγχος ή σε κάθε άλλη περίπτωση περιέρχονται σε γνώση της Φορολογικής Διοίκησης πληροφορίες από οποιαδήποτε πηγή εκτός Φορολογικής Διοίκησης, από τις οποίες προκύπτει φορολογική οφειλή και μόνο για το ζήτημα στο οποίο αφορούν, για περίοδο ενός έτους από τη λήξη της πενταετίας, »

2. Η παρ. 3 του άρθρου 36 του ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. α. Εξαιρετικά, πράξη διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου μπορεί να εκδοθεί εντός δέκα (10) ετών από τη λήξη του έτους εντός του οποίου λήγει η προθεσμία για την υποβολή της δήλωσης ή της τελευταίας δήλωσης σε περίπτωση που προβλέπεται η υποβολή περισσότερων δηλώσεων: (α) σε περίπτωση που ο φορολογούμενος δεν έχει υποβάλει δήλωση εντός της περιόδου που αναφέρεται στην παρ. 1, (β) σε περίπτωση που μετά την πενταετία περιέλθουν σε γνώση οποιασδήποτε Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης νέα στοιχεία ή πληροφορίες που δεν θα μπορούσαν να είναι σε γνώση αυτής εντός της πενταετίας και προκύπτει ότι η φορολογική οφειλή υπερβαίνει αυτήν που είχε προσδιορισθεί βάσει προηγούμενου άμεσου, διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου και μόνο για το ζήτημα στο οποίο αφορούν.

β. Σε περίπτωση που μετά από την περαίωση ανέλεγκτων χρήσεων βάσει ειδικών διατάξεων νόμου ή μετά από την έκδοση της αρχικής πράξης προσδιορισμού φόρου και εντός πενταετίας, από τη λήξη του έτους εντός του οποίου λήγει η προθεσμία υποβολής αρχικής δήλωσης, περιέλθουν σε γνώση της Φορολογικής Διοίκησης συμπληρωματικά στοιχεία, κατά την έννοια των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 25, οι σχετικές πράξεις προσδιορισμού φόρου και επιβολής προστίμου, βάσει περαίωσης ή βάσει ελέγχου που έχει διενεργηθεί πριν από την 1.1.2014 ή βάσει πλήρους ελέγχου που έχει διενεργηθεί από την 1.1.2014 και μετά, πρέπει να εκδοθούν κατά περίπτωση εντός της πενταετούς προθεσμίας παραγραφής σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ.1 του παρόντος Κώδικα ή το άρθρο 84 παρ. 1 του ν.2238/1994 ή το άρθρο 57 παρ. 1 του ν.2859/2000. Εφόσον περιέλθουν σε γνώση της Φορολογικής Διοίκησης συμπληρωματικά στοιχεία κατά το

τελευταίο έτος της αρχικής (πενταετούς) παραγραφής, το δικαίωμα της Φορολογικής Διοίκησης να εκδώσει πράξη προσδιορισμού φόρου παρατείνεται κατά ένα έτος.»

Άρθρο 33

Τροποποίηση άρθρου 46 ΚΦΔ σχετικά με τα μέτρα διασφάλισης των οφειλών στο Δημόσιο

1. Το τρίτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 46 του ν.4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην περίπτωση αυτή δεσμεύεται το πενήντα τοις εκατό (50%) των καταθέσεων, των πάσης φύσεως λογαριασμών και παρακαταθηκών και του περιεχομένου των θυρίδων του υπόχρεου παραβάτη και κατ'άνωτατο μέχρι του διπλάσιου του ποσού για το οποίο διαπιστώνεται ο σκοπός μη πληρωμής ή η είσπραξη επιστροφής, κατά τα ανωτέρω.»

2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 46 του ν.4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Τα μέτρα της παραγράφου 5 επιβάλλονται σωρευτικά σε βάρος των ομορρυθμων εταιριων προσωπικών εταιριών καθώς και σε βάρος των προσώπων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 50 του παρόντος Κώδικα.»

Άρθρο 34

Τροποποίηση άρθρου 50 ΚΦΔ σχετικά με την αλληλέγγυα ευθύνη

1. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 50 του ν. 4174/2013, αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Τα πρόσωπα, που είναι εκτελεστικοί πρόεδροι, διευθυντές, γενικοί διευθυντές, διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι, εντεταλμένοι στη διοίκηση και εκκαθαριστές των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων καθώς και τα πρόσωπα που ασκούν εν τοις πράγμασι τη διαχείριση ή διοίκηση νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, ευθύνονται προσωπικά και αλληλέγγυα για την πληρωμή του φόρου εισοδήματος, παρακρατούμενου φόρου, κάθε επιρριπτόμενου φόρου, Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων, που οφείλονται από αυτά τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, ανεξάρτητα από τον χρόνο βεβαίωσής τους, ως και για τους τόκους, πρόστιμα, προσαυξήσεις και οποιεσδήποτε διοικητικές χρηματικές κυρώσεις επιβάλλονται επ' αυτών, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

α. τα ανωτέρω πρόσωπα είχαν μια από τις ανωτέρω ιδιότητες είτε κατά τη διάρκεια λειτουργίας του νομικού προσώπου είτε κατά τον χρόνο λύσης, διάλυσης ή συγχώνευσής του είτε κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης του νομικού προσώπου,

β. οι οφειλές κατέστησαν ληξιπρόθεσμες κατά τη διάρκεια της θητείας τους υπό κάποια εκ των ανωτέρω ιδιοτήτων με την επιφύλαξη των επόμενων εδαφίων. Αν οι οφειλές διαπιστώνονται μετά από έλεγχο, ως αλληλεγγύως υπεύθυνα πρόσωπα κατά την έννοια της παραγράφου αυτής νοούνται μόνο τα πρόσωπα

στα οποία συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις των στοιχείων α' και γ' κατά το φορολογικό έτος ή την περίοδο στην οποία ανάγονται οι οφειλές αυτές. Σε περίπτωση που οι υπό παρ.1 φορολογικές οφειλές έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση, η αλληλέγγυα ευθύνη βαραίνει και τα πρόσωπα στα οποία συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις των στοιχείων α' και γ' κατά τον χρόνο που κάθε δόση της ρύθμισης κατέστη ληξιπρόθεσμη ή η ρύθμιση απωλέσθηκε. Για τα ποσά των τόκων, των προσαυξήσεων, των προστίμων και των λοιπών χρηματικών κυρώσεων, η αλληλέγγυα ευθύνη βαραίνει τα πρόσωπα που είναι αλληλεγγύως υπεύθυνα για την κύρια οφειλή επί της οποίας υπολογίζονται και επιβάλλονται τα ποσά αυτά.

γ. οι εν λόγω οφειλές δεν καταβλήθηκαν ή δεν αποδόθηκαν στο Δημόσιο από υπαιτιότητα των ανωτέρω προσώπων. Το βάρος απόδειξης για την μη ύπαρξη υπαιτιότητας, φέρουν τα υπό παρ.1 πρόσωπα. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων δύνανται να ορίζονται ενδεικτικά περιπτώσεις έλλειψης υπαιτιότητας.

2. Στα νομικά πρόσωπα που συγχωνεύονται, ευθύνεται αλληλεγγύως με τα υπό παρ. 1 πρόσωπα για την πληρωμή των οφειλομένων φόρου εισοδήματος, παρακρατούμενου φόρου, κάθε επιρριπτόμενου φόρου, Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων και των επ' αυτών τόκων, προστίμων, προσαυξήσεων και οποιωνδήποτε χρηματικών κυρώσεων του διαλυόμενου νομικού προσώπου και εκείνο που το απορρόφησε ή το νέο νομικό πρόσωπο που συστήθηκε, ανεξάρτητα από τον χρόνο βεβαίωσής τους.»

Άρθρο 35

Τροποποίηση άρθρων 55 Α και 68 ΚΦΔ σχετικά με την παραπομπή εγκλημάτων φοροδιαφυγής σε ποινική δίκη

1. Η παρ. 1 του άρθρου 55Α του ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Εάν με βάση την οριστική πράξη διορθωτικού προσδιορισμού φόρου ή την πράξη επιβολής προστίμου συντρέχει περίπτωση τέλεσης ή απόπειρας τέλεσης εγκλήματος φοροδιαφυγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 66, υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά από τον Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 68 του Κώδικα. Η ποινική δίωξη ασκείται αυτεπαγγέλτως.»

2. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 58 του ν.4174/2013 μετά τη φράση «επί της διαφοράς» προστίθεται η φράση «που προκύπτει προς καταβολή».

Άρθρο 36

Τροποποίηση άρθρου 54 Α ΚΦΔ σχετικά με το Πιστοποιητικό Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 54 Α του ν. 4174/2013, αντικαθίσταται ως εξής:

«Είναι δυνατή, μετά από αίτηση του υπόχρεου, η χορήγηση πιστοποιητικού για μεταβίβαση συγκεκριμένου ακινήτου με παρακράτηση και απόδοση του συνολικά οφειλόμενου ποσού κύριων και πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων για όλα τα ακίνητα για τα οποία είναι υπόχρεος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο, χωρίς να απαιτείται να έχει προηγηθεί ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων οφειλών από Ε.Ν.Φ.Ι.Α.»

2. Η παράγραφος 6 του άρθρου 54Α του 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Οι συμβολαιογράφοι, οι φύλακες μεταγραφών και οι προϊστάμενοι των κτηματολογικών γραφείων, που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, υπόκεινται σε πρόστιμο ανά συμβολαιογραφική πράξη, ανεξάρτητα από τον αριθμό των συμβαλλομένων, των ακινήτων ή των δικαιωμάτων επ' αυτών, το οποίο ορίζεται σε δύο τοις εκατό (2%) επί της διαφοράς της αξίας των ακινήτων ή δικαιωμάτων για τα οποία επισυνάπτεται ανακριβές πιστοποιητικό, το οποίο πρόστιμο δεν μπορεί να είναι κατώτερο από εκατό (100) και ανώτερο από χίλια (1.000) ευρώ. Σε περίπτωση κατά την οποία δεν επισυνάπτεται πιστοποιητικό, το πρόστιμο ορίζεται σε ένα τοις χιλίοις (1%) επί της αξίας των ακινήτων ή δικαιωμάτων για τα οποία δεν επισυνάπτεται πιστοποιητικό ανά συμβολαιογραφική πράξη και δεν μπορεί να είναι κατώτερο από εκατό (100) και ανώτερο από χίλια (1.000) ευρώ. Εφόσον διαπιστωθεί από μεταγενέστερο έλεγχο, που θα διενεργηθεί εντός δεκαετίας από τον προηγούμενο έλεγχο, ότι συμβολαιογράφος, φύλακας μεταγραφών ή προϊστάμενος κτηματολογικού γραφείου προέβη στην ίδια παράβαση για το αυτό ακίνητο, το αναλογούν κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο αυτή πρόστιμο διπλασιάζεται.»

Άρθρο 37

Τροποποίηση άρθρου 65 Α ΚΦΔ σχετικά με το φορολογικό πιστοποιητικό

Το άρθρο 65Α του ν. 4174/2013, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 65 Α

Φορολογικό πιστοποιητικό

1. Ορκωτοί ελεγκτές λογιστές και ελεγκτικές εταιρείες, που είναι εγγεγραμμένοι στο δημόσιο μητρώο του ν. 4449/2017 (Α` 7) και διενεργούν υποχρεωτικούς ελέγχους σε ανώνυμες εταιρείες, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, σε ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες καθώς και σε υποκαταστήματα αλλοδαπών επιχειρήσεων, εκδίδουν ετήσιο φορολογικό πιστοποιητικό. Το πιστοποιητικό αυτό είναι προαιρετικό για τις ανωτέρω εταιρείες και επιχειρήσεις και εκδίδεται μετά από έλεγχο που διενεργείται, παράλληλα με τον υποχρεωτικό έλεγχο, ως προς την εφαρμογή των φορολογικών διατάξεων σε φορολογικά αντικείμενα. Για τους ορκωτούς ελεγκτές λογιστές και τις ελεγκτικές

εταιρείες που εκδίδουν ετήσιο φορολογικό πιστοποιητικό εφαρμόζονται οι διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών του άρθρου 5 του ΕΕ Κανονισμού 537/2014.

2. Φορολογικές παραβάσεις, καθώς και μη απόδοση ή ανακριβής απόδοση φόρων που διαπιστώνονται από τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία, κατά τη διενέργεια του ελέγχου, αναφέρονται αναλυτικά στο πιστοποιητικό αυτό. Αν από το πιστοποιητικό προκύπτουν συγκεκριμένα φορολογικά δεδομένα για την ελεγχθείσα εταιρεία με τα οποία συμφωνεί και η αρμόδια ελεγκτική φορολογική αρχή, το εν λόγω πιστοποιητικό αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των εκθέσεων ελέγχου της ως άνω αρχής. Η διαπίστωση ή μη στο φορολογικό πιστοποιητικό παραβάσεων της φορολογικής νομοθεσίας μπορεί να λαμβάνεται υπόψη κατά την επιλογή υποθέσεων προς έλεγχο κατά τις διατάξεις του άρθρου 26 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

3. Αν από μεταγενέστερο έλεγχο της φορολογικής διοίκησης προκύψουν σημαντικές πρόσθετες επιβαρύνσεις, τις οποίες όφειλε να διαπιστώσει ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής, η Φορολογική Διοίκηση παραπέμπει την υπόθεση στην ΕΛΤΕ η οποία, μετά από τον προβλεπόμενο από τις διατάξεις του ν. 4449/2017 έλεγχο, επιβάλλει τις από αυτόν προβλεπόμενες κυρώσεις στον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή ή στην ελεγκτική εταιρεία.

4. Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της ΕΛΤΕ, καθορίζονται τα συγκεκριμένα επί μέρους φορολογικά αντικείμενα του ελέγχου, ενδεχόμενες συγκεκριμένες ελεγκτικές επαληθεύσεις που πρέπει να διενεργούνται, το ειδικότερο περιεχόμενο του πιστοποιητικού που εκδίδεται και οι επιφυλάξεις που τυχόν διατυπώνονται σε αυτό, ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία υποβολής του και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Η Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων ΠΟΛ.1124/18.6.2015 (Β' 1196), όπως έχει τροποποιηθεί, εξακολουθεί να ισχύει δυνάμει να τροποποιηθεί ή να αντικατασταθεί με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της ΕΛΤΕ.»

Άρθρο 38

Τροποποίηση του άρθρου 153 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα

Το β' εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 153 του ν. 2960/2001 (Α' 265) τροποποιείται ως εξής:

«Στην περίπτωση αυτή αναστέλλεται έναντι του Δημοσίου και το απόρρητο των καταθέσεων, των λογαριασμών, των κοινών λογαριασμών, των συμβάσεων και πράξεων επί παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων και του περιεχομένου θυρίδων του παραβάτη σε Τράπεζες ή άλλα Πιστωτικά Ιδρύματα και δεσμεύεται το πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών και κατ' ανώτατο μέχρι του εξαπλάσιου του ποσού δασμών, φόρων και λοιπών επιβαρύνσεων η διαφυγή ή μη απόδοση του οποίου διαπιστώνεται κατά τα ανωτέρω.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΦΟΡΟΥ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ (Φ.Π.Α.)
ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 39

Τροποποίηση διατάξεων του Κώδικα Φ.Π.Α.
σχετικά με την αναστολή του Φ.Π.Α. στη μεταβίβαση ακινήτων

1. Μετά την παρ. 4 του άρθρου 6 του Κώδικα ΦΠΑ (ν. 2859/2000, Α΄ 248) προστίθεται νέα παρ. 4α ως εξής:

«4α. Με αίτηση του υποκειμένου στον φόρο, κατασκευαστή οικοδομών προς πώληση, αναστέλλεται, υποχρεωτικά μέχρι 31.12.2022, η εφαρμογή του ΦΠΑ στα ακίνητα των παραγράφων 1 και 2α του παρόντος άρθρου και επιβάλλεται φόρος μεταβίβασης ακινήτων. Η αναστολή αφορά το σύνολο των αδιάθετων παραπάνω ακινήτων του υποκειμένου. Μαζί με την αίτηση ο υποκείμενος υποβάλλει κατάσταση με τα αδιάθετα ακίνητα και το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο κάθε ακίνητο προς διακανονισμό. Η αίτηση υποβάλλεται εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος των διατάξεων της παρούσας παραγράφου για τις ήδη εκδοθείσες άδειες, ενώ για άδειες που εκδίδονται από την έναρξη ισχύος των διατάξεων αυτών και εφεξής εφαρμόζεται εξάμηνη προθεσμία από την έκδοση της άδειας.».

2. Στο τέλος της περίπτωσης β΄ της παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα ΦΠΑ προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Ειδικά για τις περιπτώσεις αντιπαροχής, η εργολαβία του υποκειμένου στο φόρο κατασκευαστή οικοδομών προς πώληση προς τον οικοπεδούχο, δεν υπάγεται στο φόρο όταν ο υποκείμενος κατασκευαστής έχει υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής του φόρου, σύμφωνα με την παράγραφο 4α του παρόντος άρθρου.».

3. Η παρ. 5 του άρθρου 6 του Κώδικα ΦΠΑ αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μετά από εισήγηση του Διοικητή της ΑΑΔΕ μπορεί: α) να ορίζεται κάθε διαδικαστικό θέμα και λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού, και β) να τροποποιούνται οι προϋποθέσεις υπαγωγής στο καθεστώς του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 4α, εφόσον η άδεια οικοδομής έχει εκδοθεί από 1.1.2020 και η κατασκευή της οικοδομής έχει ολοκληρωθεί έως 31.12.2022, καθώς και να ορίζεται κάθε σχετικό διαδικαστικό θέμα και λεπτομέρεια για την παρακολούθηση της εφαρμογής του καθεστώτος.»

4. Μετά το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 30 του Κώδικα ΦΠΑ προστίθεται νέο εδάφιο, ως εξής:

«Ειδικά για τα ακίνητα που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής της παραγράφου 4α του άρθρου 6, το δικαίωμα έκπτωσης του φόρου εισροών, που προσδιορίζεται σύμφωνα

με την παράγραφο 7 του άρθρου 31, αναστέλλεται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου της παραγράφου 4α του άρθρου 6.»

5. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 33 του Κώδικα ΦΠΑ προστίθενται δύο νέα εδάφια ως εξής:

«Ειδικά για τα ακίνητα τα οποία έχουν υπαχθεί στο καθεστώς αναστολής της παραγράφου 4α του άρθρου 6, ο εκπεσθείς, πριν την έναρξη της αναστολής φόρος, που προσδιορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 31, διακανονίζεται κατά το χρόνο της παράδοσης του κάθε ακινήτου. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μετά από εισήγηση του Διοικητή της ΑΑΔΕ ρυθμίζεται η διαδικασία καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής του προηγούμενου εδαφίου.»

6. Η περίπτωση α' της παρ. 4 του άρθρου 36 του Κώδικα ΦΠΑ αντικαθίσταται ως εξής:

«α) να τηρεί λογιστικά αρχεία (βιβλία) και να εκδίδει στοιχεία, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, εκτός αν είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν διαθέτει εγκατάσταση στην Ελλάδα.

Ειδικά,

- ο υποκείμενος στο φόρο που παραλαμβάνει ενσώματα κινητά αγαθά, τα οποία του αποστέλλονται από άλλο κράτος-μέλος από ή για λογαριασμό υποκείμενου στο φόρο που διαθέτει αριθμό φορολογικού μητρώου Φ.Π.Α. σε αυτό το άλλο κράτος-μέλος, με σκοπό την εκτέλεση υπηρεσιών πραγματογνωμοσύνης ή εργασιών σε αυτά, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι εργασίες της περίπτωσης ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 8, υποχρεούται να καταχωρεί τα σχετικά στοιχεία που επιτρέπουν την εξακρίβωση των αγαθών αυτών σε λογαριασμούς βιβλίων που τηρεί ή σε ειδικό βιβλίο,

- ο υποκείμενος στον φόρο που παραδίδει ακίνητα του άρθρου 6, ακόμη και αν βρίσκεται σε καθεστώς αναστολής του φόρου, υποχρεούται να τηρεί ειδικό βιβλίο κοστολογίου οικοδομών στο οποίο ή σε ιδιαίτερη μερίδα του οποίου, παρακολουθεί αναλυτικά το κόστος κάθε οικοδομής υπαγόμενης στις διατάξεις του άρθρου 6.»

7. Μετά την παρ. 11 του άρθρου 38 του Κώδικα ΦΠΑ προστίθεται παράγραφος 11α ως εξής:

«11α. Ο υποκείμενος στο φόρο κατασκευαστής οικοδομών προς πώληση, που παραδίδει ακίνητο υπαγόμενο στην αναστολή της παραγράφου 4α του άρθρου 6, καταβάλλει με έκτακτη δήλωση το φόρο που πρέπει να διακανονιστεί σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 33, κατά το χρόνο της παράδοσης του ακινήτου και σε κάθε περίπτωση πριν την υποβολή της δήλωσης φόρου μεταβίβασης, γονικής παροχής ή δωρεάς. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μετά από εισήγηση του Διοικητή της ΑΑΔΕ ρυθμίζεται η διαδικασία και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

8. Το ποσό του ΦΠΑ που διακανονίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του προτελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 33 του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν.2859/2000), όπως προστέθηκε με τις διατάξεις της παρ. 5 του παρόντος άρθρου, εκπίπτει σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 του ν.4172/2013 κατά το φορολογικό έτος του διακανονισμού.»

Άρθρο 40

Ρυθμίσεις Φ.Π.Α. για την υπαγωγή σε μειωμένους συντελεστές ΦΠΑ

Οι διατάξεις του Παραρτήματος ΙΙΙ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΣΕ ΜΕΙΩΜΕΝΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ (παράγραφος 1 του άρθρου 21) του Κώδικα Φ.Π.Α. τροποποιούνται ως εξής:

1. Η παράγραφος 26 του Κεφαλαίου Α. ΑΓΑΘΑ του Παραρτήματος αυτού, αντικαθίσταται ως εξής:

«**26.** Παρασκευάσματα με βάση τα δημητριακά, τα αλεύρια, τα άμυλα κάθε είδους ή το γάλα, περιλαμβανομένων των παρασκευασμάτων για τη διατροφή των βρεφών και παιδιών, συσκευασμένων για τη λιανική πώληση. Είδη ζαχαροπλαστικής (Δ.Κ. 1901,1902,1903, 1904,1905).»

2. Στο τέλος του Κεφαλαίου Α. ΑΓΑΘΑ του Παραρτήματος αυτού προστίθεται 2 νέες παράγραφοι 48 και 49, ως εξής:

«48. Καλύμματα κεφαλής ασφαλείας δικυκλιστών (κράνη δικυκλιστών) (Δ.Κ. Ε.Χ. 6506)
49. Είδη για τη βρεφική ασφάλεια και προστασία, ήτοι απορροφητικές πάνες για βρέφη, από κάθε ύλη (Δ.Κ. Ε.Χ. 9619) και καθίσματα αυτοκινήτου παιδικά και τα μέρη αυτών (Δ.Κ. Ε.Χ. 9401).»

Άρθρο 41

Ρυθμίσεις για τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης στο κρασί που δεν διατέθηκε στην κατανάλωση έως την κατάργηση του θετικού συντελεστή ΕΦΚ

1. Ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης και οι λοιπές συνεισπραττόμενες σύμφωνα με τις διατάξεις του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν.2960/2001 (Α' 265) που βεβαιώθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 της υπ' αριθμ. ΔΕΦΚΦ Β 502381 ΕΞ 2015/16.12.2015 Α.Υ.Ο. (Β' 2785), για κρασί παραγωγής των μικρών οινοπαραγωγών του άρθρου 71 του ίδιου Κώδικα, τα οποία μέχρι και την 31.12.2018 δεν είχαν διατεθεί στην κατανάλωση:
α) επιστρέφονται στον οινοπαραγωγό μετά από αίτησή του, εφόσον έχουν εισπραχθεί και δεν έχουν επιρριφθεί στην κατανάλωση ή συμψηφιστεί.
β) διαγράφονται μετά από αίτηση του οινοπαραγωγού, εφόσον η είσπραξή τους εκκρεμεί.
2. Οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εφαρμογή της παρ. 1 καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

**ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟ,
ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΑΓΙΑΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ, ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΒΙΒΑΣΗ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 42

**Τροποποίηση άρθρου 62 του ν. 4389/2016 για τη διαγραφή χρέους
στο πλαίσιο εξωδικαστικού συμβιβασμού
ή σε εκτέλεση δικαστικής απόφασης**

Οι παρ. 2, 3 και 5 του άρθρου 62 του ν. 4389/2016 (Α' 94) αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Για διαγραφές χρέους της παραγράφου 1 στο πλαίσιο εξωδικαστικού συμβιβασμού, η παράγραφος 1 εφαρμόζεται αποκλειστικά για οφειλές, που την 31η Δεκεμβρίου 2018 βρίσκονταν σε καθυστέρηση ή ήταν επίδικες ή ρυθμισμένες ή που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4469/2017 (Α' 62), και για συμφωνίες εξωδικαστικού συμβιβασμού που συνάπτονται από την 1η Ιανουαρίου 2016 μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2020 ή συνάπτονται βάσει του ν. 4469/2017.

3. Για διαγραφές χρέους της παραγράφου 1 σε εκτέλεση δικαστικής απόφασης, η παράγραφος 1 εφαρμόζεται αποκλειστικά για οφειλές οι οποίες την 31η Δεκεμβρίου 2018 ήταν επίδικες ή για οφειλές οι οποίες κατά την ίδια ημερομηνία ήταν ρυθμισμένες με δικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από την 1η Ιανουαρίου 2016 ή για οφειλές που κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017 ήταν σε καθυστέρηση και οι σχετικές αιτήσεις ενώπιον δικαστηρίων υποβάλλονται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2020.»

«5. Η παράγραφος 4 εφαρμόζεται αποκλειστικά για οφειλές που την 31η Δεκεμβρίου 2018 βρίσκονταν σε καθυστέρηση ή ήταν επίδικες ή ρυθμισμένες και για συμφωνίες εξωδικαστικού συμβιβασμού που συνάπτονται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2020.»

Άρθρο 43

**Τροποποίηση των περιπτ. 1, 3, 4, 7, 9, 12 και 15 της υποπαρ. Α2 της παρ. Α
του πρώτου άρθρου του ν. 4152/2013 για την αύξηση των δόσεων
της πάγιας ρύθμισης**

1. Η περιπτ. 1 της υποπαρ. Α2 της παρ. Α του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. α. Οφειλές βεβαιωμένες στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, τα Ελεγκτικά Κέντρα και τα Τελωνεία, σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974, Α' 90, Κ.Ε.Δ.Ε.), τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013, ΦΕΚ Α' 170 Κ.Φ.Δ.) και τον Τελωνειακό Κώδικα, δύνανται, κατόπιν αίτησης των οφειλετών, πριν ή μετά τη λήξη της προθεσμίας καταβολής αυτών, να ρυθμίζονται και να καταβάλλονται ως εξής:

- (i) σε δύο (2) έως είκοσι τέσσερις (24) μηνιαίες δόσεις,
- (ii) σε δύο (2) έως σαράντα οκτώ (48) μηνιαίες δόσεις, εφόσον πρόκειται για οφειλές που βεβαιώνονται από φόρο κληρονομιών, από φορολογικό και τελωνειακό έλεγχο,

καθώς και για μη φορολογικές και τελωνειακές οφειλές, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στα επόμενα εδάφια.

β. ο αριθμός των δόσεων της ρύθμισης για οφειλές που ρυθμίζονται σύμφωνα με την ανωτέρω υποπερίπτωση α) (ii) σε έως σαράντα οκτώ (48) δόσεις καθορίζεται από τη Φορολογική Διοίκηση με βάση την ικανότητα αποπληρωμής του οφειλέτη, κατά τα επόμενα, υπό τον περιορισμό του ελάχιστου ποσού μηνιαίας δόσης της υποπερίπτ. δ'.

Για οφειλέτες φυσικά πρόσωπα, με βάση

-το μέσο όρο του συνολικού εισοδήματός τους (ατομικό, φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο, πραγματικό ή τεκμαρτό) κατά τα τελευταία τρία φορολογικά έτη πριν την αίτηση υπαγωγής στη ρύθμιση για τα οποία έχει παρέλθει η προθεσμία υποβολής της οικείας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, ή το συνολικό εισόδημα (ατομικό, φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο, πραγματικό ή τεκμαρτό) του αμέσως προηγούμενου φορολογικού έτους από την ημερομηνία αίτησης υπαγωγής στη ρύθμιση, για το οποίο έχει παρέλθει η προθεσμία υποβολής της οικείας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, εφόσον αυτό είναι μεγαλύτερο, και το ύψος της ρυθμιζόμενης οφειλής ως εξής:

Το συνολικό εισόδημα πολλαπλασιάζεται τμηματικά με προοδευτικά κλιμακωτό συντελεστή, όπως αυτός ορίζεται στο επόμενο εδάφιο.

Για εισόδημα:

- αα) από 0,01 ευρώ έως 15.000 ευρώ με συντελεστή τέσσερα τοις εκατό (4%),
- ββ) από 15.000,01 ευρώ έως 20.000 ευρώ με συντελεστή έξι τοις εκατό (6%),
- γγ) από 20.000,01 ευρώ έως 25.000 ευρώ με συντελεστή οκτώ τοις εκατό (8%),
- δδ) από 25.000,01 ευρώ έως 30.000 ευρώ με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%),
- εε) από 30.000,01 ευρώ έως 50.000 ευρώ με συντελεστή δώδεκα τοις εκατό (12%),
- στστ) από 50.000,01 ευρώ έως 75.000 ευρώ με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%),
- ζζ) από 75.000,01 ευρώ έως 100.000 ευρώ με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%),
- ηη) πάνω από 100.000 ευρώ με συντελεστή είκοσι πέντε τοις εκατό (25%).

Ο ανωτέρω συντελεστής μειώνεται ανάλογα με τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων του οφειλέτη, όπως αυτά ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 11 του ν. 4172/2013 (Α'167), κατά μία (1) εκατοστιαία μονάδα για ένα (1) τέκνο, κατά δύο (2) εκατοστιαίες μονάδες για δύο (2) τέκνα και κατά τρεις (3) εκατοστιαίες μονάδες για τρία (3) τέκνα και άνω. Το άθροισμα των γινομένων του εισοδήματος με τους αντίστοιχους συντελεστές αναγόμενο σε μηνιαία βάση διαιρεί το ποσό της ρυθμιζόμενης οφειλής. Ο αριθμός των δόσεων προκύπτει από το ακέραιο μέρος του πηλίκου της διαίρεσης αυτής, υπό τον περιορισμό του ελάχιστου ποσού μηνιαίας δόσης. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν είχε υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος για κανένα από τα φορολογικά έτη που λαμβάνονται υπόψιν για τον καθορισμό της ικανότητας αποπληρωμής, ή έχει υποβάλει μηδενικές δηλώσεις για όλα τα έτη αυτά, χορηγείται ο μέγιστος αριθμός δόσεων, υπό τον περιορισμό του ποσού της ελάχιστης μηνιαίας δόσης. Για τον καθορισμό της ικανότητας αποπληρωμής προσμετράται το υπολειπόμενο ρυθμισμένο ποσό από ανεξόφλητες κατά τον χρόνο της υπαγωγής δόσεις ρυθμίσεων, οι οποίες χορηγήθηκαν δυνάμει των διατάξεων της υποπερίπτωσης α' (ii), στο βαθμό που ο χρόνος αποπληρωμής των δόσεων των προηγούμενων ρυθμίσεων συμπίπτει με τον χρόνο αποπληρωμής των δόσεων της ρύθμισης.

Για οφειλέτες νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, με βάση

-το μέσο όρο των συνολικών ακαθάριστων εσόδων των τριών τελευταίων πριν την αίτηση υπαγωγής στη ρύθμιση φορολογικών ετών για τα οποία έχει παρέλθει η προθεσμία υποβολής της οικείας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, ή

-τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα του αμέσως προηγούμενου φορολογικού έτους από την ημερομηνία αίτησης υπαγωγής στη ρύθμιση, για τα οποία έχει παρέλθει η προθεσμία υποβολής της οικείας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, εφόσον αυτά είναι μεγαλύτερα. Τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα πολλαπλασιάζονται τμηματικά με προοδευτικά κλιμακωτό συντελεστή, όπως αυτός ορίζεται στο επόμενο εδάφιο.

Για ακαθάριστα έσοδα:

αα) από 0,01 ευρώ έως 1.000.000 ευρώ με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%),

ββ) από 1.000.000,01 ευρώ έως 1.500.000 ευρώ με συντελεστή επτά τοις εκατό (7%),

γγ) από 1.500.000,01 ευρώ και άνω με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%),

Το άθροισμα των γινομένων των ακαθάριστων εσόδων με τους αντίστοιχους συντελεστές αναγόμενο σε μηνιαία βάση διαιρεί το ποσό της ρυθμιζόμενης οφειλής. Ο αριθμός των δόσεων προκύπτει από το ακέραιο μέρος του ηλίκου της διαίρεσης αυτής, υπό τον περιορισμό του ελάχιστου ποσού μηνιαίας δόσης. Σε περίπτωση που για όλα τα φορολογικά έτη με βάση τα οποία καθορίζεται η ικανότητα αποπληρωμής του οφειλέτη έχουν υποβληθεί μηδενικές δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος, χορηγείται ο μέγιστος αριθμός δόσεων, υπό τον περιορισμό του ποσού της ελάχιστης μηνιαίας δόσης. Για τον καθορισμό της ικανότητας αποπληρωμής λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη και οι οφειλές από ανεξόφλητες κατά τον χρόνο της υπαγωγής δόσεις ρυθμίσεων οι οποίες χορηγήθηκαν δυνάμει των διατάξεων της υποπερίπτωσης α' (ii), στο βαθμό που ο χρόνος αποπληρωμής των δόσεων των προηγούμενων ρυθμίσεων συμπίπτει με τον χρόνο αποπληρωμής των δόσεων της ρύθμισης.

Αν το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα έχει προβεί σε διακοπή εργασιών, ως συνολικά ακαθάριστα έσοδα για τον υπολογισμό του αριθμού των δόσεων λαμβάνονται υπόψη τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα, του φορολογικού έτους διακοπής εργασιών.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να καθορίζεται χαμηλότερος συντελεστής για νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που ασκούν αποκλειστικά ή κυρίως ορισμένες δραστηριότητες, λαμβάνοντας υπόψη κάθε πρόσφορο στοιχείο σχετικά με τους συντελεστές κερδοφορίας των δραστηριοτήτων αυτών.

Ο αριθμός των δόσεων που καθορίζεται από τη Φορολογική Διοίκηση για οφειλές της υποπερίπτωσης α' (ii), δεν μπορεί να είναι μικρότερος των είκοσι τεσσάρων (24), υπό τον περιορισμό του ελάχιστου ποσού μηνιαίας δόσης. Ο οφειλέτης μπορεί να επιλέξει την αποπληρωμή σε λιγότερες των είκοσι τεσσάρων (24) μηνιαίων δόσεων.

γ. Σε περίπτωση απώλειας της ρύθμισης, επιτρέπεται, με τους όρους και τις προϋποθέσεις των περιπτώσεων α' και β', η υπαγωγή της ίδιας οφειλής ανά οφειλέτη στη ρύθμιση του παρόντος για δεύτερη φορά και για αριθμό δόσεων, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει τον αριθμό των δόσεων που υπολείπονταν κατά το χρόνο απώλειας της ρύθμισης. Στην περίπτωση αυτή, για την εκ νέου υπαγωγή απαιτείται η προκαταβολή ποσού διπλάσιου της μηνιαίας δόσης της δεύτερης ρύθμισης. Το ποσό προκαταβολής δηλώνεται από τον οφειλέτη κατά την υποβολή του αιτήματος υπαγωγής στη ρύθμιση και καταβάλλεται εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της

αίτησης. Οι υπόλοιπες δόσεις της ρύθμισης καταβάλλονται έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επόμενων μηνών από την ημερομηνία αίτησης υπαγωγής στη ρύθμιση.

δ. Το ελάχιστο ποσό μηνιαίας δόσης της ρύθμισης ορίζεται σε τριάντα (30) ευρώ.

2. Η περιπτ. 3 της υποπαρ. Α2 της παρ. Α του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 αντικαθίσταται ως εξής :

«3. Η υπαχθείσα στη ρύθμιση βασική οφειλή επιβαρύνεται, από την ημερομηνία υπαγωγής, αντί των κατά Κ.Ε.Δ.Ε. και κατά ν. 4174/2013 (Α'170) τόκων και προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής, με τόκο ως εξής:

α) Για οφειλές που ρυθμίζονται σε έως δώδεκα (12) μηνιαίες δόσεις, ο τόκος υπολογίζεται με βάση το τελευταίο δημοσιευμένο μέσο ετήσιο επιτόκιο δανείων σε ευρώ χωρίς καθορισμένη διάρκεια αλληλόχρεων λογαριασμών που χορηγούνται από όλα τα Πιστωτικά Ιδρύματα στην Ελλάδα σε μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, όπως αυτό δημοσιεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος, πλέον είκοσι πέντε εκατοστών της εκατοστιαίας μονάδας (0,25%), ετησίως υπολογιζόμενο. Το επιτόκιο υπολογισμού του τόκου αναπροσαρμόζεται ετησίως, την πρώτη εργάσιμη ημέρα του επομένου μήνα από αυτόν της δημοσίευσης του ως άνω μέσου ετήσιου επιτοκίου και ισχύει για όλες τις ρυθμίσεις που χορηγούνται μέχρι τον επανακαθορισμό του το επόμενο έτος. Το επιτόκιο παραμένει σταθερό καθ' όλη τη διάρκεια της ρύθμισης.

β) Για οφειλές που ρυθμίζονται σε περισσότερες από δώδεκα (12) μηνιαίες δόσεις, το επιτόκιο της ανωτέρω περίπτωσης α', με βάση το οποίο υπολογίζεται ο τόκος, προσαυξάνεται κατά μιάμιση εκατοστιαία μονάδα (1,5%). Ο ως άνω τόκος είναι ετησίως υπολογιζόμενος και παραμένει σταθερός καθ' όλη τη διάρκεια της ρύθμισης .

γ)) Σε περίπτωση απώλειας και υπαγωγής των ίδιων οφειλών στη ρύθμιση για δεύτερη φορά από τον ίδιο οφειλέτη, τα επιτόκια των υποπεριπτώσεων α' και β' προσαυξάνονται κατά μιάμιση (1,5) ποσοστιαία μονάδα. Τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο δεν ισχύουν για οφειλές από δασμούς.

δ) Τα επιτόκια των προηγούμενων υποπεριπτώσεων δεν υπερβαίνουν τα επιτόκια που ορίζονται για την εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 53 του ν. 4174/2013 (Α' 170) και της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 356/1974 (Α' 90).

ε) Με την υπαγωγή και υπό την προϋπόθεση της τήρησης του προγράμματος ρύθμισης δεν υπολογίζονται τα πρόστιμα του άρθρου 57 του Κ.Φ.Δ. και του άρθρου 6 του Κ.Ε.Δ.Ε.

στ) Για οφειλές από δασμούς, και ανεξαρτήτως του αριθμού των δόσεων της ρύθμισης αυτών, το επιτόκιο υπολογισμού του τόκου ισούται με το εκφρασμένο σε ετήσια βάση και δημοσιευμένο στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, σειρά C, επιτόκιο που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις κύριες πράξεις αναχρηματοδότησης της την πρώτη ημέρα του μήνα λήξης της προθεσμίας καταβολής τους, για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές, ή την πρώτη ημέρα του μήνα βεβαίωσης τους, για τις μη ληξιπρόθεσμες οφειλές, προσαυξημένο κατά μία ποσοστιαία μονάδα. Το επιτόκιο παραμένει σταθερό καθ' όλη τη διάρκεια της ρύθμισης και δεν προσαυξάνεται λόγω υπαγωγής της συγκεκριμένης κατηγορίας οφειλών σε ρύθμιση για δεύτερη φορά από τον ίδιο οφειλέτη, ούτε υπόκειται στον περιορισμό της υποπερίπτωσης δ' . Τόκος δεν υπολογίζεται, εφόσον οι ρυθμιζόμενες οφειλές δεν υπερβαίνουν ανά πράξη βεβαίωσης το ποσό των δέκα (10) ευρώ.»

3. Η περίπτ. 4 της υποπαρ. Α2 της παρ. Α του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Στη ρύθμιση υπάγεται υποχρεωτικά το σύνολο των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, τα Ελεγκτικά Κέντρα και τα Τελωνεία που κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης δεν έχουν τακτοποιηθεί κατά νόμιμο τρόπο με αναστολή πληρωμής ή διευκόλυνση ή άλλη νομοθετική ρύθμιση τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων οφειλών, ενώ δύνανται να υπαχθούν μετά από επιλογή του οφειλέτη και βεβαιωμένες και ληξιπρόθεσμες οφειλές που τελούν σε διοικητική ή δικαστική αναστολή.»

4. Στην περιπτ. 7 της υποπαρ. Α2 της παρ. Α του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 μετά το δεύτερο εδάφιο προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Με την υποβολή από τον οφειλέτη αιτήματος περί υπαγωγής στη ρύθμιση του παρόντος, τα αποδιδόμενα ποσά από συμψηφισμούς του άρθρου 83 του Κ.Ε.Δ.Ε., από παρακρατήσεις αποδεικτικού ενημερότητας και βεβαίωσης οφειλής του άρθρου 12 του ν. 4174/2013 και από μέτρα αναγκαστικής είσπραξης δύνανται να καλύπτουν την πρώτη δόση, εφόσον εισπράττονται εντός της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου και δεν πιστώνονται διαφορετικά κατά τις κείμενες διατάξεις.»

5. Η περιπτ. 9 της υποπαρ. Α2 της παρ. Α του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στο τέλος της υποπερίπτωσης β', προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Κατά το χρονικό διάστημα ισχύος της ρύθμισης αναστέλλεται η παραγραφή του ποινικού αδικήματος, κατά παρέκκλιση των χρονικών περιορισμών του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα.»

β. Στο δεύτερο εδάφιο της υποπερίπτωσης γ', οι λέξεις «εφόσον δεν πιστώνονται με άλλες οφειλές που δεν έχουν ρυθμιστεί» αντικαθίστανται με τις λέξεις «εφόσον εισπράττονται κατά τη διάρκεια αυτής και δεν πιστώνονται διαφορετικά κατά τις κείμενες διατάξεις.»

γ. Μετά την υποπερίπτωση δ' προστίθεται υποπερίπτωση ε', ως εξής:

«ε. Σε οφειλέτες που είναι συνεπείς στην εκπλήρωση των όρων της παρούσας ρύθμισης μέχρι το πέρας αυτής, κατόπιν εξόφλησης της τελευταίας δόσης, επιστρέφεται ποσό που ισούται με το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των τόκων που ορίζονται στην παράγραφο 2 και έχουν επιβαρύνει το ποσό των δόσεων της ρυθμιζόμενης οφειλής. Το προς επιστροφή ποσό δεν παρακρατείται, δεν κατάσχεται και δεν συμψηφίζεται με άλλες υποχρεώσεις του οφειλέτη προς το Δημόσιο ή τρίτους

Σε περίπτωση απώλειας της ρύθμισης και υπαγωγής των ίδιων οφειλών από τον ίδιο οφειλέτη σε ρύθμιση για δεύτερη φορά ως βάση υπολογισμού του ποσού των τόκων που επιστρέφονται, λαμβάνεται το σύνολο των τόκων της παραγράφου 2 που επιβαρύνουν τις οφειλές από την πρώτη υπαγωγή τους στη ρύθμιση και ως την εξόφλησή τους.

6. Η περίπτ. 15 της υποπαρ. Α2 της παραγράφου Α του άρθρου πρώτου ν. 4152/2013 τροποποιείται ως εξής:

«Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μετά από εισήγηση του Διοικητή της ΑΑΔΕ δύνανται να προσδιορίζεται ο χρόνος έναρξης εφαρμογής για την υπαγωγή στις διατάξεις της παρούσας, να καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπαγωγής των φορολογικών υποχρεώσεων και μέσω διαδικτυακής εφαρμογής της ΑΑΔΕ, οι οποίες πρέπει να εκπληρώνονται για να μην απωλεσθεί η ρύθμιση, οι περιπτώσεις για τις οποίες η Φορολογική Διοίκηση θα απαιτεί υποχρεωτικά την πληρωμή της ρύθμισης μέσω πάγιας εντολής στους φορείς είσπραξης, επιπλέον όροι και προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να καθίσταται ενεργή η ρύθμιση, οι λεπτομέρειες και κάθε ειδικότερο θέμα εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου αυτού.

7. Εξαιρούνται και δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος οφειλές που έχουν ήδη υπαχθεί σε οποιαδήποτε νομοθετική ρύθμιση, η οποία κατά την 1.11.2019 ήταν σε ισχύ.»

Άρθρο 44

Διαγραφή ανείσπρακτων οφειλών για ποσά πολύ μικρού ύψους

Στο άρθρο 48 του ν.4174/2013 προστίθενται νέες παράγραφοι 6 και 7 ως εξής:

«6. α. Η Φορολογική Διοίκηση προβαίνει σε περιοδική διαγραφή των βεβαιωμένων ανείσπρακτων οφειλών στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) υπέρ του Δημοσίου, νομικών προσώπων ή τρίτων, εφόσον το εισπρακτέο υπόλοιπο ανά βασική οφειλή δεν υπερβαίνει το ποσό του ενός ευρώ (1,00).

β. Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται οι αναγκαίες διαδικαστικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρ. 1, όπως ο τρόπος, η διαδικασία, τα αρμόδια όργανα, η περιοδικότητα διενέργειας της διαγραφής, καθώς και οι οφειλές που εξαιρούνται από την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

7. α. Διαγράφονται υπόλοιπα βεβαιωμένων βασικών οφειλών στη Φορολογική Διοίκηση μέχρι του ποσού των δέκα (10) ευρώ, συνολικά ανά οφειλέτη, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εφόσον οι οφειλές έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες μέχρι την ημερομηνία κατάθεσης της παρούσας και δεν υφίστανται άλλες οφειλές του ιδίου προσώπου κατά το χρόνο της διαγραφής.

β. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύνανται να ενεργοποιούνται οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου περιοδικά και να επαναπροσδιορίζεται το χρονικό διάστημα της διαγραφής, για λόγους εκκαθάρισης του χαρτοφυλακίου ληξιπρόθεσμων οφειλών.»

Άρθρο 45

Τροποποίηση διατάξεων του ν.4308/2014

για τη μορφή του προτύπου έκδοσης ηλεκτρονικού τιμολογίου

1. Στο τέλος του άρθρου 14 του ν.4308/2014 (Α'251) προστίθεται νέα παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Η μορφή του προτύπου έκδοσης ηλεκτρονικού τιμολογίου ορίζεται με απόφαση Υπουργού Οικονομικών μετά από εισήγηση του Διοικητή της ΑΑΔΕ, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πρότυπο έκδοσης ηλεκτρονικών τιμολογίων, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 149 του ν.4601/2019 (Α' 44). Με απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ καθορίζονται οι διαδικασίες παραλαβής και επεξεργασίας του ηλεκτρονικού τιμολογίου, οι απαιτήσεις διαλειτουργικότητας και διασύνδεσης αυτού με τα ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα της Α.Α.Δ.Ε., καθώς και κάθε άλλη αναγκαία τεχνική ή/και ειδική λεπτομέρεια σχετικά με το πρότυπο έκδοσης του ηλεκτρονικού τιμολογίου. Για το περιεχόμενο του ηλεκτρονικού τιμολογίου εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου. Το πρότυπο έκδοσης ηλεκτρονικού τιμολογίου χρησιμοποιείται σε όλες τις συναλλαγές των οντοτήτων, με την εξαίρεση των δημοσίων συμβάσεων, για τις οποίες ισχύουν τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 148 έως 154 του ν. 4601/2019».

2. Η περίπτωση γ' της παρ. 3 του άρθρου 15 του ν.4308/2014 αντικαθίσταται ως εξής:
«γ) Μέσω Υπηρεσιών Παρόχου για την Ηλεκτρονική Έκδοση Στοιχείων (Υ.ΠΑ.Η.Ε.Σ.)».

Άρθρο 46

Τροποποίηση του ν.2579/1998 για την παράταση του τρόπου φορολόγησης οχημάτων δημοσίας χρήσης

Η προθεσμία που ορίζεται στο τελευταίο εδάφιο των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 10 του ν.2579/1998 (Α'31), όπως ισχύει, παρατείνεται έως και τις 31.12.2022 για τις περιπτώσεις β', γ' και δ' των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Άρθρο 47

Τροποποίηση του ν.1587/1950 για τη ρύθμιση θεμάτων φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων

- A. Τα άρθρα του α.ν. 1521/1950 (Α' 245) «περί φόρου μεταβιβάσεως ακινήτων», ο οποίος κυρώθηκε με το ν. 1587/1950 (Α' 294), τροποποιούνται ως εξής:

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 7 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Πριν από κάθε μεταβίβαση με επαχθή αιτία οι συμβαλλόμενοι υποχρεούνται να υποβάλουν κοινή δήλωση φόρου μεταβίβασης στη Φορολογική Διοίκηση. Στις

περιπτώσεις κατά τις οποίες συντάσσεται συμβολαιογραφικό έγγραφο, η δήλωση συμπληρώνεται από το συμβολαιογράφο που θα καταρτίσει τη συμβολαιογραφική πράξη. Οι συμβαλλόμενοι υποχρεούνται να προσκομίσουν στο συμβολαιογράφο όλα τα αναγκαία στοιχεία που απαιτούνται για την ορθή σύνταξη της δήλωσης από αυτόν και στην αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης τα νόμιμα δικαιολογητικά.»

2. Οι παράγραφοι 3, 4, 7, 8, 9 και 10 του άρθρου 7 καταργούνται, οι παράγραφοι 5, 6 και 11 αναριθμούνται σε 3, 4 και 5 αντίστοιχα και στο τέλος του άρθρου αυτού προστίθεται νέα παράγραφος 12 ως εξής:

«12. Με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. καθορίζονται ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία υποβολής της δήλωσης, η υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης στην οποία υποβάλλεται, τα στοιχεία που συμπληρώνονται για την ακριβή περιγραφή του ακινήτου, τα στοιχεία που υποχρεωτικά αναγράφονται στο μεταβιβαστικό συμβόλαιο για την απόδειξη της εκπλήρωσης των φορολογικών υποχρεώσεων, τα νόμιμα δικαιολογητικά και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.»

3. Η παράγραφος 6 καταργείται και οι παράγραφοι 2, 3 και 5 του άρθρου 8 αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Μέσα σε προθεσμία πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της δήλωσης φόρου μεταβίβασης για ακίνητα, τα οποία δεν εντάσσονται στο αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού αξίας, ενεργείται προσωρινός προσδιορισμός της αγοραίας αξίας τους από στην αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται το ακίνητο, με βάση συγκριτικά στοιχεία, τα βιβλία τιμών ή και άλλα τυχόν στοιχεία.

Αν η δηλωθείσα αξία συμπίπτει με την προσωρινή, αυτή κρίνεται ειλικρινής. Αν δε συμπίπτει, ο φορολογούμενος, μέσα σε δύο μήνες από τον προσδιορισμό της προσωρινής αξίας δύναται να την αποδεχθεί και να υποβάλει τροποποιητική δήλωση, η οποία θεωρείται εμπρόθεσμη. Με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. καθορίζονται ο τρόπος, η διαδικασία υποβολής της δήλωσης, τα δικαιολογητικά καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Σε περίπτωση που το τίμημα, σε μεταβιβαστικό συμβόλαιο, ή το εκπλειστηρίασμα, σε αναγκαστικό ή εκούσιο πλειστηριασμό, είναι μεγαλύτερα από την αξία, όπως αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, ο φόρος επιβάλλεται στη μεγαλύτερη αξία.»

«5. Μετά την υποβολή τροποποιητικής δήλωσης, εφόσον προκύπτει μείωση φόρου μεγαλύτερη των τριακοσίων (300) ευρώ, η πράξη προσδιορισμού του φόρου εκδίδεται μετά από έλεγχο της Φορολογικής Διοίκησης, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στο άρθρο 16 του παρόντος. Εάν μετά την υποβολή τροποποιητικής δήλωσης υποβληθούν νέες τροποποιητικές δηλώσεις, εφόσον από τις δηλώσεις αυτές προκύπτει μείωση φόρου, ανεξαρτήτως του ύψους αυτής, η πράξη προσδιορισμού του φόρου εκδίδεται μετά από έλεγχο της Φορολογικής Διοίκησης. Με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. καθορίζονται τα όργανα, ο τρόπος, η διαδικασία και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τον έλεγχο των υποβαλλόμενων δηλώσεων.»

4. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 13 προστίθενται περιπτώσεις ε' και στ' ως εξής:

«ε) να ενημερώσει τον υπόχρεο σε φόρο και να αναγράψει στο συμβόλαιο τις υποχρεώσεις, οι οποίες πηγάζουν από την παράγραφο 2 του άρθρου 8 του παρόντος και στ) εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από τη σύνταξη του συμβολαίου, να ενημερώσει τη φορολογική διοίκηση για τον αριθμό και την ημερομηνία σύνταξης του συμβολαιογραφικού εγγράφου και για τον τρόπο εξόφλησης του τιμήματος και να αποστείλει αντίγραφο αυτού.»

5. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 13 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Ο συμβολαιογράφος ευθύνεται για την ορθή συμπλήρωση της δήλωσης με βάση τα στοιχεία που προσκόμισαν οι συμβαλλόμενοι, τον τίτλο κτήσης και την περιγραφή του ακινήτου στο συμβολαιογραφικό έγγραφο που συντάσσεται. Δεν έχει ευθύνη για όσα στοιχεία δεν έχουν περιέλθει σε γνώση του και δεν περιλαμβάνονται στο συμβολαιογραφικό έγγραφο.»

6. Στο τέλος του άρθρου 13 προστίθενται παράγραφοι 5 και 6 ως εξής:

«5. Στα πρόσωπα που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου και του άρθρου 15 επιβάλλεται ανά παράβαση αυτοτελές πρόστιμο εκατό (100) ευρώ. Δεν επιβάλλεται πρόστιμο εάν η διαφορά μεταξύ της αξίας που δηλώθηκε και αυτής που προσδιορίστηκε οριστικά ή με βάση το σύστημα των συγκριτικών στοιχείων δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) και η διαφορά φόρου δεν υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) ευρώ.

6. Με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

7. Στην περίπτωση α της παραγράφου 2 του άρθρου 14 διαγράφεται η φράση «ως και των οριστικών συμβολαίων».

Άρθρο 48

Τροποποίηση ν.2961/2001 για τη ρύθμιση θεμάτων φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών και κερδών από τυχερά παίγνια

- A. Οι διατάξεις του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προϊκών και Κερδών από Τυχερά Παίγνια, ο οποίος κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν. 2961/2001 (Α' 266), τροποποιούνται ως εξής:
1. Οι διατάξεις των άρθρων 46 έως και 57 και της παραγράφου 2 του άρθρου 86 καταργούνται και διαγράφεται ο όρος προίκα και οι λοιποί σχετικοί όροι, στον τίτλο και σε όλες τις επιμέρους διατάξεις του Κώδικα.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 8, της παραγράφου 2 του άρθρου 40, της ενότητας Β' του άρθρου 61, της παραγράφου 1 του άρθρου 64, του άρθρου 65, της ενότητας Β του άρθρου 85 και της παραγράφου 7 του άρθρου 86 καταργούνται.
3. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 41 η φράση «από την παραλαβή της δήλωσης» αντικαθίσταται από τη φράση «από τον προσδιορισμό της αξίας».
4. Στον τίτλο του άρθρου 61 διαγράφεται η φράση « - Δήλωση με επιφύλαξη», στην ενότητα Α του ιδίου άρθρου διαγράφεται ο τίτλος, και μετά την παράγραφο 9 προστίθεται νέα παράγραφος 10 ως εξής και η επόμενη παράγραφος αναριθμείται σε 11: «10. Εάν συντάσσεται συμβολαιογραφικό έγγραφο, η δήλωση συμπληρώνεται από το συμβολαιογράφο που θα καταρτίσει τη συμβολαιογραφική πράξη».
5. Στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 62 η φράση «έξι (6) μήνες» αντικαθίστανται από τη φράση «εννέα (9) μήνες».
6. Η περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 63 αντικαθίσταται ως εξής: «γ) από το χρόνο που ορίζεται κάθε φορά στο άρθρο 7,»
7. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 67 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι υπόχρεοι σε δήλωση υποχρεούνται να προσκομίσουν στο συμβολαιογράφο όλα τα αναγκαία στοιχεία που απαιτούνται για την ορθή σύνταξη της δήλωσης από αυτόν και στην αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης τα νόμιμα δικαιολογητικά.».
8. Η παράγραφος 3 του άρθρου 73 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 41 εφαρμόζονται και στις εμπρόθεσμες δηλώσεις φόρου κληρονομιάς.»
9. Στο άρθρο 84 προστίθεται νέα παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Μετά την υποβολή τροποποιητικής δήλωσης, εφόσον προκύπτει μείωση φόρου μεγαλύτερη των τριακοσίων (300) ευρώ, η πράξη προσδιορισμού του φόρου εκδίδεται μετά από έλεγχο της Φορολογικής Διοίκησης. Εάν μετά την υποβολή τροποποιητικής δήλωσης υποβληθούν νέες τροποποιητικές δηλώσεις, εφόσον από τις δηλώσεις αυτές προκύπτει μείωση φόρου, ανεξαρτήτως του ύψους αυτής, η πράξη προσδιορισμού του φόρου εκδίδεται μετά από έλεγχο δικαιολογητικών της Φορολογικής Διοίκησης. Με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. καθορίζονται τα όργανα, ο τρόπος, η διαδικασία και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τον έλεγχο των υποβαλλόμενων δηλώσεων.».
10. Στον τίτλο του άρθρου 85 διαγράφεται η φράση « - Δήλωση με επιφύλαξη», στην ενότητα Α του ιδίου άρθρου διαγράφεται ο τίτλος και μετά το πρώτο εδάφιο προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Εάν συντάσσεται συμβολαιογραφικό έγγραφο, η δήλωση συμπληρώνεται από το συμβολαιογράφο που θα καταρτίσει τη συμβολαιογραφική πράξη.».

11. Στο άρθρο 88 αντικαθίσταται η παράγραφος 2 ως εξής:

«**2.** Οι συμβαλλόμενοι υποχρεούνται να προσκομίσουν στον συμβολαιογράφο όλα τα αναγκαία στοιχεία που απαιτούνται για την ορθή σύνταξη της δήλωσης από αυτόν και στην αρμόδια στην αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης τα νόμιμα δικαιολογητικά.».

12. Η παράγραφος 2 του άρθρου 112 αντικαθίσταται ως εξής:

«**2.** Στα συμβολαιογραφικά έγγραφα δωρεών, γονικών παροχών και αποδοχής κληρονομιάς προσαρτάται αντίγραφο της δήλωσης. Εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από τη σύνταξη του συμβολαίου, ο συμβολαιογράφος υποχρεούται να ενημερώσει τη Φορολογική Διοίκηση για τον αριθμό και την ημερομηνία σύνταξης του συμβολαιογραφικού εγγράφου και τον τρόπο καταβολής του ποσού, εφόσον πρόκειται για χρηματικές δωρεές ή γονικές παροχές, και να αποστείλει αντίγραφο αυτού.».

13. Η παράγραφος 4 του άρθρου 112 αντικαθίσταται ως εξής:

«**4.** Ο συμβολαιογράφος ευθύνεται για την ορθή συμπλήρωση της δήλωσης με βάση τα στοιχεία που προσκόμισαν οι υπόχρεοι σε δήλωση, τον τίτλο κτήσης και την περιγραφή του ακινήτου στο συμβολαιογραφικό έγγραφο που συντάσσεται. Δεν έχει ευθύνη για όσα στοιχεία δεν έχουν περιέλθει σε γνώση του και δεν περιλαμβάνονται στο συμβολαιογραφικό έγγραφο. Στο συμβολαιογράφο που παραβαίνει τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου και τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 114 και 116 επιβάλλεται ανά παράβαση αυτοτελές πρόστιμο εκατό (100) ευρώ. Πρόστιμο δεν επιβάλλεται όταν η διαφορά μεταξύ της αξίας που δηλώθηκε και αυτής που προσδιορίσθηκε οριστικά ή με βάση το σύστημα των συγκριτικών στοιχείων δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) και η διαφορά φόρου δεν υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) ευρώ. Με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

14. Το άρθρο 119 αντικαθίσταται ως εξής:

«Με αποφάσεις του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος.».

Β. Στο τέλος της ενότητας Α' του άρθρου 34 του Κώδικα διατάξεων φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών και κερδών από τυχερά παίγνια, ο οποίος κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο ν. 2961/2001 (Α' 266) προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«**6.** Για την επιβολή του φόρου, δεν θεωρείται δωρεά η κτήση περιουσίας που συνιστά εισόδημα κατά τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.»

Γ. Οι διατάξεις του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Τυχερά Παιγνια, ο οποίος κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν. 2961/2001 (Α' 266), τροποποιούνται ως εξής:

1. Στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 58 η φράση «μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα» αντικαθίσταται από τη φράση «μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του δεύτερου μήνα».
2. Το άρθρο 92 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η δήλωση υποβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την καταβολή του κέρδους στο δικαιούχο.»
3. Στο άρθρο 95 διαγράφονται οι λέξεις «και 84».

Άρθρο 49

Τροποποίηση ν.3427/2005 για τη ρύθμιση θεμάτων Υποβολής Δήλωσης Στοιχείων Ακινήτων

1. Μετά την παράγραφο 1 του άρθρου 23 του ν. 3427/2005 (Α' 312) προστίθεται παράγραφος 1α ως εξής:

«1α. Μετά τη σύνταξη υποσχετικής ή εκποιητικής δικαιοπραξίας, με την οποία συστήνονται, μεταβάλλονται, αλλοιώνονται ή μεταβιβάζονται από οποιαδήποτε αιτία δικαιώματα επί ακινήτου, ο συμβολαιογράφος υποχρεούται εντός τριάντα (30) ημερών σε υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων με τις μεταβολές της ακίνητης περιουσίας των συμβαλλομένων, με εξαίρεση την περίπτωση κατά την οποία δηλωθεί ρητά από τον ή από τους συμβαλλομένους ότι η σχετική δήλωση στοιχείων ακινήτων θα υποβληθεί από τους ίδιους. Τα ανωτέρω ισχύουν και κατά τη σύνταξη περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης επί εκούσιου πλειστηριασμού. Στον συμβολαιογράφο που παραβαίνει την ανωτέρω υποχρέωση επιβάλλεται αυτοτελές πρόστιμο ύψους διακοσίων (200) ευρώ. Με απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ καθορίζεται ο τρόπος υποβολής των δηλώσεων, ο τύπος και το περιεχόμενο αυτών, η διαδικασία υποβολής, ο τρόπος αποκατάστασης των λαθών καθώς κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής».
2. Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του ν. 4223/2013 (Α' 287) καταργείται.

Άρθρο 50

Τροποποιήσεις άρθρου 15 ν. 3091/2002 για τον Ειδικό Φόρο επί των Ακινήτων

1. Στο άρθρο 15 του ν. 3091/2002 (Α' 330) όπου αναγράφεται η φράση «οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά» αντικαθίσταται από τη φράση «ρυθμιζόμενη αγορά σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4514/2018 (Α' 14)».
2. Η περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του ν.3091/2002 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) ναυτιλιακές επιχειρήσεις που έχουν εγκαταστήσει γραφεία στην Ελλάδα σύμφωνα με τις διατάξεις του α.ν. 89/1967 (Α' 132), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τον α.ν. 378/1968 (Α' 82), το ν.27/1975 (Α'77), το ν.814/1978 (Α'144) και το ν. 2238/1994 (Α' 142) και πλοιοκτήτριες εμπορικών πλοίων για τα ακίνητα που ιδιοχρησιμοποιούν στην Ελλάδα αποκλειστικά για γραφεία, αποθήκες και χώρους εστίασης, εκγύμνασης και στάθμευσης του προσωπικού τους για την κάλυψη των λειτουργικών τους αναγκών ή που παραχωρούν δωρεάν, σύμφωνα με την άδεια εγκατάστασής τους, σε ναυτιλιακές επιχειρήσεις, αποκλειστικά για τις παραπάνω χρήσεις. Επίσης, νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου για ακίνητα που εκμισθώνουν σε ναυτιλιακές επιχειρήσεις της παρούσας περίπτωσης, αποκλειστικά για γραφεία, αποθήκες και χώρους εστίασης, εκγύμνασης και στάθμευσης του προσωπικού τους για την κάλυψη των λειτουργικών τους αναγκών.».

3. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 15 του ν. 3091/2002 προστίθεται περίπτωση η) ως εξής:
«η) οργανισμοί εναλλακτικών επενδύσεων (ΟΕΕ), τους οποίους διαχειρίζονται ΔΟΕΕ που διέπονται από το ν. 4209/2013 (Α' 235) και την Οδηγία 2011/61/ΕΕ, και η καταστατική έδρα των οποίων δεν βρίσκεται σε μη συνεργάσιμο κράτος, όπως αυτό ορίζεται με τις διατάξεις του άρθρου 65 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α' 167).».
4. Το ένατο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του ν. 3091/2002, αντικαθίσταται ως εξής:
«Αν το σύνολο ή μέρος των ονομαστικών μετοχών, μεριδίων ή μερίδων των εταιρειών των ανωτέρω α', β' και γ' περιπτώσεων κατέχουν ή διαχειρίζονται:
(α) πιστωτικά ιδρύματα περιλαμβανομένων και των ταμειωτηρίων ή ταμείων παρακαταθηκών και δανείων,
(β) ασφαλιστικά ταμεία,
(γ) ασφαλιστικές εταιρείες,
(δ) αμοιβαία κεφάλαια περιλαμβανομένων και των:
(i) αμοιβαίων κεφαλαίων επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία κλειστού ή ανοικτού τύπου, και των διαχειριστών αυτών
(ii) αμοιβαίων κεφαλαίων επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία που διέπονται από το ν. 2778/1999 (Α' 295), και των εταιρειών διαχείρισης αυτών
(iii) αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών (Α.Κ.Ε.Σ.) που διέπονται από το ν. 2992/2002 (Α' 54)
(ε) ευρωπαϊκά μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια που διέπονται από τον Κανονισμό (Ε.Ε.) 2015/760 (ELTIFS) και οι διαχειριστές αυτών,
(στ) διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (Δ.Ο.Ε.Ε.) που διέπονται από το ν. 4209/2013 ή/και την Οδηγία 2011/61/ΕΕ,
(ζ) οργανισμοί εναλλακτικών επενδύσεων (Ο.Ε.Ε.) τους οποίους διαχειρίζονται Δ.Ο.Ε.Ε. που διέπονται από το ν. 4209/2013 ή/και την Οδηγία 2011/61/Ε.Ε.,
(η) εταιρείες διαχείρισης οργανισμών συλλογικών επενδύσεων που διέπονται από τον ν. 4099/2012 (Α' 250) και την Οδηγία 2009/65/ΕΚ,
(θ) οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων (Ο.Σ.Ε.Κ.Α.) που διέπονται από το ν. 4099/2012 και την Οδηγία 2009/65/ΕΚ,
(ι) εταιρείες επιχειρηματικών κεφαλαίων (EUVECA) που διέπονται από τον Κανονισμό (Ε.Ε.) 345/2013 και οι διαχειριστές αυτών,

(ια) ευρωπαϊκά ταμεία κοινωνικής επιχειρηματικότητας (EUSEF) που διέπονται από τον Κανονισμό (Ε.Ε.) 346/2013 και οι διαχειριστές αυτών,
(ιβ) εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και εταιρείες διαχείρισης ή/και παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών επί κεφαλαίων και αμοιβαίων κεφαλαίων, η καταστατική έδρα των οποίων δεν βρίσκεται σε μη συνεργάσιμο κράτος ή σε κράτος που δεν έχει αξιολογηθεί από το Παγκόσμιο Φόρουμ για τη Διαφάνεια και την Ανταλλαγή Πληροφοριών για φορολογικούς σκοπούς, όπως αυτές οι έννοιες ορίζονται με τις διατάξεις του άρθρου 65 του ΚΦΕ (ν. 4172/2013), και εποπτεύονται από αρχή της χώρας της έδρας τους, δεν απαιτείται περαιτέρω δήλωση των φυσικών προσώπων κατά το ποσοστό συμμετοχής τους.»

Άρθρο 51

Τροποποιήσεις του ν.1249/1982 σχετικά με τον προσδιορισμό των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 41 του ν.1249/1982 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για τον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας των ακινήτων που μεταβιβάζονται ή αποκτώνται με οποιαδήποτε αιτία, λαμβάνονται υπόψη οι τιμές εκκίνησης, που είναι καθορισμένες εκ των προτέρων κατά ζώνες ή οικοδομικά τετράγωνα και κατ' είδος ακινήτου, όπως αστικό ακίνητο, αγροτικό ακίνητο και άλλα.

Οι τιμές εκκίνησης αυξάνονται ή μειώνονται ποσοστιαία ανάλογα με τους παράγοντες που επηρεάζουν αυξητικά ή μειωτικά την αξία των ακινήτων, όπως ποιότητα κατασκευής, παλαιότητα, θέση στο οικοδομικό τετράγωνο ή στον όροφο, της πολυκατοικίας για τα διαμερίσματα, εμπορικότητα δρόμου, ύπαρξη παταριού ή υπογείου για τα καταστήματα, καλλιεργητική αξία, τουριστική ή παραθεριστική σημασία για τα αγροτεμάχια και άλλα.»

2. Η παράγραφος 1Α του άρθρου 41 του ν.1249/1982 αντικαθίσταται ως εξής:

«1Α. Συνιστάται Επιτροπή για τη σύνταξη εισήγησης για τη διαμόρφωση των ζωνών και των συντελεστών αυξομείωσης των τιμών εκκίνησης (εφεξής Επιτροπή), η οποία αποτελείται από τον Γενικό Γραμματέα Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, ως Πρόεδρο και μέλη τον Γενικό Γραμματέα Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών, τον Γενικό Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τον Πρόεδρο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ), τον Προϊστάμενο του Αυτοτελούς Τμήματος Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών και δύο εμπειρογνώμονες που ορίζονται από τον Υπουργό Οικονομικών.

Έργο της Επιτροπής είναι η εισήγηση προς τον Υπουργό Οικονομικών σχετικά με τη διαμόρφωση των ζωνών και των συντελεστών αυξομείωσης των τιμών εκκίνησης.

Το Αυτοτελές Τμήμα Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών εισηγείται προς την Επιτροπή τη διαμόρφωση των ζωνών και τους συντελεστές αυξομείωσης των τιμών

εκκίνησης και παρέχει στοιχεία και υποστήριξη προς την Επιτροπή για την αποτελεσματική εκπλήρωση του έργου της.

Η Επιτροπή δύναται να ζητά α) τη συνδρομή ή τη συμμετοχή οποιουδήποτε άλλου δημοσίου ή ιδιωτικού φορέα ή προσώπου, με εμπειρία και ειδικές γνώσεις για την ολοκλήρωση του έργου της και β) τη χορήγηση μη προσωποποιημένων στοιχείων από το ΤΕΕ, την Τράπεζα της Ελλάδος και τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), τα οποία παρέχονται υποχρεωτικώς χωρίς την επίκληση απορρήτου. Τα μέλη της Επιτροπής και οι εμπειρογνώμονες που λαμβάνουν γνώση των ανωτέρω στοιχείων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους υποχρεούνται να τηρούν απόλυτη εχεμύθεια.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών συγκροτείται η Επιτροπή, ορίζονται τα μέλη της και ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία της.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής, καθορίζονται οι συντελεστές αυξομείωσης και η διαμόρφωση ζωνών των περιοχών που είναι ενταγμένες ή πρόκειται να ενταχθούν στο αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού αξιών ακινήτων, λαμβάνοντας υπόψη και τη γνώμη του αρμόδιου δημοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 261 του ν.3852/2010 (Α`87), η οποία παρέχεται εντός δεκαπέντε ημερών.»

3. Η παράγραφος 1B του άρθρου 41 του ν.1249/1982 αντικαθίσταται ως εξής:

«1B. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ανατίθεται σε πιστοποιημένους εκτιμητές, εγγεγραμμένους στο Μητρώο Πιστοποιημένων Εκτιμητών στο πεδίο των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών, η σύνταξη εισήγησης για τον καθορισμό των τιμών εκκίνησης και καθορίζεται η μεθοδολογία, η τεκμηρίωση και η μορφή των εισηγήσεων, ο χρόνος ολοκλήρωσης του έργου τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Η απόφαση ανάθεσης εκδίδεται κατόπιν δημόσιας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος του Γενικού Γραμματέα Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία αναρτάται στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και στην οποία περιγράφεται το έργο, η διαδικασία για την εκδήλωση ενδιαφέροντος, ο τρόπος επιλογής των εκτιμητών, η αμοιβή τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Οι εισηγήσεις των εκτιμητών κατατίθενται ηλεκτρονικά σε βάση δεδομένων που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Στην ίδια βάση δεδομένων καταχωρίζεται η γνώμη του αρμόδιου δημοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 261 του ν. 3852/2010 (Α`87).»

4. Η παρ.1Γ του άρθρου 41 του ν.1249/1982 αντικαθίσταται ως εξής:

«1Γ. Συνιστάται Επιτροπή Ελέγχου η οποία αποτελείται από τον Προϊστάμενο του Αυτοτελούς Τμήματος Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, ως Πρόεδρο και μέλη έναν εκπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, έναν υπάλληλο του Αυτοτελούς Τμήματος Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, έναν υπάλληλο του Τμήματος Λειτουργίας Πληροφοριακών Συστημάτων Διαχείρισης Γεωχωρικών Δεδομένων της

Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Παραγωγικής Λειτουργίας Πληροφοριακών Συστημάτων Οικονομικού Τομέα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και έναν υπάλληλο της Διεύθυνσης Φορολογικής Πολιτικής της Γενικής Γραμματείας Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών, με τους αναπληρωτές τους, οι οποίοι υπηρετούν στην ίδια υπηρεσία.

Έργο της Επιτροπής Ελέγχου είναι η αξιολόγηση και ο έλεγχος των προβλεπόμενων στην απόφαση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1B αναφορικά με τις εισηγήσεις των πιστοποιημένων εκτιμητών, η αντιμετώπιση προβλημάτων, κενών και αποκλίσεων και κάθε άλλου συναφούς θέματος, καθώς και η εισήγηση στον Υπουργό Οικονομικών για τον καθορισμό των τιμών εκκίνησης.

Το Αυτοτελές Τμήμα Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών παρέχει υποστήριξη προς την Επιτροπή Ελέγχου για την αποτελεσματική εκπλήρωση του έργου της.

Σε περίπτωση αδυναμίας προσδιορισμού των τιμών εκκίνησης με βάση τα ανωτέρω στοιχεία η Επιτροπή Ελέγχου δύναται: α) να εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών την ανάθεση σύνταξης εισήγησης σε πιστοποιημένο εκτιμητή, εγγεγραμμένο στο Μητρώο Πιστοποιημένων Εκτιμητών στο πεδίο των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών, β) να ζητεί τη συνδρομή οποιουδήποτε άλλου φορέα ή προσώπου με εμπειρία και ειδικές γνώσεις στον τομέα αξιών ακινήτων και γ) να ζητεί τη χορήγηση μη προσωποποιημένων στοιχείων από το ΤΕΕ, την Τράπεζα της Ελλάδος και τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΑΑΔΕ, τα οποία παρέχονται υποχρεωτικώς, χωρίς την επίκληση απορρήτου.

Τα μέλη της Επιτροπής και οι εμπειρογνώμονες που λαμβάνουν γνώση των ανωτέρω στοιχείων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους υποχρεούνται να τηρούν απόλυτη εχεμύθεια.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών συγκροτείται η Επιτροπή Ελέγχου, ορίζονται τα μέλη της, μετά από πρόταση των αρμόδιων υπηρεσιών, και καθορίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια για τη λειτουργία της.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι τιμές εκκίνησης μετά από εισήγηση της Επιτροπής Ελέγχου, λαμβάνοντας υπόψη και τη γνώμη του αρμόδιου δημοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 261 του ν. 3852/2010 (Α' 87), η οποία παρέχεται εντός δεκαπέντε ημερών.

Με όμοια απόφαση ανατίθεται η σύνταξη εισήγησης σε πιστοποιημένο εκτιμητή, εγγεγραμμένο στο Μητρώο Πιστοποιημένων Εκτιμητών στο πεδίο των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης α' του τρίτου εδαφίου, καθώς και η αμοιβή του.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ
ΓΙΑ ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 52

Τροποποίηση του ν. 3746/2009 για του τόκους ομολογιών

Η περίπτωση Α της παραγράφου 9 του άρθρου 69 του ν. 3746/2009 αντικαθίσταται ως εξής:

«9. Α. Οι τόκοι, οι οποίοι προκύπτουν από καλυμμένες ομολογίες που εκδόθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 91 του ν. 3601/2007 (Α΄ 178) ή εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 152 ν. 4261/2014 (Α΄ 107), έχουν την ίδια φορολογική αντιμετώπιση με τους τόκους που προκύπτουν από τις ομολογίες τις οποίες εκδίδει το Ελληνικό Δημόσιο. Στην περίπτωση αυτή υπόχρεος για την παρακράτηση φόρου είναι ο φορέας πληρωμής που προβαίνει στις καταβολές των τόκων και δεν υποχρεούται σε παρακράτηση ο εκδότης των ομολόγων.»

Άρθρο 53

Τροποποίηση άρθρου 31 ν.2778/1999
για τον τρόπο φορολόγησης των εταιρειών που επενδύουν σε ακίνητη περιουσία

Η παρ. 3 του άρθρου 31 του ν. 2778/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία υποχρεούνται σε καταβολή φόρου ο συντελεστής του οποίου ορίζεται σε δέκα τοις εκατό (10%) επί του εκάστοτε ισχύοντος επιτοκίου παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Επιτοκίου Αναφοράς) προσαυξανομένου κατά μία (1) ποσοστιαία μονάδα και υπολογίζεται επί του μέσου όρου των επενδύσεών τους, πλέον των διαθεσίμων, σε τρέχουσες τιμές, όπως απεικονίζονται στους εξαμηνιαίους πίνακες επενδύσεων που προβλέπονται από την παράγραφο 1 του άρθρου 25 του παρόντος νόμου. Σε περίπτωση μεταβολής του Επιτοκίου Αναφοράς, η προκύπτουσα νέα βάση υπολογισμού του φόρου ισχύει από την πρώτη ημέρα του επόμενου της μεταβολής μήνα. Ο φόρος αποδίδεται στην αρμόδια φορολογική αρχή μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του μήνα που ακολουθεί το χρονικό διάστημα που αφορούν οι εξαμηνιαίοι πίνακες επενδύσεων. Σε περίπτωση παρακράτησης φόρου επί κτηθέντων μερισμάτων, ο φόρος αυτός συμψηφίζεται με το φόρο που προκύπτει από τη δήλωση που υποβάλλεται από την Εταιρεία Επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία εντός του μηνός Ιουλίου. Τυχόν πιστωτικό υπόλοιπο μεταφέρεται για συμψηφισμό με επόμενες δηλώσεις. Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση της εταιρείας και των μετόχων της. Οι διατάξεις του ν. 4174/2013 (Α΄170) εφαρμόζονται ανάλογα και για τον φόρο που οφείλεται με βάση τις διατάξεις της παραγράφου αυτής. Για τα διανεμόμενα μερίσματα στους μετόχους της εταιρείας δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 62 και 64 του ν. 4172/2013. Κατά τον υπολογισμό του παραπάνω φόρου δε λαμβάνονται υπόψη τα ακίνητα που κατέχουν άμεσα ή έμμεσα θυγατρικές των ΑΕΕΑΠ, εταιρείες του άρθρου 22 παράγραφος 3 περιπτώσεις δ` και ε` του παρόντος νόμου, εφόσον αυτά αναγράφονται διακεκριμένα στις καταστάσεις επενδύσεών τους.»

Άρθρο 54

Τροποποίηση άρθρου 20 ν.2778/1999 για τον τρόπο φορολόγησης των αμοιβαίων κεφαλαίων ακινήτων

Η παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 2778/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η φορολόγηση των κερδών του αμοιβαίου κεφαλαίου ακινήτων γίνεται, σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφοι 2 και 3 του ν. 3283/2004, όπως ισχύει. Ο συντελεστής ορίζεται σε δέκα τοις εκατό (10%) επί του εκάστοτε ισχύοντος επιτοκίου παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Επιτοκίου Αναφοράς), προσαυξανόμενου κατά μία (1) ποσοστιαία μονάδα.

Ο φόρος υπολογίζεται επί του εξαμηνιαίου μέσου όρου του καθαρού ενεργητικού του αμοιβαίου κεφαλαίου, λογίζεται καθημερινά και αποδίδεται στην αρμόδια φορολογική αρχή μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο των μηνών Ιουλίου και Ιανουαρίου του επόμενου εξαμήνου από τον υπολογισμό του.

Η καταβολή του φόρου γίνεται στο όνομα και για λογαριασμό του αμοιβαίου κεφαλαίου.

Σε περίπτωση μεταβολής του Επιτοκίου Αναφοράς η προκύπτουσα νέα βάση υπολογισμού του φόρου ισχύει από την πρώτη ημέρα του επομένου της μεταβολής μήνα.

Με την καταβολή του φόρου εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση του αμοιβαίου κεφαλαίου και των μεριδιούχων του.»

Άρθρο 55

Τροποποίηση άρθρου 39 ν.3371/2005 για τον τρόπο φορολόγησης των εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου

Η παρ. 3 του άρθρου 39 του ν. 3371/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου υποχρεούνται σε καταβολή φόρου, ο συντελεστής του οποίου ορίζεται σε δέκα τοις εκατό (10%) επί του εκάστοτε ισχύοντος επιτοκίου παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Επιτοκίου Αναφοράς), προσαυξανόμενου κατά μία (1) ποσοστιαία μονάδα και υπολογίζεται επί του εξαμηνιαίου μέσου όρου των επενδύσεων τους, πλέον διαθεσίμων σε τρέχουσες τιμές. Σε περίπτωση μεταβολής του Επιτοκίου Αναφοράς, η προκύπτουσα νέα βάση υπολογισμού του φόρου ισχύει από την πρώτη ημέρα του επόμενου της μεταβολής μήνα.

Ο φόρος αποδίδεται στην αρμόδια φορολογική αρχή μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο των μηνών Ιουλίου και Ιανουαρίου του επόμενου εξαμήνου από τον υπολογισμό. Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση της εταιρείας και των μετόχων της. Οι διατάξεις του ν. 4174/2013 (Α`170) εφαρμόζονται αναλόγως και για το φόρο που οφείλεται με βάση τις διατάξεις της παραγράφου αυτής.»

Άρθρο 56

**Τροποποίηση άρθρου 103 ν.4099/2012
για τον τρόπο φορολόγησης των ΟΣΕΚΑ**

Η παρ. 3 του άρθρου 103 του ν.4099/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η εταιρεία διαχείρισης, στο όνομα και για λογαριασμό του αμοιβαίου κεφαλαίου ή της ΑΕΕΜΚ, ή κατά περίπτωση, η ΑΕΕΜΚ του άρθρου 40, υποχρεούται σε καταβολή φόρου ο οποίος λογίζεται καθημερινά επί του εξαμηνιαίου μέσου όρου του καθαρού ενεργητικού του ΟΣΕΚΑ, ή τυχόν επί μέρους επενδυτικών του τμημάτων. Με την καταβολή του φόρου εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση του ΟΣΕΚΑ και των μεριδιούχων ή μετόχων του.

Ο συντελεστής του φόρου ορίζεται σε δέκα τοις εκατό (10%) επί του εκάστοτε ισχύοντος επιτοκίου πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (εφεξής Επιτόκιο Αναφοράς), προσαυξανόμενου ως ακολούθως, αναλόγως της κατηγορίας κάθε ΟΣΕΚΑ ή τυχόν επί μέρους επενδυτικών του τμημάτων βάσει σχετικής απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς:

- α) για ΟΣΕΚΑ χρηματαγοράς άνευ προσαυξήσεως,
- β) για ομολογιακούς ΟΣΕΚΑ, κατά είκοσι πέντε εκατοστά της μονάδας (0,25),
- γ) για μικτούς ΟΣΕΚΑ, κατά πέντε δέκατα της μονάδας (0,5),
- δ) για μετοχικούς ΟΣΕΚΑ και για κάθε άλλη κατηγορία ΟΣΕΚΑ πλην των αναφερόμενων πιο πάνω περιπτώσεων, κατά μία (1) μονάδα.

Ο φόρος αποδίδεται στην αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης με δήλωση που υποβάλλεται μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο των μηνών Ιουλίου και Ιανουαρίου του επόμενου εξαμήνου από τον υπολογισμό του.

Σε περίπτωση μεταβολής του επιτοκίου αναφοράς ή της κατάταξης του ΟΣΕΚΑ, η προκύπτουσα νέα βάση υπολογισμού του φόρου ισχύει από την πρώτη ημέρα του επόμενου της μεταβολής μήνα.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΡΥΜΟΥΛΚΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΥΤΙΚΑ ΠΛΟΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΛΟΙΑ

Άρθρο 57

Προσδιορισμός και καταβολή τέλους ρυμουλκών και αλιευτικών πλοίων

1. Επιβάλλεται τέλος υπέρ του Δημοσίου σε όλα τα υπό ελληνική σημαία αλιευτικά πλοία και πλοιάρια, καθώς και στα ρυμουλκά των οποίων ο χρόνος δραστηριοποίησης σε υπηρεσίες θαλασσίων μεταφορών δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού χρόνου δραστηριοποίησής τους. Από την υποχρέωση καταβολής του τέλους εξαιρούνται τα αμιγώς ναυαγοσωστικά πλοία που εκτελούν αποκλειστικά εργασίες διάσωσης και θαλάσσιας αρωγής.

2. Υπόχρεοι σε καταβολή του τέλους είναι:

α) οι πλοιοκτήτες ή πλοιοκτήτριες εταιρείες των πλοίων της παρ. 1 που είναι εγγεγραμμένοι στο οικείο νηολόγιο ή λεμβολόγιο, ανεξάρτητα από την κατοικία ή τη διαμονή ή την έδρα αυτών στην ημεδαπή ή αλλοδαπή, ή ο νόμιμος εκπρόσωπός τους που έχει αποδεχθεί εγγράφως τον διορισμό του,

β) κάθε πρόσωπο που κατ' εντολή του πλοιοκτήτη ή οποιασδήποτε αρχής ή από οποιαδήποτε άλλη αιτία, διαχειρίζεται το πλοίο και εισπράττει ναύλους.

Οι ως άνω ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον έκαστος για την πληρωμή του τέλους.

3. Το τέλος για τα ρυμουλκά της παρ. 1 υπολογίζεται σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα, με βάση τη συνολική ιπποδύναμη αυτών:

Συνολική ισχύς πλοίου σε ίππους (BHP)	Ετήσιο τέλος σε ευρώ
μέχρι 500	6.000
από 501 μέχρι 1000	6.500
από 1001 μέχρι 1500	7.000
από 1501 μέχρι 2000	8.000
από 2001 μέχρι 2500	9.000
από 2501 μέχρι 3000	10.000
από 3001 μέχρι 3500	11.000
από 3501 μέχρι 4000	12.000
από 4001 μέχρι 4500	13.000
από 4501 μέχρι 5000	14.000
από 5001 και άνω	15.000

4. Το τέλος για τα αλιευτικά πλοία και πλοιάρια υπολογίζεται σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα, με βάση το ολικό μήκος αυτών:

Ολικό μήκος πλοίου σε μέτρα	Ετήσιο τέλος σε ευρώ
μέχρι 6	100
από 6,01 μέχρι 8	150
από 8,01 μέχρι 10	225
από 10,01 μέχρι 12	338
από 12,01 μέχρι 15	506
από 15,01 μέχρι 18	759
από 18,01 μέχρι 24	1.139
από 24,01 μέχρι 30	1.709
από 30,01 μέχρι 36	2.563
από 36,01 μέχρι 45	3.844
από 45,01 και άνω	5.767

5. Η επιβολή του τέλους έχει εφαρμογή από τη νηολόγηση των πλοίων της παρ. 1 σε ελληνικό λιμένα και μέχρι τον χρόνο κατά τον οποίο λαμβάνει χώρα το γεγονός που

επιβάλλει τη διαγραφή τους από το νηολόγιο. Ειδικά για τα ρυμουλκά, ο χρόνος αναμονής αυτών μέσα στο έτος εξομοιώνεται με το είδος των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν μέχρι να τεθούν σε αναμονή, οι οποίες μπορεί να συνιστούσαν ή όχι θαλάσσιες μεταφορές. Οι υπηρεσίες ρυμούλκησης που εκτελούνται σε λιμένες, καθώς και αυτές που αφορούν στην παροχή βοήθειας σε αυτοκινούμενο σκάφος για να προσλιμενιστεί ή να διέλθει διώρυγα δεν συνιστούν θαλάσσιες μεταφορές.

6. Για τα έτη έναρξης ή διακοπής της εκμετάλλευσης των πλοίων της παρ. 1, το τέλος υπολογίζεται ανάλογα με τις ημέρες εκμετάλλευσης αυτών μέσα στο έτος. Σε περίπτωση πλήρως αποδεδειγμένης αργίας λόγω επισκευών ή ελλείψεως εργασιών των πλοίων αυτών για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τις είκοσι (20) συνεχείς ημέρες ανά έτος εκμετάλλευσης, το τέλος μειώνεται ανάλογα με τις ημέρες αργίας. Για τη μείωση του τέλους λόγω αργίας του πλοίου, απαιτείται η υποβολή από τον φορολογούμενο σχετικής αίτησης συνοδευόμενης από τα απαραίτητα δικαιολογητικά στην αρμόδια για το πλοίο φορολογική αρχή και η έγκριση από αυτή, πριν την υποβολή της αρχικής εμπρόθεσμης δήλωσης απόδοσης του τέλους για το έτος που έλαβε χώρα η αργία.

7. Για την απόδοση του τέλους, οι υπόχρεοι που είναι εγγεγραμμένοι στο νηολόγιο ή λεμβολόγιο την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, υποβάλλουν μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Μαρτίου του επόμενου έτους, δήλωση στην αρμόδια για το πλοίο φορολογική αρχή με την οποία γίνεται άμεσος προσδιορισμός αυτού. Η καταβολή του τέλους γίνεται σε δύο (2) δόσεις στο έτος υποβολής της δήλωσης και ειδικότερα, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των μηνών Ιουνίου και Οκτωβρίου αντίστοιχα.

8. Σε περίπτωση μεταβίβασης της κυριότητας του πλοίου, η δήλωση του αναλογούντος τέλους από το πρόσωπο που μεταβιβάζει το πλοίο, υποβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου από τη μεταβίβαση μήνα και η καταβολή γίνεται εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μεθεπόμενου από τη μεταβίβαση μήνα. Ο αποκτών είναι εξ ολοκλήρου υπόχρεος σε καταβολή του τέλους που βαρύνει το πλοίο από τον χρόνο της μεταβίβασης και μετά.

9. Σε περίπτωση διακοπής εργασιών της εκμετάλλευσης του πλοίου και διαγραφής αυτού από το νηολόγιο ή λεμβολόγιο, ο πλοιοκτήτης υποβάλλει δήλωση του τέλους για το ποσό που αναλογεί μέχρι τον χρόνο κατά τον οποίο λαμβάνει χώρα το επιβάλλον τη διαγραφή του από το νηολόγιο γεγονός. Οι προθεσμίες υποβολής της δήλωσης και της καταβολής είναι οι ίδιες με εκείνες της μεταβίβασης του πλοίου κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο.

10. Ειδικά οι πλοιοκτήτες ρυμουλκών που είναι εγγεγραμμένοι στο νηολόγιο την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, υποχρεούνται μέχρι το τέλος του μηνός Φεβρουαρίου του επόμενου έτους αντίστοιχα και πριν την υποβολή των δηλώσεων του τέλους, να υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση μαζί με κατάσταση με τα στοιχεία όλων των ρυμουλκών κυριότητάς τους, διαχωρίζοντας αυτά σε υπαγόμενα και μη στο τέλος, στην αρμόδια για το πλοίο φορολογική αρχή.

11. Σε περίπτωση παράλειψης υποβολής δήλωσης από τον υπόχρεο του τέλους ή υποβολής από αυτόν εκπρόθεσμης ή ανακριβούς δήλωσης εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4174/2013 (Α'170).

12. Με την καταβολή του τέλους εξαντλείται κάθε άλλη φορολογική υποχρέωση των ως άνω φυσικών ή/και νομικών προσώπων από κάθε φόρο, εισφορά, τέλος, κράτηση ή οποιαδήποτε άλλη φορολογικής φύσης επιβάρυνση, εκτός από την επιβολή της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης για το εισόδημα από την εκμετάλλευση των πλοίων αυτών. Ως εισόδημα απαλλασσόμενο νοείται και η υπεραξία πραγματοποιούμενη από εκποίηση πλοίου, είσπραξη ασφαλιστικής αποζημίωσης ή είσπραξη από οποιαδήποτε άλλη αιτία.

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης, ο αριθμός των δόσεων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, η διαδικασία για την βεβαίωση και είσπραξη του τέλους, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, οι προϋποθέσεις αναγνώρισης της αργίας και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για αυτή, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 58

Ρυθμίσεις θεμάτων φορολογίας πλοίων δεύτερης κατηγορίας του ν. 27/1975

1. Οι διατάξεις του άρθρου 12 του ν.27/1975 (Α'77) αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 12

Υπολογισμός φόρου πλοίων δεύτερης κατηγορίας

1. Ο φόρος πλοίων δεύτερης κατηγορίας του άρθρου 3 του παρόντος νόμου υπολογίζεται ετησίως ανά κόρο ολικής χωρητικότητας (GROSS) αυτού και καταβάλλεται σε ευρώ με βάση την ακόλουθη κλίμακα:

Κλίμακα σε κόρους ολικής χωρητικότητας	Φορολογικός συντελεστής κλίμακας σε ευρώ ανά κόρο ολικής χωρητικότητας	Φόρος κλίμακας (σε ευρώ)	Συνολική χωρητικότητα σε κόρους (GROSS)	Συνολικός ετήσιος φόρος (σε ευρώ)
20	0,90	18,00	20	18,00
30	1,05	31,50	50	49,50
50	1,14	57,00	100	106,50
Για κόρους άνω των 100	1,20			

Ορίζεται ελάχιστο ποσό φόρου διακόσια (200) ευρώ σε περίπτωση που ο υπολογιζόμενος φόρος πλοίου με βάση την παραπάνω κλίμακα είναι μικρότερος από το

ποσό αυτό, με εξαίρεση τα αλιευτικά πλοία και τα ρυμουλκά της του δεύτερου εδαφίου της περ. γ' της παρ.2 του παρόντος άρθρου που υπάγονται σε μηδενικό συντελεστή.

2. Ο κατά την προηγούμενη παράγραφο υπολογιζόμενος φόρος, πολλαπλασιάζεται με τους ακόλουθους συντελεστές ανά είδος πλοίου:

α. Για επαγγελματικά πλοία αναψυχής και τουριστικά ημερόπλοια, με συντελεστή 5.

β. Για πλοία πόντισης και συντήρησης καλωδίων και αγωγών, πλοία θαλασσίων ερευνών, γεωτρήσεων και αντλήσεων με συντελεστή 1.

γ. Για ρυμουλκά πλοία, ναυαγοσωστικά, πλοηγίδες, πυροσβεστικά και πλοία καθαρισμού και απορρύπανσης θαλασσών, με συντελεστή 10.. Ειδικά, για τα ρυμουλκά, των οποίων ο χρόνος δραστηριοποίησης σε υπηρεσίες θαλασσίων μεταφορών δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού χρόνου δραστηριοποίησής τους, ο υπολογιζόμενος φόρος πολλαπλασιάζεται με συντελεστή 0.

δ. Για βυθοκόρους, φορτηγίδες, και γερανοφόρα πλοία, με συντελεστή 1.

ε. Για πλοία εφοδιαστικά, ψυγεία, φαρόπλοια, σλέπια, με συντελεστή 1.

στ. Για ιδιωτικά πλοία αναψυχής, με συντελεστή 5.

ζ. Για πλοία εκπαιδευτικά και πλοία επιστημονικών ερευνών, με συντελεστή 1.

η. Για επιβατηγά και φορτηγά πλοία δεύτερης κατηγορίας, με συντελεστή 1.

θ. Για αλιευτικά πλοία, με συντελεστή 0.

3. Ο φόρος που προκύπτει από τις παραγράφους 1 και 2 μειώνεται ως εξής:

Πλοία δρομολογημένα σε τακτικές γραμμές μεταξύ ελληνικών και λιμένων αλλοδαπής ή και μόνο μεταξύ λιμένων αλλοδαπής (επί τοις εκατό)	Επιβατηγά πλοία (μηχανοκίνητα, Ιστιοφόρα και ανεξαρτήτως υλικού αυτών) (επί τοις εκατό)
50	60

Προκειμένου περί πλοίων που εμπίπτουν σε περισσότερες από μία περιπτώσεις της παραγράφου αυτής, ενεργείται μία μόνο μείωση φόρου, η ευνοϊκότερη για τον υπόχρεο. Ο φόρος που προκύπτει κατά το έτος έναρξης ή διακοπής της εκμετάλλευσης του πλοίου περιορίζεται ανάλογα με τις ημέρες εκμετάλλευσής του. Ο φόρος υπολογίζεται κατ' ανάλογο τρόπο και στην περίπτωση πλήρως αποδεδειγμένης αργίας λόγω επισκευών ή ελλείψεως εργασιών του πλοίου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5 του νόμου αυτού.»

2. Οι διατάξεις του άρθρου 17 του ν.27/1975 αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 17

Βεβαίωση και καταβολή του φόρου πλοίων δεύτερης κατηγορίας

1. Η φορολογική διοίκηση εκδίδει πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου ετησίως για το προηγούμενο έτος, βάσει των στοιχείων που έχει στη διάθεσή της.

2. Ο φόρος καταβάλλεται σε δύο (2) δόσεις μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του δεύτερου και του τέταρτου μήνα από την έκδοση της πράξης διοικητικού προσδιορισμού φόρου.

3. Εάν η έκδοση πράξης διοικητικού προσδιορισμού φόρου πραγματοποιηθεί στους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο ή σε επόμενο από το οριζόμενο έτος βεβαίωσης, ο φόρος

καταβάλλεται εφάπαξ, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μεθεπόμενου της έκδοσης μήνα.

4. Εφόσον μεταγενέστερα προκύψει περίπτωση αιτήματος από τον υπόχρεο για μείωση του βεβαιωμένου φόρου λόγω αργίας του πλοίου ή για μεταβολή του φόρου αυτού λόγω αντίστοιχης μεταβολής των κόρων ολικής χωρητικότητας (κ.ο.χ.) του πλοίου μετά από νέα καταμέτρηση, η φορολογική διοίκηση εκδίδει πράξη επανυπολογισμού του φόρου. Σε περίπτωση καταστροφής του πλοίου η φορολογική διοίκηση προβαίνει στην έκπτωση των βεβαιωμένων φόρων για το χρονικό διάστημα μετά την καταστροφή του.

5. Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την απόδειξη της καταστροφής του πλοίου.

6. Σε περίπτωση διατήρησης της ελληνικής σημαίας έπειτα από μεταβίβαση πλοίου, ο φόρος πλοίων βαρύνει τον νέο πλοιοκτήτη και υπολογίζεται από την ημερομηνία μεταβίβασης με βάση τις ημέρες εντός του οικείου φορολογικού έτους. Για την μεταβίβαση πλοίου εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 και 19 του ίδιου νόμου».

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 41 του ν. 3182/2003 (Α' 220) αντικαθίστανται ως εξής:

« Άρθρο 41

1. Ο φόρος που επιβάλλεται στα ιδιωτικά και επαγγελματικά πλοία αναψυχής, καθώς και στα τουριστικά ημερόπλοια με ελληνική σημαία, ορίζεται από τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 12 του ν. 27/1975 (Α' 77).

2. Οι απαλλαγές και οι μειώσεις από τον φόρο, που ορίζονται στα άρθρα 12 και 13 του ν.27/1975, δεν ισχύουν για τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής και τα τουριστικά ημερόπλοια, με εξαίρεση την απαλλαγή που ορίζεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 13 του νόμου αυτού.»

Άρθρο 59

**Ρυθμίσεις για την εγκατάσταση στην Ελλάδα γραφείων
ή υποκαταστημάτων αλλοδαπών ναυτιλιακών επιχειρήσεων**

1. Το εδάφιο 1 της παραγράφου 1 του άρθρου 25 του ν. 27/1975 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Γραφεία ή υποκαταστήματα αλλοδαπών επιχειρήσεων οποιουδήποτε τύπου ή μορφής, ασχολούμενα αποκλειστικά με τη διαχείριση, εκμετάλλευση, ναύλωση, ασφάλιση, διακανονισμό αβαριών, μεσιτεία αγοραπωλησιών ή ναυπηγήσεων ή ναυλώσεων ή ασφαλίσεων πλοίων με ελληνική ή ξένη σημαία, πάνω από πεντακόσιους (500) κόρους ολικής χωρητικότητας, εξαιρουμένων των επιβατηγών ακτοπλοϊκών πλοίων και των εμπορικών πλοίων που εκτελούν εσωτερικούς πλόες, καθώς και με την αντιπροσώπευση πλοιοκτητριών εταιριών ή ναυλωτριών γυμνών πλοίων (bareboat charterers) ή μισθωτριών εταιριών πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessees), όπως και των επιχειρήσεων που έχουν ως αντικείμενο εργασιών τις ίδιες με τις παραπάνω αναφερόμενες δραστηριότητες, δύναται, υποβάλλοντας σχετική αίτηση στο Υπουργείο Ναυτιλίας και και Νησιωτικής Πολιτικής, να εγκαθίστανται στην Ελλάδα κατόπιν άδειας που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

2. Η παράγραφος 7 του άρθρου 25 του ν. 27/1975 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Οι διατάξεις του ν. 791/1978 (Α' 109) έχουν εφαρμογή και επί των αλλοδαπών εταιρειών πλοιοκτητριών πλοίων ή ναυλωτριών γυμνών πλοίων (bareboat charterers) ή μισθωτριών πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessees) με ξένη σημαία, εφόσον τα πλοία τους διαχειρίζονται ή διαχειρίζονταν γραφεία ή υποκαταστήματα εταιρειών του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 60

Ρυθμίσεις για την φορολογία πλοίων υπό ξένη σημαία

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 26 του ν.27/1975 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ο φόρος βαρύνει τους πλοιοκτήτες ή πλοιοκτήτριες εταιρείες ή τις ναυλώτριες εταιρείες γυμνού πλοίου (bareboat charterer) ή τις μισθώτριες εταιρείες πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessees) ή τις εταιρείες στις οποίες ανήκει η κυριότητα του πλοίου για τα πλοία υπό ξένη σημαία, τα οποία έχουν τεθεί υπό τη διαχείριση ημεδαπών ή αλλοδαπών εταιρειών οι οποίες είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25 του παρόντος νόμου. Οι ως άνω διαχειρίστριες εταιρείες είναι υπόχρεες για την καταβολή του φόρου του παρόντος άρθρου αλληλέγγυα με τις πλοιοκτήτριες εταιρείες ή τις ναυλώτριες εταιρείες γυμνού πλοίου (bareboat charterer) ή τις μισθώτριες εταιρείες πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessees) που τους έχουν αναθέσει τη διαχείριση των πλοίων αυτών ανάλογα με την περίπτωση. Σε περίπτωση που η διαχείριση του πλοίου γίνεται από περισσότερες της μίας διαχειρίστριες εταιρείες οι οποίες είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25 του παρόντος νόμου, οι διαχειρίστριες εταιρείες ευθύνονται εις ολόκληρον για την καταβολή του φόρου του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που η πλοιοκτήτρια εταιρεία ή η ναυλώτρια εταιρεία γυμνού πλοίου (bareboat charterer) ή η μισθώτρια εταιρεία πλοίου υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessee) αλλάξει τη διαχειρίστρια εταιρεία στην οποία έχει αναθέσει τη διαχείριση πλοίου της υπό ξένη σημαία, η διαχειρίστρια εταιρεία ευθύνεται για την καταβολή του φόρου που αναλογεί στο χρονικό διάστημα κατά το οποίο ασκούσε τη διαχείριση του συγκεκριμένου πλοίου. Σε περίπτωση εκούσιας μεταβίβασης της κυριότητας του πλοίου υπό ξένη σημαία, το οποίο μετά τη μεταβίβαση παραμένει υπό τη διαχείριση ελληνικής ή αλλοδαπής εταιρείας εγκατεστημένης στην Ελλάδα δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25 του παρόντος νόμου, ο φόρος του παρόντος άρθρου βαρύνει το νέο πλοιοκτήτη από την ημερομηνία της μεταβίβασης, ενώ ο νέος πλοιοκτήτης είναι εις ολόκληρον υπόχρεος με τα πρόσωπα που είναι υπόχρεα για την καταβολή του φόρου του παρόντος άρθρου που βαρύνει το πλοίο μέχρι το χρόνο της μεταβίβασης.

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 26 του ν. 27/1975 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Η δήλωση και η καταβολή του φόρου του παρόντος άρθρου γίνεται κατ' ανάλογη εφαρμογή των προβλεπομένων στον παρόντα νόμο για το φόρο που επιβάλλεται στα πλοία υπό ελληνική σημαία. Σε περίπτωση που η διαχείριση πλοίου υπό ξένη σημαία ανατεθεί σε διαχειρίστρια εταιρεία εγκατεστημένη στην Ελλάδα δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25 του παρόντος νόμου μετά την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους, οφείλεται

φόρος από την επόμενη ημέρα της ανάθεσης της διαχείρισης σε τόσα δωδέκατα, όσοι οι μήνες μέχρι το τέλος του έτους. Η δήλωση και καταβολή του φόρου διενεργείται από την διαχειρίστρια εταιρεία στο όνομα και για λογαριασμό της πλοιοκτήτριας εταιρείας ή της ναυλώτριας εταιρείας γυμνού πλοίου (bareboat charterer) ή της μισθώτριας εταιρείας πλοίου υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessee), ανάλογα με την περίπτωση. Από το ποσό του φόρου του παρόντος άρθρου εκπίπτει ο φόρος χωρητικότητας (tonnage tax) ή οποιαδήποτε παρόμοια επιβάρυνση που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε για το πλοίο υπό ξένη σημαία και μέχρι του ποσού του φόρου που οφείλεται στην Ελλάδα.

3. Η παράγραφος 9 του άρθρου 26 του ν. 27/1975 αντικαθίσταται ως εξής:

«9. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής καθορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης του φόρου του παρόντος άρθρου, η διαδικασία επιβολής του φόρου στο όνομα της πλοιοκτήτριας εταιρείας ή της ναυλώτριας εταιρείας γυμνού πλοίου (bareboat charterer) ή της μισθώτριας εταιρείας πλοίου υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessee), ή της εταιρείας στην οποία ανήκει κατά κυριότητα το πλοίο και καταβολής αυτού, και η με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής καθορίζεται η διαδικασία υποβολής της ετήσιας συγκεντρωτικής δήλωσης και των συμπληρωματικών δηλώσεων της διαχειρίστριας εταιρείας στη Δ.Ο.Υ. Πλοίων με κοινοποίηση στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.»

4. Η παράγραφος 11 του άρθρου 26 του ν. 27/1975 αντικαθίσταται ως εξής:

«11. Ο κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου επιβαλλόμενος φόρος εξαντλεί κάθε υποχρέωση της εταιρείας πλοιοκτήτριας πλοίου, της ναυλώτριας εταιρείας γυμνού πλοίου (bareboat charterer) ή της μισθώτριας εταιρείας πλοίου υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessee), ή της εταιρείας στην οποία ανήκει κατά κυριότητα το πλοίο υπό ξένη σημαία, το οποίο τελεί υπό την εκμετάλλευση ή διαχείριση ημεδαπής ή αλλοδαπής εταιρείας, εγκατεστημένης στην Ελλάδα δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25 του παρόντος νόμου, έναντι οποιουδήποτε φόρου, τέλους, εισφοράς ή κράτησης στο εισόδημα που αποκτάται στο εξωτερικό από την εκμετάλλευση του πλοίου, του οποίου είναι πλοιοκτήτρια ή ναυλώτρια εταιρεία γυμνού πλοίου (bareboat charterer) ή μισθώτρια εταιρεία πλοίου υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessee), ή εταιρεία στην οποία ανήκει κατά κυριότητα το πλοίο. Η ίδια απαλλαγή από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή κράτηση ισχύει και για τους μετόχους ή εταίρους των ως άνω εταιρειών, μέχρι φυσικού προσώπου, για το εισόδημα που αποκτούν με τη μορφή διανομής καθαρών κερδών ή μερισμάτων, είτε απευθείας είτε από εταιρείες χαρτοφυλακίου (holding companies), ανεξαρτήτως του αριθμού των εταιρειών χαρτοφυλακίου που παρεμβάλλονται μεταξύ της πλοιοκτήτριας εταιρείας ή της ναυλώτριας εταιρείας γυμνού πλοίου (bareboat charterer) ή της μισθώτριας εταιρείας πλοίου υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessee), ή της εταιρείας στην οποία ανήκει κατά κυριότητα το πλοίο και του τελικού μετόχου ή εταίρου. Περαιτέρω, απαλλάσσεται από κάθε φόρο η μεταβίβαση από οποιαδήποτε αιτία μετοχών ή μεριδίων ημεδαπών ή αλλοδαπών πλοιοκτητριών εταιρειών πλοίων υπό ελληνική ή ξένη σημαία, καθώς και εταιρειών χαρτοφυλακίου (holding companies) που κατέχουν άμεσα ή έμμεσα, τις μετοχές ή τα μερίδια των ως άνω πλοιοκτητριών εταιρειών ή ναυλωτριών εταιρειών γυμνού πλοίου (bareboat charterers), ή μισθωτριών εταιρειών

πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessees), ή εταιρειών στις οποίες ανήκει κατά κυριότητα το πλοίο. Επίσης απαλλάσσονται από το φόρο τα κέρδη ναυτικής εταιρείας του ν. 959/1979 (Α' 192), καθώς και τα μερίσματα που διανέμει αυτή, εφόσον έχει υπαχθεί στο άρθρο 25 του παρόντος νόμου και εκμεταλλεύεται ή διαχειρίζεται πλοίο με ελληνική ή ξένη σημαία.

Άρθρο 61 **Ρυθμίσεις για τη ναύλωση γυμνού πλοίου**

1. Μετά το άρθρο 26α του ν. 27/1975 προστίθενται νέα άρθρα 26 β και 26 γ ως εξής:
« Άρθρο 26β

Ναύλωση γυμνού πλοίου

1. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των υπαγόμενων σε φόρο χωρητικότητας πλοιοκτητριών εταιρειών, καθώς και τελικών μετόχων ή εταίρων αυτών μέχρι φυσικού προσώπου, που απορρέουν από την εκμετάλλευση των πλοίων και τη φορολογική μεταχείριση αυτών σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, επεκτείνονται για φορολογικούς σκοπούς και στις ναυλώτριες εταιρείες γυμνών πλοίων, τις μισθώτριες εταιρείες πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση, καθώς και στους τελικούς μετόχους και εταίρους αυτών μέχρι φυσικού προσώπου με τα οριζόμενα στο άρθρο αυτό.

2. Στις διατάξεις του παρόντος νόμου δεν υπάγονται οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης πλοίων.

3. Ο υπολογισμός του φόρου πλοίων και των κατά περίπτωση μειώσεων αυτού που βαρύνει τα υπαγόμενα σε φόρο χωρητικότητας πρόσωπα του παρόντος άρθρου, γίνεται με τα ίδια κριτήρια, τις προϋποθέσεις, τους συντελεστές και τα κλιμάκια που προβλέπονται για τις υπαγόμενες σε φόρο χωρητικότητας πλοιοκτήτριες εταιρείες από τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τις εκδιδόμενες δυνάμει του άρθρου 13 του ν.δ.2687/1953 περί εγκριτικών πράξεων νηολόγησης, ανάλογα με τη σημαία του πλοίου και την κατηγορία αυτού κατά περίπτωση. Στην περίπτωση ναύλωσης γυμνού πλοίου ή μίσθωσης πλοίου με χρηματοδοτική μίσθωση ο φόρος πλοίων υπολογίζεται με βάση τη χρονική διάρκεια ναύλωσης ή μίσθωσης αντίστοιχα. Για την υποβολή της δήλωσης, τη βεβαίωση και την καταβολή του φόρου πλοίων, καθώς και τις προθεσμίες αυτών εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις διατάξεις του νόμου αυτού και του άρθρου 122 του ν.4446/2016 (Α' 240) κατά περίπτωση.

4. Με Απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την υπαγωγή στο φόρο χωρητικότητας των προσώπων του παρόντος άρθρου κατά περίπτωση, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που υποβάλλονται στη Φορολογική Αρχή και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 26γ

Τα δικαιώματα του πλοιοκτήτη ή της πλοιοκτήτριας εταιρείας, καθώς και του τελικού μετόχου ή εταίρου μέχρι φυσικού προσώπου, ιδιώς αυτά που απορρέουν από την εκμετάλλευση του πλοίου και την φορολογική μεταχείριση αυτού υπό τις διατάξεις του παρόντος νόμου, επεκτείνονται και στις ναυλώτριες εταιρείες γυμνών πλοίων (bareboat charterers), τις μισθώτριες εταιρείες πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessees), τις εταιρείες στις οποίες ανήκει κατά κυριότητα το πλοίο, καθώς και στους τελικούς μετόχους και εταίρους αυτών μέχρι φυσικού προσώπου».

2. Το άρθρο 35 του ν. 814/1978 αντικαθίσταται ως εξής:

«Απαλλαγή εισοδήματος κτώμενου από εταιρία χαρτοφυλακίου

Απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή κράτηση το εισόδημα που αποκτάται από εταίρους ή μετόχους Εταιρειών Χαρτοφυλακίου (holding companies), οι οποίες έχουν άμεσα ή έμμεσα, μετοχές εταιρειών πλοιοκτητριών πλοίων με ελληνική σημαία ή ξένη σημαία ή μετοχές ναυλωτριών εταιρειών γυμνού πλοίου (bareboat charterers) ή μισθωτριών εταιρειών πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessees), εφόσον οι πλοιοκτήτριες εταιρείες είναι συμβεβλημένες με το Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο ή η εκμετάλλευση ή διαχείριση των σχετικών πλοίων γίνεται από ημεδαπή ή αλλοδαπή επιχείρηση εγκατεστημένη στην Ελλάδα με βάση το άρθρο 25 του ν. 27/1975, όπως ισχύει. Η κατοχή μετοχών πλοιοκτητριών εταιρειών πλοίων ή ναυλωτριών εταιρειών γυμνού πλοίου (bareboat charterers) ή μισθωτριών εταιρειών πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessees), με ελληνική ή ξένη σημαία από τις Εταιρείες Χαρτοφυλακίου (holding Companies) αποδεικνύεται ως εξής:

(α) με την προσκόμιση σχετικών πιστοποιητικών της αρμόδιας δημόσιας αρχής της καταστατικής έδρας των εταιρειών, στο οποίο θα πρέπει να αναφέρονται η επωνυμία κάθε πλοιοκτήτριας εταιρείας ή ναυλώτριας εταιρείας γυμνού πλοίου (bareboat charterer) ή μισθώτριας εταιρείας πλοίου υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessee), στην οποία μετέχουν οι Εταιρείες Χαρτοφυλακίου (holding companies), όπως και το όνομα και τα λοιπά στοιχεία ταυτότητας των πλοίων που ανήκουν σε κάθε πλοιοκτήτρια εταιρεία ή που ναυλώνεται από την ναυλώτρια εταιρεία γυμνού πλοίου (bareboat charterer) ή που μισθώνεται από μισθώτρια εταιρεία πλοίου υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessee). Η αρμοδιότητα της αλλοδαπής δημόσιας αρχής για την έκδοση των πιστοποιητικών βεβαιώνεται από το Υπουργείο Εξωτερικών ή την Ελληνική Προξενική Αρχή, είτε

(β) με την προσκόμιση πιστοποιητικών από τα οποία να προκύπτει ότι οι Εταιρείες Χαρτοφυλακίου (holding companies) είναι σε ισχύ (good standing), καθώς και αντίγραφο πρακτικού των Δ.Σ. των Εταιρειών Χαρτοφυλακίου, από το οποίο πρακτικό να προκύπτει η επωνυμία των πλοιοκτητριών εταιρειών ή των ναυλωτριών εταιρειών γυμνού πλοίου (bareboat charterers) ή των μισθωτριών εταιρειών πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessees), στις οποίες μετέχουν, το όνομα, η σημαία και ο λιμένας νηολόγησης του πλοίου ή των πλοίων, και το οποίο πρακτικό θα πρέπει να είναι θεωρημένο από την οικεία Προξενική Αρχή της χώρας της καταστατικής έδρας των Εταιρειών Χαρτοφυλακίου (holding companies) που εδρεύει στην Ελλάδα.

Ειδικά οι συμβεβλημένες με το Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο πλοιοκτήτριες εταιρείες πλοίων με ξένη σημαία υποχρεούνται να προσκομίζουν και πιστοποιητικό του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου, από το οποίο να αποδεικνύεται ότι τα ως άνω πλοία τους είναι συμβεβλημένα με αυτό».

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1 του ν. 791/1978 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ναυτιλιακές εταιρίες, οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με τους νόμους αλλοδαπών κρατών, εφόσον είναι ή ήταν κατά το παρελθόν πλοιοκτήτριες ή διαχειρίστριες πλοίων ή ναυλομεσιτικές ή ναυλώτριες γυμνών πλοίων (bareboat charterers) ή μισθώτριες πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση (ship lessees), υπό ελληνική ή ξένη σημαία ή είναι εγκατεστημένες ή θα εγκατασταθούν στην Ελλάδα δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25 του ν.27/1975 ή των α.ν.89/1967 και 378/1968, διέπονται ως προς τη σύσταση και

την ικανότητα δικαίου από το δίκαιο του κράτους της καταστατικής τους έδρας, ανεξάρτητα από τον τόπο από τον οποίο διευθύνονται ή διευθύνονταν, συνολικώς ή μερικώς οι υποθέσεις τους. Οι ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου ισχύουν και για τις εταιρείες χαρτοφυλακίου (holding companies) των παραπάνω εταιρειών.».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 62
Ρυθμίσεις για την Ενιαία Αρχή Πληρωμής

1. Το άρθρο 50 του π.δ.142/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ενιαία Αρχή Πληρωμής

1. Η Ενιαία Αρχή Πληρωμής αποτελεί οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης. Οι επιχειρησιακοί στόχοι της Ενιαίας Αρχής Πληρωμής (Ε.Α.Π.) είναι οι ακόλουθοι:

(α) Η διαχείριση και εποπτεία ενιαίου συστήματος υπολογισμού μισθοδοσίας των πάσης φύσεως αποδοχών ή πρόσθετων αμοιβών ή αποζημιώσεων ή με οποιαδήποτε άλλη ονομασία απολαβών των φυσικών προσώπων που συνδέονται με οποιαδήποτε σχέση ή σύμβαση εργασίας ή έργου με τους φορείς του Δημόσιου Τομέα.

(β) Η διενέργεια της πληρωμής των πάσης φύσεως αμοιβών του προσωπικού του Δημόσιου Τομέα κεντρικά, από έναν ενιαίο φορέα.

(γ) Η διασφάλιση της ορθής διενέργειας πληρωμών των αμοιβών για όλο το προσωπικό του Δημόσιου Τομέα μέσω της αξιοποίησης και διασταύρωσης δεδομένων με τα σχετικά πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου.

(δ) Η διαχείριση και αξιοποίηση στοιχείων μισθοδοσίας πρόσθετων αμοιβών για την υποστήριξη της δημοσιονομικής και μισθολογικής πολιτικής.

(ε) Η κατάρτιση εγκυκλίων, η παροχή οδηγιών και ο συντονισμός των υπόχρεων φορέων για την έγκαιρη και έγκυρη εκτέλεση των διαδικασιών, που άπτονται των αρμοδιοτήτων της Ε.Α.Π.

2. Η Ενιαία Αρχή Πληρωμής διαρθρώνεται σε τρία (3) Τμήματα, ως κατωτέρω:

(α) Τμήμα Α΄ - Επεξεργασίας Στοιχείων Πληρωμής και Συντονισμού

(β) Τμήμα Β΄ - Διασταυρώσεων και Παροχής Στοιχείων

(γ) Τμήμα Γ΄ - Εποπτείας και Υποστήριξης

3. Οι αρμοδιότητες της Ε.Α.Π. κατανέμονται στα Τμήματα ως εξής:

(α) Τμήμα Α΄ - Επεξεργασίας Στοιχείων Πληρωμής και Συντονισμού

(αα) Η πληρωμή των πάσης φύσεως αποδοχών ή πρόσθετων αμοιβών, αποζημιώσεων και με οποιαδήποτε άλλη ονομασία αμοιβών του προσωπικού που υπάγεται στο πεδίο αρμοδιότητας της Ενιαίας Αρχής Πληρωμής (Ε.Α.Π.), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

(ββ) Η πληρωμή της προκαταβολής της σύνταξης στους συνταξιούχους λειτουργούς του Δημοσίου.

(γγ) Η πραγματοποίηση των απαραίτητων ενεργειών για την ένταξη των υπόχρεων φορέων στο σύστημα πληρωμών της Ε.Α.Π.

(δδ) Η διασταύρωση και επαλήθευση των εισαγόμενων στοιχείων στο πληροφοριακό σύστημα της Ε.Α.Π. με άλλα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα.

(β) Τμήμα Β' - Διασταυρώσεων και Παροχής Στοιχείων

(αα) Η παροχή στοιχείων για την άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής και ελέγχων μισθοδοσίας.

(ββ) Η παροχή αιτούμενων στοιχείων προς φορείς που διαθέτουν σχετική νομιμοποίηση λήψης αυτών.

(γγ) Η διενέργεια διασταυρώσεων και παροχή στοιχείων σε φορείς για τον έλεγχο μη νόμιμων πληρωμών.

(δδ) Η συγκέντρωση αναλυτικών στοιχείων μισθοδοσίας για τους αμειβόμενους μέσω ΕΑΠ, με βασικό σκοπό i) την κατάρτιση αναλυτικής εξατομικευμένης μισθοδοτικής καρτέλας στην οποία θα έχει πρόσβαση ο μισθοδοτούμενος και ii) τη σύνοψη στοιχείων ασφαλιστικού βίου που θα διατίθενται σε φορείς κοινωνικής ασφάλισης.

(γ) Τμήμα Γ - Εποπτείας και Υποστήριξης

(αα) Η διαχείριση και εποπτεία του ενιαίου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος υπολογισμού μισθοδοσίας της Ε.Α.Π. για τον υπολογισμό των αποδοχών, ανάλογα με τα στοιχεία και τις μεταβολές τους που εισάγονται σε αυτό ηλεκτρονικά από τους οικείους εκκαθαριστές αποδοχών των φορέων ή από πιστοποιημένα πληροφοριακά συστήματα μέσω κατάλληλων διεπαφών.

(ββ) Η μέριμνα ενσωμάτωσης και παραμετροποίησης των μισθολογικών, ασφαλιστικών, φορολογικών και λοιπών σχετικών με την μισθοδοσία διατάξεων όπως εκάστοτε ισχύουν. Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης παρέχει στην Ε.Α.Π. την απαιτούμενη μηχανογραφική υποστήριξη.

(γγ) Η μέριμνα για την εύρυθμη επιχειρησιακή λειτουργία του συστήματος και η εξασφάλιση σύνδεσής του (μέσω διεπαφών) με τα σχετικά Πληροφοριακά Συστήματα του Δημόσιου Τομέα (Μητρώου Ανθρώπινου Δυναμικού, ΑΑΔΕ, ΕΦΚΑ, κ.λπ.).

(δδ) Η παροχή οδηγιών και υποστήριξη των ενταγμένων φορέων στο πληροφοριακό σύστημα υπολογισμού μισθοδοσίας της Ε.Α.Π.

εε) Η γραμματειακή και μηχανογραφική υποστήριξη της Ε.Α.Π.».

2. Για την κάλυψη των αναγκών της λειτουργίας της Ε.Α.Π. συνιστώνται επιπλέον στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους οι παρακάτω θέσεις :

α) 12 θέσεις μονίμων υπαλλήλων κλάδου ΠΕ Δημοσιονομικών.

β) 3 θέσεις μόνιμων υπαλλήλων ΤΕ Δημοσιονομικών

γ) 4 θέσεις μόνιμων υπαλλήλων ΔΕ Δημοσιονομικών.

Η κατανομή των ανωτέρω θέσεων μεταξύ των τμημάτων της ΕΑΠ προσδιορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο ζήτημα για την ανασυγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία της Ε.Α.Π. σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του παρόντος στο πλαίσιο της νέας φάσης λειτουργίας της Ε.Α.Π., η οποία ολοκληρώνεται με την εφαρμογή ενός νέου ενιαίου πληροφοριακού συστήματος υπολογισμού μισθοδοσίας, την ένταξη των φορέων μισθοδοσίας, την εισαγωγή στοιχείων στο σύστημα, καθώς και το ρόλο και τις αρμοδιότητες των εκκαθαριστών. Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος των παρ. 1 και 2 του παρόντος.

Άρθρο 63

Τροποποίηση άρθρου 48 ν.4557/2018 σχετικά με την εκπροσώπηση του Υπουργείου Οικονομικών

1. Η υποπερ. α) της περ. α) της παραγράφου 2 του άρθρου 48 του ν.4557/2018 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) ένα στέλεχος από τη Διεύθυνση Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος, ένα από τη Γενική Διεύθυνση του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (Σ.Δ.Ο.Ε.) και ένα από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών που προτείνονται από τον αρμόδιο Υπουργό,».
2. Στην υποπερ. α) της περ. α) της παραγράφου 4 του άρθρου 48 του ν.4557/2018 διαγράφονται οι λέξεις «του Υπουργείου Οικονομικών».
3. Στο τέλος του τελευταίου εδαφίου της περ. β) της παραγράφου 4 του άρθρου 48 του ν.4557/2018 προστίθενται οι λέξεις: «και το Υπουργείο Οικονομικών».

Άρθρο 64

Τροποποίηση άρθρου 31 ν.4321/2015 σχετικά με την αλληλέγγυα ευθύνη για ασφαλιστικές εισφορές

Η παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 4321/2015 (Α΄) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τα πρόσωπα που είναι νόμιμοι εκπρόσωποι, πρόεδροι, διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι, εντεταλμένοι στη διοίκηση και εκκαθαριστές των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 3 του ν. 4174/2013 (Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας, Α΄ 170), κατά το χρόνο της διάλυσης ή συγχώνευσής τους, ευθύνονται προσωπικά και αλληλέγγυα και εις ολόκληρον για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών, πρόσθετων τελών, προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων που οφείλονται από αυτά τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

α. τα ανωτέρω πρόσωπα είχαν μια από τις ανωτέρω ιδιότητες είτε κατά τη διάρκεια λειτουργίας του νομικού προσώπου είτε κατά τον χρόνο λύσης, διάλυσης ή συγχώνευσής του είτε κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης του νομικού προσώπου,

β. οι οφειλές κατέστησαν ληξιπρόθεσμες κατά τη διάρκεια της θητείας τους υπό κάποια εκ των ανωτέρω ιδιοτήτων με την επιφύλαξη των επόμενων εδαφίων. Αν οι

οφειλές διαπιστώνονται μετά από έλεγχο, ως αλληλεγγύως υπεύθυνα πρόσωπα κατά την έννοια της παραγράφου αυτής νοούνται μόνο τα πρόσωπα στα οποία συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις των στοιχείων α' και γ' κατά το έτος ή την περίοδο στην οποία ανάγονται οι οφειλές αυτές. Σε περίπτωση που οι υπό παρ.1 οφειλές έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση, η αλληλέγγυα ευθύνη βαραίνει και τα πρόσωπα στα οποία συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις των στοιχείων α' και γ' κατά τον χρόνο που κάθε δόση της ρύθμισης κατέστη ληξιπρόθεσμη ή η ρύθμιση απωλέσθηκε. Για τα ποσά των τόκων, των προσαυξήσεων, των προστίμων και των λοιπών χρηματικών κυρώσεων, η αλληλέγγυα ευθύνη βαραίνει τα πρόσωπα που είναι αλληλεγγύως υπεύθυνα για την κύρια οφειλή επί της οποίας υπολογίζονται και επιβάλλονται τα ποσά αυτά.

γ. οι εν λόγω οφειλές δεν καταβλήθηκαν ή δεν αποδόθηκαν στο Δημόσιο από υπαιτιότητα των ανωτέρω προσώπων. Το βάρος απόδειξης για την μη ύπαρξη υπαιτιότητας, φέρουν τα υπό παρ.1 πρόσωπα. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας δύνανται να ορίζονται ενδεικτικά περιπτώσεις έλλειψης υπαιτιότητας.

Στα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που συγχωνεύονται, ευθύνεται αλληλεγγύως με τα παραπάνω πρόσωπα για την πληρωμή των οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών και των επ' αυτών τόκων, προστίμων και προσαυξήσεων και οποιωνδήποτε χρηματικών κυρώσεων του διαλυόμενου νομικού προσώπου και εκείνο ή εκείνη η νομική οντότητα που το απορρόφησε ή το νέο νομικό πρόσωπο ή η νέα νομική οντότητα που συστήθηκε, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους.»

Άρθρο 65

Λοιπές διατάξεις

1. Στη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 51 του ν.δ. 420/1970 (Α' 27) η φράση «Το ετήσιο μίσθωμα για την εκμίσθωση δημόσιων ιχθυοτρόφων υδάτων σε αλιευτικούς συνεταιρισμούς με τη διαδικασία της απευθείας μίσθωσης συνίσταται σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) επί της αξίας των αλιευμάτων του μισθωμένου ιχθυοτρόφου ύδατος που αλιεύονται από τον μισθωτή αλιευτικό συνεταιρισμό» αντικαθίσταται ως εξής:

«Το ετήσιο μίσθωμα για την εκμίσθωση δημόσιων ιχθυοτρόφων υδάτων σε αλιευτικούς συνεταιρισμούς με τη διαδικασία της απευθείας μίσθωσης συνίσταται σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των αλιευμάτων του μισθωμένου ιχθυοτρόφου ύδατος που αλιεύονται από τον μισθωτή αλιευτικό συνεταιρισμό».

2. Η προθεσμία της παρ. 14 του άρθρου 39 του ν. 4030/2011 προκειμένου οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί να εναρμονίσουν τα καταστατικά τους παρατείνεται έως 3.11.2020.
3. Στο τέλος της παρ. 3γ του άρθρου 6 του ν. 4410/2016 (Α' 141) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η θητεία του προσωπικού που έχει μετακινηθεί ή αποσπαστεί στο Σ.Ε.Κ. κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, ανανεώνεται για ένα έτος από την ημερομηνία λήξης της, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων χωρίς να απαιτείται προηγούμενη γνώμη των οικείων Υπηρεσιακών Συμβουλίων».

4. Για τους ελέγχους και τις ελεγκτικές εργασίες που διενεργούνται από τις οργανικές μονάδες της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (ΓΔΕΣΠ) και της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, καθορίζεται αποζημίωση με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176). Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι δικαιούχοι, οι όροι, οι προϋποθέσεις, το ύψος και τα δικαιολογητικά για την καταβολή της αποζημίωσης του προηγούμενου εδαφίου.
5. Οι κάθε είδους δαπάνες Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων που διενεργήθηκαν από 1.1.2019 έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος, καθώς και απλήρωτων υποχρεώσεων προηγούμενων ετών, θεωρούνται νόμιμες, κατά παρέκκλιση των διατάξεων περί ανάληψης υποχρεώσεων και κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, και δύνανται να καταβάλλονται σε βάρος των πιστώσεων όλων των ειδικών φορέων του προϋπολογισμού της ΑΑΔΕ για τα οικονομικά έτη 2019 και 2020.
6. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 139 του ν. 4635/2019 (Α' 167) αντικαθίσταται ως εξής:

«Με την εν λόγω απόφαση καθορίζεται ο προϋπολογισμός του προγράμματος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο έκτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 134 του παρόντος, και μπορεί να προσδιορίζονται και άλλοι δικαιούχοι των ενεργειών.»

Άρθρο 66 **Μεταβατικές διατάξεις και έναρξη εφαρμογής**

1. Οι διατάξεις των άρθρων 1, 2 και 3 του παρόντος εφαρμόζονται από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.
2. Οι διατάξεις του άρθρου 13 ν.4172/2013, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 4 του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται για τις παροχές σε είδος που λαμβάνονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.
3. Οι διατάξεις των περ. ιβ', ιγ' και ιδ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν.4172/2013, όπως προστίθενται με το άρθρο 5 του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.
4. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 15 του ν.4172/2013, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 6 του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.
5. Οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 15 και του τελευταίου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 40 του ν.4172/2013, όπως προστίθενται με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 7 του παρόντος εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται και για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.
6. Οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 15 και του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 64 ν. 4172/2013, όπως

αντικαθίσταται με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 8 του παρόντος εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.

7. Οι διατάξεις του άρθρου 16 του ν.4172/2013, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις του άρθρου 9 του παρόντος εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.
8. Οι διατάξεις της παρ.6 του άρθρου 21 του ν. 4172/2013, όπως προστίθενται με το άρθρο 10 εφαρμόζονται από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.
9. Οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης γ' του άρθρου 22 του ν.4172/2013, οι οποίες προστίθενται με την παρ. 2 του άρθρου 11 του παρόντος εφαρμόζονται για δαπάνες εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.
10. Οι διατάξεις του άρθρου 22 Β του ν. 4172/2013, όπως προστίθενται με το άρθρο 12 εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.
11. Οι διατάξεις της περίπτωσης β' και της περίπτωσης ιε' του άρθρου 23 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται ή προστίθενται αντιστοίχως με τις παρ. 1 και 2 αντίστοιχα του άρθρου 13 εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.
12. α. Οι διατάξεις της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 24, οι οποίες αντικαθίστανται με την παρ. 1 του άρθρου 14 του παρόντος εφαρμόζονται για συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτονται από την 1.1.2020 και μετά.
β. Οι διατάξεις για τις κατηγορίες του ενεργητικού επιχείρησης με τα αντίστοιχα ποσοστά αποσβέσεων στη στήλη «Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)» του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24, οι οποίες αντικαθίστανται ή προστίθενται με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 14 του παρόντος εφαρμόζονται για αποσβέσεις που αφορούν σε φορολογικά έτη από 1.1.2020 και μετά.
13. Οι διατάξεις της περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 26 του ν.4172/2013, οι οποίες αντικαθίστανται με το άρθρο 15 του παρόντος, ισχύουν για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά ανεξάρτητα από τον χρόνο κατά τον οποίο δημιουργήθηκε η απαίτηση. Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται και στην περίπτωση που έχει ήδη σχηματισθεί πρόβλεψη μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας.
14. Οι διατάξεις του άρθρου 39 Β, το οποίο προστίθεται με το άρθρο 16 του παρόντος, εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 έως και 31.12.2022.
15. Οι διατάξεις της παρ. 9 του άρθρου 42 του ν.4172/2013, όπως προστίθενται με το άρθρο 17 του παρόντος, ισχύουν για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.
16. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 43 Α του ν.4172/2013, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις του άρθρου 18 του παρόντος, εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.

17. Οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 47 του ν.4172/2013, όπως προστίθενται με τις διατάξεις του άρθρου 19 του παρόντος, εφαρμόζονται για δωρεές που πραγματοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.
18. α. Οι διατάξεις του άρθρου 48 Α του ν.4172/2013, όπως προστίθενται με το άρθρο 20 του παρόντος, έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 1.7.2020 και μετά.

β. Εξαιρετικά, οι ζημιές των νομικών προσώπων του άρθρου 45 του ν.4172/2013, που προέρχονται από τη μεταβίβαση τίτλων συμμετοχής της παρ. 1 του άρθρου 48 Α του ν.4172/2013, όπως προστίθεται με το άρθρο 20 του παρόντος, μπορούν να αναγνωριστούν προς έκπτωση μετά την 1.1.2020 υπό την προϋπόθεση ότι έχουν αποτιμηθεί μέχρι την 31.12.2019 και έχουν εγγραφεί στα βιβλία της εταιρείας ή αποτυπώνονται σε οικονομικές καταστάσεις ελεγμένες από ορκωτούς ελεγκτές. Η έκπτωση των ζημιών αυτών αναγνωρίζεται μόνο όταν οι ζημιές αυτές καταστούν οριστικές έως την 31.12.2022. Εάν οι ζημιές κατά το χρόνο οριστικοποίησης είναι μικρότερες από τις ζημιές που αποτιμήθηκαν, αναγνωρίζεται το μικρότερο ποσό. Εάν οι οριστικές ζημιές είναι μεγαλύτερες, αναγνωρίζεται μόνο το ποσό που αποτιμήθηκε.
19. Οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 37, του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 47, του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 43 Α, του άρθρου 61, της παρ. 9 του άρθρου 64 και του τελευταίου εδαφίου της παρ.1 του άρθρου 67 του ν.4172/2013, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 21 του παρόντος, έχουν εφαρμογή για πληρωμές τόκων που πραγματοποιούνται από την 1.1.2020 και μετά.
20. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 22 του παρόντος εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.
21. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 63 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 23 του παρόντος ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου.
22. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 40 και της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 64 ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 24 του παρόντος εφαρμόζονται για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.
23. Οι διατάξεις της περ. β' της παρ. 6 του άρθρου 65 του ν.4172/2013, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 25 του παρόντος εφαρμόζονται για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2019 και μετά.
24. Οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 71 του ν.4172/2013, όπως προστίθεται με το άρθρο 26 του παρόντος εφαρμόζεται για την προκαταβολή φόρου που έχει βεβαιωθεί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2018.
25. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 5, της παρ. 6 και της παρ. 8 του άρθρου 71 Β του ν.4172/2013 και της παρ. 1, της παρ. 2, του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 και του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 71 Γ του ν. ν.4172/2013, όπως αντικαθίστανται

με το άρθρο 27 του παρόντος εφαρμόζονται για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.

26. Οι διατάξεις της περίπτωσης δ' παρ. 2 του άρθρου 36 του ν.4174/2013, όπως προστίθεται με το άρθρο 31 του παρόντος, καταλαμβάνουν τις περιπτώσεις για τις οποίες δεν έχει παρέλθει η προθεσμία υποβολής αιτήματος ΔΑΔ σύμφωνα με τις διατάξεις της εφαρμοζόμενης Σύμβασης Αποφυγής Διπλής Φορολογίας ή του ν. 2216/1994 (Σύμβαση Διαιτησίας) καθώς και για τα αιτήματα ΔΑΔ που είτε εκκρεμούν ενώπιον της αρμόδιας αρχής κατά το χρόνο έναρξης ισχύος της περίπτωσης δ' της παρ. 2 του άρθρου 36 του ν.4174/2013, όπως προστίθεται με το άρθρο 31 του παρόντος είτε για αυτά για τα οποία έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αλλά δεν έχει εκδοθεί ακόμα η σχετική Απόφαση Αμοιβαίου Διακανονισμού του άρθρου 63Α ΚΦΔ.
27. α. Οι διατάξεις της παρ. 3α του άρθρου 36 του ν. 4174/2013, όπως αντικαθίστανται με την παρ.2 του άρθρου 32 του παρόντος καταλαμβάνει φορολογικά έτη, περιόδους, υποθέσεις από 1.1.2018 και μετά. Ειδικά για τις χρήσεις 2012 και 2013 και τα φορολογικά έτη 2014, 2015, 2016 και 2017, πράξη διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου για περιπτώσεις φοροδιαφυγής, μπορεί να εκδοθεί εντός δέκα (10) ετών από τη λήξη του έτους εντός του οποίου λήγει η προθεσμία υποβολής δήλωσης.
β. Οι διατάξεις του άρθρου 37 εφαρμόζονται για φορολογικά πιστοποιητικά που εκδίδονται για φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2017 και εξής.
28. Οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 46 του ν.4174/2013, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 33 του παρόντος ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και εφαρμόζονται για μέτρα της παρ. 5 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013, που κατά την θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, έχουν ληφθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013, όπως οι παράγραφοι αυτές ίσχυαν πριν την τροποποίησή τους, αίρονται ή περιορίζονται, ανά περίπτωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ.5 και 6 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013 όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 33 του παρόντος. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, υποβάλλεται αίτηση στην αρχή που προέβη στις σχετικές ενέργειες λήψης των μέτρων εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος. Ποσά που έχουν χρησιμοποιηθεί για την ικανοποίηση απαιτήσεων της Φορολογικής Διοίκησης κατά την παράγραφο 7 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013 δεν επιστρέφονται. Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί και για εκκρεμείς υποθέσεις οφειλών κατά την έννοια του άρθρου 72 παρ.50 του ν.4174/2013, όπως ισχύει.
29. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 50 του ν.4174/2013, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις του άρθρου 34 του παρόντος ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και εφαρμόζονται για οφειλές, οι οποίες έχουν βεβαιωθεί πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου σε βάρος προσώπων ως αλληλεγγύως και προσωπικά ευθυνόμενων για οφειλές των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων κατ' εφαρμογή του άρθρου 50 παρ. 1 και 2, όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή του με τις διατάξεις του άρθρου 34 του παρόντος, του άρθρου 115 του ν.2238/1994 και της παρ. 7 του άρθρου 22 του ν.2468/1998, παύουν να βαραίνουν τα αλληλεγγύως ευθυνόμενα

πρόσωπα, εφόσον τα τελευταία δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις, που τίθενται με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 50 του ν.4174/2013, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις του άρθρου 34 του παρόντος για τη θεμελίωση της αλληλέγγυας ευθύνης και αίρονται τα σε βάρος τους ληφθέντα μέτρα. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, υποβάλλεται αίτηση στην αρχή που προέβη στις σχετικές ενέργειες αναζήτησης της ευθύνης του οικείου προσώπου εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Ποσά που έχουν καταβληθεί από τα υπό παρ.1 πρόσωπα, δεν επιστρέφονται. Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί και για εκκρεμείς υποθέσεις οφειλών κατά την έννοια του άρθρου 72 παρ.50 του ν.4174/2013, όπως ισχύει.

30. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 58 του ν.4174/2013, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 35 του παρόντος, ισχύει για πράξεις διορθωτικού προσδιορισμού φόρου που εκδίδονται από τη δημοσίευση του παρόντος.
31. Οι διατάξεις του άρθρου 54 Α του ν.4174/2013, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις του άρθρου 36 του παρόντος, έχουν εφαρμογή για ελέγχους που διενεργούνται από την 1.1.2019.
32. Για τις υποθέσεις στις οποίες δεν έχει ολοκληρωθεί η επιβολή του προστίμου της παρ. 5 του άρθρου 82 του ν.2238/1994, πριν από την κατάργησή τους με τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 65 Α ΚΦΕ, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις του άρθρου 37 του παρόντος. Για τις παραβάσεις στις οποίες είχαν εφαρμογή οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 82 του ν.2238/1994, πριν από την κατάργησή τους με τον παρόντα νόμο, επιβάλλονται από την ΕΛΤΕ κυρώσεις όπως προβλέπονται στα άρθρα 34-35 του ν. 4449/2017 μετά από την διαβίβαση σχετικής πληροφοριακής έκθεσης των ελεγκτικών υπηρεσιών της ΑΑΔΕ.
33. Οι διατάξεις της παραγράφου της παρ. 26 και των παρ. 48 και 49 του Κεφαλαίου Α. του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 40 του παρόντος εφαρμόζονται από 1.1.2020.
34. Ληξιπρόθεσμες οφειλές από Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης και λοιπές συνεισπραττόμενες σύμφωνα με τις διατάξεις του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν.2960/2001, Α' 265) επιβαρύνσεις των προϊόντων του άρθρου 90 του ίδιου Κώδικα δύνανται να ρυθμίζονται με υπαγωγή στις διατάξεις της υποπαραγράφου Α2 της παραγράφου Α του άρθρου πρώτου του ν.4152/2013 (Α'107), για τον αριθμό δόσεων της υποπερ. (i) της περ. 1α. Κατά το χρονικό διάστημα ισχύος της ρύθμισης οφειλών εγκεκριμένων αποθηκευτών του άρθρου 64 του ν.2960/2001 (Α'265), οι οποίες προέρχονται από τη λειτουργία φορολογικών αποθηκών κρασιού αναστέλλεται η εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 110 του ίδιου Κώδικα.
35. Οι διατάξεις των παρ. 2, 3 και 5 του άρθρου 62 του ν. 4389/2016, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 42 του παρόντος εφαρμόζονται από 1.1.2019 και μετά.
36. α. Οι διατάξεις των περιπτ. 1, 3, 4, 7, 9, 12 και 15 της υποπαρ. Α2 της παρ. Α του πρώτου άρθρου του ν. 4152/2013, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 43 του παρόντος,

εφαρμόζονται από την 1.1.2020. Μέχρι και την 31.12.2019 ισχύουν οι διατάξεις της υποπαρ. Α2 της παρ. Α του πρώτου άρθρου του ν.4152/2013 πριν την τροποποίηση με τις διατάξεις του άρθρου 43 του παρόντος.

β. Για οφειλέτες στους οποίους έχει χορηγηθεί μέχρι και 31.12.2019 η ρύθμιση της υποπαρ. Α2 της παρ. Α του πρώτου άρθρου του ν. 4152/2013 μπορούν να υπαγάγουν την εναπομείνασα ρυθμισμένη οφειλή τους στις διατάξεις της ρύθμισης, όπως τροποποιείται με το άρθρο 43 του παρόντος από την έναρξη ισχύος αυτής, ήτοι 1.1.2020. Στην περίπτωση αυτή η ρύθμιση θεωρείται πρώτη. Όσοι με αίτησή τους δεν υπαγάγουν τις οφειλές τους στις νέες διατάξεις δύνανται να συνεχίζουν τη ρύθμιση με τους όρους και τις προϋποθέσεις όπως ίσχυαν πριν την τροποποίηση του παρόντος.

γ. Για οφειλές που είχαν υπαχθεί σε νομοθετική ρύθμιση ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής μέχρι την 31.12.2019 και οι οποίες έχουν απωλεσθεί, δύνανται να ενταχθούν στην παρούσα ρύθμιση, όπως τροποποιείται με το άρθρο 43 του παρόντος, υπό τους όρους και προϋποθέσεις αυτής μόνο μία φορά, με το επιτόκιο που καθορίζεται σύμφωνα με την υποπερίπτωση γ' της περίπτωσης 3 της υποπαραγράφου Α2 της παραγράφου Α του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 και ο αριθμός των δόσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τον αριθμό των δόσεων που υπολείπονταν κατά το χρόνο απώλειας της ρύθμισης ή διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής. Ειδικά για τις οφειλές από δασμούς το επιτόκιο καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπερίπτωση στ' της περίπτωσης 3 της υποπαραγράφου Α2 της παραγράφου Α του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013.

37. Οι διατάξεις του άρθρου 47 του παρόντος εφαρμόζονται από 1.1.2020.
38. Οι διατάξεις του άρθρου 48 του παρόντος εφαρμόζονται από 1.1.2020.
39. Οι διατάξεις του άρθρου 69 παρ.9 περίπτωση α' του ν.3746/2009, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 52 του παρόντος εφαρμόζονται για πληρωμές τόκων από 1.1.2020.
40. Οι διατάξεις των άρθρων 57 και 58 του παρόντος εφαρμόζονται για την εκμετάλλευση πλοίων από 1.1.2020 και μετά.
41. Οι διατάξεις του άρθρων 59, 60 και 61 του παρόντος εφαρμόζονται για φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.
42. Μέχρι την έκδοση της απόφασης που ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 62 του παρόντος με την οποία θα οριστεί η έναρξη ισχύος των παρ.1 και 2 του άρθρου 62 του παρόντος, εξακολουθούν να ισχύουν οι επιχειρησιακοί στόχοι και οι αρμοδιότητες της ΕΑΠ, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 50 του π.δ.142/2017 πριν από την τροποποίησή του με τις διατάξεις των παρ.1 και 2 του άρθρου 62 του παρόντος.
43. Αποζημιώσεις που οφείλονται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 22 ν. 4613/2019 (Α' 78) σε μέλη ελεγκτικών ομάδων που έχουν συγκροτηθεί πριν την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος, καταβάλλονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 65 του παρόντος.

Άρθρο 67
Καταργούμενες διατάξεις

1. Το άρθρο 63 του ν.4607/2019 (Α' 65) καταργείται. Η διάταξη αυτή ισχύει από την πρώτη του μήνα που έπεται της δημοσίευσης του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
2. Η παρ. 3 του άρθρου 16 του ν.4172/2013 καταργείται από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
3. Οι παρ. 3, 4, 5 και 8 του άρθρου 50 του ν.4174/2013 καταργούνται από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και οι παράγραφοι 6, 7 και 9 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου αναριθμούνται σε παρ. 4, 5 και 6 αντίστοιχα.
4. Από 1.4.2020 το άρθρο 43 του ν. 4174/2013 καταργείται. Οι υφιστάμενες ρυθμίσεις του άρθρου 43 του ν. 4174/2013 συνεχίζουν να ισχύουν με τους όρους και τις προϋποθέσεις αυτού.
5. Από την δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καταργούνται:
  - α. Η παράγραφος 4 του άρθρου 4 του ν. 2523/1997, η οποία προστέθηκε με την παρ.3 άρθρου 26 ν.3943/2011, Α' 66/31.3.2011.
  - β. Η παράγραφος 8 του άρθρου 10 της Απόφασης του Υπουργού Οικονομικών ΠΟΛ. 1159/22.7.2011, ΦΕΚ τ. Β' 1657/26.7.2011.
  - γ. Η παράγραφος 6 του άρθρου 8 της Απόφασης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων ΠΟΛ.1124/18.6.2015, ΦΕΚ τ. Β' 1196/22.6.2015.
6.
  - α. Η παρ. 1Δ του άρθρου 41 του ν.1249/1982 καταργείται.
  - β. Η παρ. 4 του άρθρου 41 του ν.1249/1982 καταργείται.
7. Από την δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καταργείται το άρθρο 22 του ν. 4613/2019.
8. Η παρ. 6 του άρθρου 71 Γ του ν.4172/2013 καταργείται.
9. Η παράγραφος 6 του άρθρου 8 της Απόφασης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων ΠΟΛ.1124/18.6.2015 (Β' 1196) καταργείται από την 1.1.2017.

Άρθρο 68
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις.

Αριθ. 26 Νοεμβρίου 2019

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

**ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

**ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

**ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ
ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ

**ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ